

1. Müəssisənin iqtisadiyyatı kursu aşağıdakılardan hansına aiddir:

- Makroiqtisadiyyat
- Meqoiqtisadiyyat
- ✓ Mikroiqtisadiyyat
- Mezoiqtisadiyyat
- Makro və mezoiqtisadiyyat

2. İqtisad elmi aşağıdakı elm sahələrinin hansına aiddir?

- təbiət elmləri
- texniki elmlər
- dəqiq elmlər
- siyasi elmlər
- ✓ ictimai elmlər

3. Müəssisənin iqtisadiyyatı kursunun obyektı hansıdır?

- müəssisələrin dövlət tənzimlənməsi, məşğulluq problemləri
- Mövcud istehsal münasibətlərinin doğurduğu obyektiv iqtisadi qanunların müəssisənin təsərrüfat fəaliyyətindəki təzahür formalarının öyrənilməsi
- müəssisədə baş verən iqtisadi proseslərin qanunauyğunluqlarının öyrənilməsi
- müəssisə birlikləri, sənaye sahələri
- ✓ müəssisələr, onların istehsal təsərrüfat fəaliyyəti

4. Müəssisənin iqtisadiyyatı kursunun predmeti hansıdır?

- müəssisə birlikləri, sənaye sahələri, milli iqtisadiyyatın davamlı inkişaf məsələlərinin öyrənilməsi
- müəssisələrin dövlət tənzimlənməsi, məşğulluq problemləri və makroiqtisadi tarazlıq məsələlərinin öyrənilməsi
- ✓ Mövcud istehsal münasibətlərinin doğurduğu obyektiv iqtisadi qanunların müəssisənin təsərrüfat fəaliyyətindəki təzahür formalarının, mövcud olan ümumi qanunauyğunluqların öyrənilməsi
- müəssisələr, onların istehsal təsərrüfat fəaliyyəti və dövlət büdcəsinin gəlirlərinin araşdırılması
- müəssisələrin dövlət tənzimlənməsi, məşğulluq problemləri

5. Müəssisənin iqtisadi və texniki səviyyəsini müəyyən edən amillərə aiddir.

- ✓ elmi-texniki tərəqqi, istehsalın və əməyin təşkili, innovasiya fəaliyyəti
- müəssisələrin dövlət tənzimlənməsi, məşğulluğun artırılması və makroiqtisadi tarazlığın təmin edilməsi
- müəssisələrin səmərəli yerləşdirilməsi və dövlət büdcəsinin gəlirlərinin artırılması
- əmək kollektivinin sosial inkişafı, fiskal siyasət, monetar siyasət
- investisiya fəaliyyəti, əmək haqqının yüksəldilməsi və sosial müdafiə sisteminin inkişafı

6. Sahə nişanəsi üzrə ixtisaslaşmış konkret iqtisad elmlərinə aid deyil

- Sənayenin iqtisadiyyatı
- Aqrar sənaye kompleksinin iqtisadiyyatı
- ✓ Menecment
- Nəqliyyatın iqtisadiyyatı
- Tikintinin iqtisadiyyatı

7. Mövzu nişanəsi üzrə ixtisaslaşmış konkret iqtisad elmlərinə aid deyil

- Əməyin iqtisadiyyatı
- Biznesin təşkili
- Maliyyə
- Marketing
- ✓ Müəssisənin iqtisadiyyatı

8. Müəssisənin istehsal potensialı nədir?

- müəssisəyə dövlətin icazə verdiyi maksimum istehsal imkanı və istehsal gücü
- ✓ müəssisənin kadrları, istehsal vasitələri, informasiya və maliyyə vəsaitlərinin məcmusudur
- müəssisənin illik istehsal həcmi
- bazarın yerli məhsul tutumu
- müəssisə məhsullarının satıla biləcək maksimum həcmi

9. Müəssisənin istehsal quruluşuna aid deyil

- istehsal bölmələrinin işçilərinin onların ümumi sayında payları
- istehsal bölmələrinin istehsalın ümumi həcmində payları
- ✓ müəssisənin istehsal bölmələrində işləyənlərin sayında ayrı-ayrı kateqoriyalı işçilərin payları
- müəssisənin məhsul buraxılışında ayrı-ayrı istehsal bölmələrinin paylarını
- istehsal bölmələrinin əsas fondlarının onların ümumi həcmində payları

10. Məhsulun istehsalında iştirak etməyən bölmə hansıdır?

- əsas sex
- ✓ sosial-məişət bölməsi
- köməkçi sex
- xidmətedici sex
- yardımçı sex

11. Müəssisənin əlaltı sexləri nə ilə məşğul olurlar?

- ✓ müəssisədə istehsal tullantılarından təkrar emalını həyata keçirirlər
- köməkçi sexlərin normal işləmələri üçün zəruri şəraiti yaradırlar
- xidmətedici sexlərin normal fəaliyyəti üçün şərait yaradırlar
- müəssisədə profil məhsulların istehsalını həyata keçirirlər
- əsas sexlərin normal işləmələri üçün şərait yaradırlar

12. Nizamnamə kapitalının (fondunun) həcmi:

- dövlət qeydiyyatına alındıqdan sonra müəyyən edilir
- müəssisə fəaliyyət göstərərkən onun rəhbərliyi tərəfindən müəyyən edilir
- vergi orqanı tərəfindən müəyyən edilir
- Ədliyyə Nazirliyi tərəfindən müəyyən edilir
- ✓ müəssisə yaradılarkən müəyyən edilir

13. Müəssisə bölündükdə onun öhdəlikləri:

- mövcud öhdəliklər ləğv edilir
- ✓ onun öhdəlikləri bö-lüş-ürücü akt üzrə uyğun hissələrdə yaranan yeni müəssisələrə keçir
- onun öhdəlikləri əmlakı hesabına ödənilir
- yaranan müəssisələrdən biri kreditörlərə verilməklə öhdəliklər ödənilir
- onun öhdəlikləri müəssisələrdən birinə keçir

14. Müəssisənin istehsal quruluşu

- onun təsərrüfat fəaliyyətinin idarə edilməsi mexanizmidir
- ✓ onun daxili bölmələrinin tərkibi və nisbətlerini əks etdirir
- onun kapitalının strukturunu əks etdirir
- onun dövrüyyə vəsaitlərinin strukturunu əks etdirir
- onun idarəetmə strukturudur

15. Fəaliyyət miqyasına görə sənaye müəssisələri bölünürülər:

- kiçik, böyük, qarışıq müəssisələrə
- kütləvi, seri-yalı və fərdi müəssisələrə

- axınlı, dəstəli və fərdi müəssisələrə
- √ kiçik, orta və iri müəssisələrə
- xırda, böyük və transmilli müəssisələrə

16. İxtisaslaşdırılma dərəcəsinə görə müəssisələr bölünürülər:

- ixtisaslaşdırılmı, ixtisaslaşdırılmı, kombinəlmı müəssisələrə
- √ ixtisaslaşdırılmı, universal və qarışıq müəssisələrə
- kütləvi, seriyalı və fərdi müəssisələrə
- ixtisaslaşdırılmı, axınlı və fərdi müəssisələrə
- istehsal, kommertiya və xidmət müəssisələrinə

17. Müəssisə ləğv edilmir:

- onun təsisçilərinin (iştirakçılarının) ümumi yığıncağının qərarı ilə
- qanunla qadağan edilmiş fəaliyyət həyata keçirdikdə
- √ onun təsisçiləri (iştirakçılarını) dəyişdikdə
- lazımı xüsusi icazə (lisenziya) olmadan fəaliyyət göstərdikdə
- onun yaradılması zamanı yol verilmiş qanunvericilik pozuntuları ilə əlaqədar

18. Müəssisənin ləğv edilməsi prosesinə aid deyil

- onun kreditorlarını aşkar edilməsi və debitor borclarının alınması
- onun kreditorlarla irəli sürdükləri tələblərin siyahısının müəyyən edilməsi
- onun əmlakının tərkibinin müəyyən edilməsi
- √ onun kadrlarının tərkibinin müəyyən edilməsi
- onun kreditorlarının tələblərini bildirməsi qaydası və müddəti haqqında məlumatın dərc edilməsi

19. Hansı halda müəssisə törəmə müəssisəsi hesab edilir?

- √ bir müəssisə digərinin nizamnamə kapitalında üstün iştirakına və ya onlar arasında bağlanmış müqaviləyə görə onun qəbul etdiyi qərarları müəyyənləşdirmək imkanına malik olursa, onda ikinci müəssisə birincinin törəmə müəssisəsi hesab edilir
- bir müəssisə digərinin istehsal etdiyi məhsulların hamısını alırsa və bağlanmış müqaviləyə görə onun istehsal etdiyi məhsulun hamısını yaxın iki ildə almalıdırsa, onda birinci müəssisə ikincinin törəmə müəssisəsi hesab edilir
- bir müəssisə digərinin nizamnamə kapitalında 10 faizə malikdirsə və bu iştirak payı müəssisənin ümumi yığıncağını istənilən vaxı çağırmağa imkan verirsə, onda ikinci müəssisə birincinin törəmə müəssisəsi hesab edilir
- bir müəssisə digərinin nizamnamə kapitalında 25 faizə malikdirsə, onda ikinci müəssisə birincinin törəmə müəssisəsi hesab edilir
- bir müəssisə digərinin nizamnamə kapitalının 49 faizinə malikdirsə və ya onlar arasında bağlanmış müqaviləyə görə onun istehsal etdiyi məhsulun 75 faizini alırsa, onda ikinci müəssisə birincinin törəmə müəssisəsi hesab edilir

20. Asılı müəssisə nədir?

- bir müəssisə digərinin nizamnamə kapitalında üstün iştirakına və ya onlar arasında bağlanmış müqaviləyə görə onun qəbul etdiyi qərarları müəyyənləşdirmək imkanına malik olursa, onda ikinci müəssisə birincinin asılı müəssisəsi hesab edilir
- bir müəssisə digərinin istehsal etdiyi məhsulların hamısını alırsa, onda birinci müəssisə ikincinin törəmə müəssisəsi hesab edilir
- bir müəssisə digərinin nizamnamə kapitalında 10 faizə malikdirsə, onda ikinci müəssisə birincinin asılı müəssisəsi hesab edilir
- √ bir müəssisə digərinin nizamnamə kapitalında 20 faizdən çox paya malikdirsə, onda ikinci müəssisə birincinin asılı müəssisəsi hesab edilir
- bir müəssisə digərinin nizamnamə kapitalının 100 faizinə malikdirsə, onda ikinci müəssisə birincinin asılı müəssisəsi hesab edilir

21. Adi səhmlər səhmdar cəmiyyətin Nizamnamə kapitalının:

- 25 faizindən çox ola bilməz
- 50 faizindən çox ola bilməz
- √ 75 faizindən az ola bilməz
- hədd yoxdur
- 100 faizini təşkil etməlidir

22. İmtiyazlı səhmlər səhmdar cəmiyyətin Nizamnamə kapitalının:

- √ 25 faizindən çox ola bilməz

- 50 faizindən çox olmalıdır
- 75 faizindən az ola bilməz
- hədd yoxdur
- 100 faizini təşkil etməlidir

23. Sənaye müəssisələrinin istehsal strukturunun hansı tipləri mövcuddur?

- texnoloji, əşya və təşkilati tiplər
- texniki, predmet (əşya) və qarışıq tiplər
- texnoloji, iqtisadi və təşkilati tiplər
- mexaniki, təşkilati və texnoloji tiplər
- ✓ texnoloji, predmet və qarışıq tiplər

24. Müəssisə ləğv edilərkən ikinci növbədə onun hansı kreditorlarının tələbləri ödənilir?

- ✓ müvafiq vədəli ödənişlərin kapitallaşdırılması yolu ilə o fiziki şəxslərin tələbləri ödənilir ki, ləğv edilən müəssisə onların qarşısında həyata və ya sağlamlığa zərər vurulması üçün məsuliyyət daşıyır
- ləğv edilən müəssisənin əmlakının girov qoyulması ilə təmin edilmiş öhdəliklər üzrə kreditorların tələbləri ödənilir
- büdcəyə məcburi ödənişlər üzrə borc ödənilir
- təsisçilər ilə hesablaşmalar aparılır
- işdən çıxma müavinətlərinin verilməsi, əmək müqaviləsi üzrə işləyən şəxslərin əməyinin ödənilməsi və müəlliflik müqavilələri üzrə haqların ödənilməsi üzrə hesablaşmalar aparılır

25. Müəssisə ləğv edilərkən üçüncü növbədə onun hansı kreditorlarının tələbləri ödənilir?

- müvafiq vədəli ödənişlərin kapitallaşdırılması yolu ilə o fiziki şəxslərin tələbləri ödənilir ki, ləğv edilən müəssisə onların qarşısında həyata və ya sağlamlığa zərər vurulması üçün məsuliyyət daşıyır
- ləğv edilən müəssisənin əmlakının girov qoyulması ilə təmin edilmiş öhdəliklər üzrə kreditorların tələbləri ödənilir
- büdcəyə məcburi ödənişlər üzrə borc ödənilir
- təsisçilər ilə hesablaşmalar aparılır
- ✓ işdən çıxma müavinətlərinin verilməsi, əmək müqaviləsi üzrə işləyən şəxslərin əməyinin ödənilməsi və müəlliflik müqavilələri üzrə haqların ödənilməsi üzrə hesablaşmalar aparılır

26. Müəssisə ləğv edilərkən dördüncü növbədə onun hansı kreditorlarının tələbləri ödənilir?

- işdən çıxma müavinətlərinin verilməsi, əmək müqaviləsi üzrə işləyən şəxslərin əməyinin ödənilməsi və müəlliflik müqavilələri üzrə haqların ödənilməsi üzrə hesablaşmalar aparılır
- təsisçilər ilə hesablaşmalar aparılır
- ✓ büdcəyə məcburi ödənişlər üzrə borc ödənilir
- müvafiq vədəli ödənişlərin kapitallaşdırılması yolu ilə o fiziki şəxslərin tələbləri ödənilir ki, ləğv edilən müəssisə onların qarşısında həyata və ya sağlamlığa zərər vurulması üçün məsuliyyət daşıyır
- ləğv edilən müəssisənin əmlakının girov qoyulması ilə təmin edilmiş öhdəliklər üzrə kreditorların tələbləri ödənilir

27. Buraxılan məhsulun iqtisadi təyinatına görə müəssisələr bölünürlər:

- kiçik və orta müəssisələrə
- ixtisaslaşdırılmış və universal müəssisələrə
- ✓ istehlak şeyləri və istehsal vasitələri istehsal edən müəssisələrə
- əl əməyinə əsaslanan və avtomatlaşdırılmış müəssisələrə
- istehsal və kommersiya müəssisələrinə

28. Müəssisənin təşkilati-hüquqi formalarına aiddir?

- ✓ məhdud məsuliyyətli müəssisə və səhmdar cəmiyyəti
- dövlət müəssisəsi və xarici müəssisə
- özəl müəssisə və müştərək müəssisə
- kiçik, orta və iri müəssisələr
- istehsal, kommersiya və xidmət müəssisələri

29. İstehsalın təşkili tipinə görə sənaye müəssisələri bölünürülər:

- kiçik, orta və iri müəssisələrə
- axınlı, dəstəli və fərdi müəssisələrə
- √ kütləvi, seriyalı və fərdi müəssisələrə
- əl əməyinə əsaslanan, mexanikləşdirilmiş və avtomatlaşdırılmış müəssisələrə
- istehsal, kommersiya və xidmət müəssisələrinə

30. Müəssisənin hansı təşkilati-hüquqi forması təsis edilərkən müqavilə tərtib edilmir?

- səhmdar cəmiyyətlər
- √ fərdi müəssisələr
- şərikli və payçı müəssisələr
- məhdud məsuliyyətli müəssisələr
- şərikli müəssisələr

31. İstehsal müəssisəsində tara hazırlayan sexlər aşağıdakılardan hansına aiddir?

- köməkçi sexə
- xidmətedici sexə
- əsas sexə
- √ yardımçı sexə
- sosial-məişət bölməsinə

32. İstehsal müəssisəsində anbar təsərrüfatı aşağıdakılardan hansına aiddir?

- əsas sexə
- köməkçi sexə
- sosial-məişət bölməsinə
- yardımçı sexə
- √ xidmətedici sexə

33. İstehsal müəssisəsində su təchizatı aşağıdakılardan hansına aiddir?

- əsas sexə
- yardımçı sexə
- √ xidmətedici sexə
- köməkçi sexə
- sosial-məişət bölməsinə

34. İstehsal müəssisəsində eksperimental sexləri aşağıdakılardan hansına aiddir?

- köməkçi sexə
- √ xidmətedici sexə
- əsas sexə
- yardımçı sexə
- sosial-məişət bölməsinə

35. İstehsal müəssisəsində kompressor stansiyaları aşağıdakılardan hansına aiddir?

- sosial-məişət bölməsinə
- √ xidmətedici sexə
- köməkçi sexə
- əsas sexə
- yardımçı sexə

36. İstehsal müəssisəsində nəqliyyat və enerji sexləri aşağıdakılardan hansına aiddir?

- köməkçi sexə
- √ xidmətedici sexə
- əsas sexə
- yardımçı sexə

- sosial-məişət bölməsinə

37. İstehsal müəssisəsində model sexi aşağıdakılardan hansına aiddir?

- √ köməkçi sexə
- xidmətedici sexə
- əsas sexə
- yardımçı sexə
- sosial-məişət bölməsinə

38. İstehsal müəssisəsində təmir sexi aşağıdakılardan hansına aiddir?

- √ köməkçi sexə
- xidmətedici sexə
- sosial-məişət bölməsinə
- yardımçı sexə
- əsas sexə

39. İstehsal müəssisəsində alət sexi aşağıdakılardan hansına aiddir?

- √ köməkçi sexə
- xidmətedici sexə
- əsas sexə
- yardımçı sexə
- sosial-məişət bölməsinə

40. Toxuculuq fabriklərində naxışvurma sexi aşağıdakılardan hansına aiddir?

- köməkçi sexə
- sosial-məişət bölməsinə
- yardımçı sexə
- √ əsas sexə
- xidmətedici sexə

41. Toxuculuq fabriklərində toxucu sexi aşağıdakılardan hansına aiddir?

- köməkçi sexə
- sosial-məişət bölməsinə
- √ əsas sexə
- xidmətedici sexə
- yardımçı sexə

42. Toxuculuq fabriklərində əyirici sexi aşağıdakılardan hansına aiddir?

- √ əsas sexə
- xidmətedici sexə
- köməkçi sexə
- sosial-məişət bölməsinə
- yardımçı sexə

43. Metallurgiya kombinatlarında koks sexi aşağıdakılardan hansına aiddir?

- √ əsas sexə
- yardımçı sexə
- xidmətedici sexə
- köməkçi sexə
- sosial-məişət bölməsinə

44. Metallurgiya kombinatlarında yayma (prokat) sexi aşağıdakılardan hansına aiddir?

- √ əsas sexə
- xidmətedici sexə
- köməkçi sexə
- sosial-məişət bölməsinə
- yardımçı sexə

45. Metallurgiya kombinatlarında marten sexi aşağıdakılardan hansına aiddir?

- √ əsas sexə
- xidmətedici sexə
- köməkçi sexə
- sosial-məişət bölməsinə
- yardımçı sexə

46. Metallurgiya kombinatlarında domna sexi aşağıdakılardan hansına aiddir?

- yardımçı sexə
- köməkçi sexə
- xidmətedici sexə
- sosial-məişət bölməsinə
- √ əsas sexə

47. Maşınqayırma zavodlarında yığma sexi aşağıdakılardan hansına aiddir?

- sosial-məişət bölməsinə
- köməkçi sexə
- √ əsas sexə
- xidmətedici sexə
- yardımçı sexə

48. Maşınqayırma zavodlarında hazırlıq sexi aşağıdakılardan hansına aiddir?

- √ əsas sexə
- xidmətedici sexə
- köməkçi sexə
- sosial-məişət bölməsinə
- yardımçı sexə

49. Müəssisənin xidmətedici sexiləri nə ilə məşğul olurlar?

- müəssisədə istehsal tullantılarından təkrar emalını həyata keçirirlər
- əsas sexlərin normal işləmələri üçün şərait yaradırlar
- texnoloji prosesin hansısa mərhələsinin yerinə yetirilməsi ilə məşğul olurlar
- yardımçı sexlərin normal fəaliyyəti üçün şərait yaradırlar
- √ əsas və köməkçi sexlərin normal işləmələri üçün zəruri şəraiti yaradırlar

50. Müəssisənin köməkçi sexiləri nə ilə məşğul olurlar?

- müəssisədə istehsal tullantılarından təkrar emalını həyata keçirirlər
- texnoloji prosesin hansısa mərhələsinin yerinə yetirilməsi ilə məşğul olurlar
- xidmətedici sexlərin normal fəaliyyəti üçün şərait yaradırlar
- əsas və köməkçi sexlərin normal işləmələri üçün zəruri şəraiti yaradırlar
- √ əsas sexlərin normal işləmələri üçün şərait yaradırlar

51. Müəssisənin əsas sexiləri nə ilə məşğul olurlar?

- əsas sexlərin normal işləmələri üçün şərait yaradırlar
- √ texnoloji prosesin hansısa mərhələsinin yerinə yetirilməsi ilə məşğul olurlar
- xidmətedici sexlərin normal fəaliyyəti üçün şərait yaradırlar
- köməkçi sexlərin normal işləmələri üçün zəruri şəraiti yaradırlar

- müəssisədə istehsal tullantılarından təkrar emalı həyata keçirirlər

52. Müəssisə miqyasında istehsalın təşkili hansı aspektlərdə həyata keçirilir?

- məkan, zaman və beynəlxalq aspektlərdə
- ✓ məkan, zaman və funksional aspektlərdə
- universal, qarşılıq və funksional aspektlərdə
- universal, zaman və funksional aspektlərdə
- məkan, qarşılıq və funksional aspektlərdə

53. Aşağıdakı əlamətlərdən hansı istehsalın təşkilinin fərdi üsuluna aiddir?

- ✓ istehsalı təkrar olunmayan geniş nomenklaturanın olması
- istehsal prosesinin fasiləsizliyinin səviyyəyə yüksək olması
- emal olunacaq materialın istehsala partiyalarla buraxılması
- avadanlıqların texnoloji xəritəyə müvafiq olaraq yerləşdirilməsi
- ayırı-ayırı əməliyyatların icrası üçün iş yerlərinin dəqiq ixtisaslaşması

54. İstehsal prosesləri mürəkkəbliyə dərəcəsinə görə necə təsnifləşdirilir?

- əsas, köməkçi və xidmətedici istehsal prosesləri
- əsas, köməkçi və fərdi istehsal prosesləri
- dəstəli, fərdi və əsas istehsal prosesləri
- mexaniki və fiziki-kimyəvi istehsal prosesləri
- ✓ sintetik, analitik və birbaşa istehsal prosesləri

55. Kiçik seriyalı istehsallar üçün təhkimə əmsalı bərabərdir:

- 1 – 10
- 11 – 20
- ✓ 21 – 40
- 16 -20
- 10-15

56. Təhkimə əmsalı necə hesablanır?

- vaxt vahidi ərzində yerinə yetirilən və ya yetirilməli olan vaxt vahidi ərzində qurulmuş avadanlıqların işçilərin sayına nisbəti kimi
- ✓ vaxt vahidi ərzində yerinə yetirilən və ya yetirilməli olan texnoloji əməliyyatların iş yerlərinin sayına nisbəti kimi
- iş yerlərinin vaxt vahidi ərzində yerinə yetirilən və ya yetirilməli olan texnoloji əməliyyatların sayına nisbəti kimi
- vaxt vahidi ərzində yerinə yetirilən və ya yetirilməli olan ahəngdarlıq göstəricisinin birqərarlıq göstəricisinə nisbəti kimi
- birqərarlıq göstəricisinin ahəngdarlıq göstəricisinə nisbəti kimi

57. İstehsalın təşkilinin formalarına nə aid deyil ?

- texnoloji forma
- fərdi forma
- ✓ analitik forma
- predmet forması
- düz xətlili forma

58. Dəstəli istehsalda ehtiyat məmulatın həcmi:

- məmulatlara günlük maksimum tələbatın istehsal tsiklinin uzunluğuna hasili kimi müəyyən olunur
- məmulatlara günlük maksimum tələbatla minimum tələbat arasındakı fərqin istehsal tsiklinin uzunluğuna hasili kimi müəyyən olunur
- məmulatlara günlük minimum tələbatın səhərin sayına hasili kimi müəyyən olunur
- məmulatlara günlük minimum tələbatın istehsal tsiklinin uzunluğuna hasili kimi müəyyən olunur
- ✓ məmulatlara orta günlük tələbatın istehsal tsiklinin uzunluğuna hasili kimi müəyyən olunur

59. Dövrü ehtiyat məmulatı nə vaxt yaradılır?

- iş yerlərinin əvvəlcədən nəzərdə tutulmuş boşdayanmalar yarandığı və zay məhsulların buraxıldığı təqdirdə sığortalanmaq üçün yaradılır
- zadellərə olan günlük minimum tələbatı ödəmək üçün yaradılır
- √ bir iş yerində əməliyyata sərf olunan vaxtın başqasına nisbətən fərqləndiyi halda yaradılır
- ayrı-ayrı iş yerlərində, istehsal sahələri–ndə istehsalın həcmimin artırılması üçün yaradılır
- bir iş yerində əməliyyata sərf olunan vaxtın başqasına bərabər olduğu halda yaradılır

60. İstehsal tsiklinin uzunluğu göstəricisindən:

- satış kanallarını müəyyən etmək üçün istifadə edilir
- kollektivin sosial inkişafını planlaşdırarkən istifadə edilir
- məhsulun maliyyə vəziyyətini qiymtləndirərkən istifadə olunur
- √ bitməmiş istehsalın həcmi hesablayarkən istifadə olunur
- müəssisənin istehsal edilən məhsulların keyfiyyətini qiymtləndirərkən istifadə olunur

61. əməliyyatın tempi:

- vaxt vahidi ərzində istehsal edilmiş detallara sərf olunan əməlin kəmiyyətini əks etdirir
- vaxt vahidi ərzində əməliyyatda iştirak edən işçilərin sayını əks etdirir
- √ vaxt vahidi ərzində əməliyyata daxil olan detalların sayını əks etdirir
- vaxt vahidi ərzində istehsal edilmiş detalların sayını əks etdirir
- ma–te–ria–lın və ya materiallar partiyasının əməliyyatda qaldığı vaxtı özündə əks etdirir

62. əməliyyatın taktı:

- vaxt vahidi ərzində əməliyyata daxil olan detalların sayını əks etdirir
- √ materialın və ya materiallar partiyasının əməliyyatda qaldığı vaxtı özündə əks etdirir
- müəssisədə bir gündə istehsal edilmiş detalların sayını əks etdirir
- əməliyyatda iştirak edən işçilərin sayını əks etdirir
- əməliyyata daxil olan ma–te–ria–lların sayını özündə əks etdirir

63. Məhsulun hazırlanmasındakı roluna görə istehsal prosesi:

- əmək, təbii və fərdi istehsal proseslərinə ayrılır
- normal, cari və perspektiv istehsal proseslərinə ayrılır
- fərdi, dəstəli və axınlı istehsal proseslərinə ayrılır
- fərdi, kütləvi və seriyalı istehsal proseslərinə ayrılır
- √ əsas, köməkçi və xidmətediji istehsal proseslərinə ayrılır

64. İstehsal prosesinə nə daxil deyil?

- əsas əmək prosesi
- tə–bii proseslər
- √ tədavül prosesi
- xidmətedici əmək prosesi
- köməkçi əmək prosesi

65. İstehsal tsikli nədir?

- √ xammalın istehsala daxil olduğu andan hazır məhsula çevrilməsinə qədər olan vaxt intervalıdır
- xammalın əsas köməkçi və xidmətedici sexlərdədə olma vaxtıdır
- xammalın əsas və köməkçi sexdə olma vaxtıdır
- xammalın əsas sexdə olma vaxtıdır
- xammalın istehsala daxil olduğu andan onun istehlakına qədər olan vaxt intervalıdır

66. İstehsal prosesləri təşkili üsuluna görə necə qruplaşdırılır?

- kütləvi, fərdi, axınlı
- kütləvi, fərdi, seryalı
- dəstəli, seryalı, axınlı

- √ fərdi, dəstəli, axınlı
- dəstəli, fərdi, kütləvi

67. İstehsalın təşkilinin hansı üsulu iqtisadi cəhətdən daha səmərəlidir?

- dəstəli-fərdi
- avtomatlaşdırılmış çevik istehsal
- dəstəli
- fərdi
- √ axınlı

68. İstehsalın təşkilinin fərdi forması xarakterizə olunur:

- √ əməliyyatların bütövlükdə bir iş yerində yernə yetirilməsi ilə
- əmək predmetlərinin texnoloji prosesə ardıcıl verilməsi əsasında xətti strukturla
- əmək predmetlərinin ardıcıl verilməsinə əsaslanan sex strukturları ilə
- materialların istehsala ardıcıl, paralel və ya qarışıq şəkildə verilməsi ilə qarışıq və ya xətti struktura əsaslanan əsas və köməkçi əməliyyatların vahid istehsal prosesində birləşdirilməsinə əsaslanması ilə
- xammal və materialın istehsala verilməsinin paralel – ardıcıl ötürülməsi ilə qarışıq məkan strukturu ilə

69. İstehsalın təşkilinin qarışıq forması xarakterizə olunur :

- əmək predmetlərinin ardıcıl verilməsinə əsaslanan sex strukturları ilə
- √ materialların istehsala ardıcıl, paralel və ya qarışıq şəkildə verilməsi ilə qarışıq və ya xətti struktura əsaslanan əsas və köməkçi əməliyyatların vahid istehsal prosesində birləşdirilməsinə əsaslanması ilə
- əmək predmetlərinin texnoloji prosesə ardıcıl verilməsi əsasında xətti strukturla
- əməliyyatların bütövlükdə bir iş yerində yernə yetirilməsi ilə
- xammal və materialın istehsala verilməsinin paralel – ardıcıl ötürülməsi ilə qarışıq məkan strukturu ilə

70. İstehsal prosesinin təşkilinin əsas vəzifələrinə aid deyil?

- texnoloji əməliyyatların yerinə yetirilməsinin səmərəli üsul və fəndlərinin müəyyən edilməsi
- istehsal prosesinin əməliyyatlara bölüşdürülməsi
- məhsul buraxılışının ahəngdarlığını və birqərarlığını təmin etmək üçün iş yerləri arasında qarşılıqlı səmərəli əlaqələrin təmin olunması
- sexlərdə və istehsal sahələrində istifadə edilən avadanlıqların düzgün yerləşdirilməsi
- √ sexlərdə və istehsal sahələrində istifadə edilən avadanlıqlara tələbatın müəyyən edilməsi

71. İstehsalın tipi müəyyən olunur:

- √ məhsulun nomenklaturasının genişliyi, buraxılışın müntəzəmliyi, stabilliyi və həcmi ilə şərtlənən istehsalın texniki, təşkilati və iqtisadi xüsusiyyətləri ilə
- istehsalın texniki, təşkilati, texnoloji, mexaniki, fiziki və iqtisadi xüsusiyyətləri ilə;
- istehsalın texniki, təşkilati, texnoloji, mexaniki, kimyəvi və iqtisadi xüsusiyyətləri ilə
- məhsulun nomenklaturasının genişliyi, buraxılışın müntəzəmliyi, stabilliyi və həcmi ilə şərtlənən istehsalın texniki, təşkilati, texnoloji, mexaniki və iqtisadi xüsusiyyətləri ilə
- məhsulun nomenklaturasının genişliyi, buraxılışın müntəzəmliyi, stabilliyi və həcmi ilə şərtlənən istehsalın texniki, təşkilati, texnoloji və iqtisadi xüsusiyyətləri ilə

72. Müəssisədə istehsalın təşkili əhatə edir?

- iş qüvvəsi, əmək predmetləri və əmək vasitələrinin artırılmasına yönəldilmiş texniki-təşkilati tədbirlər kompleksini əhatə edir
- iş qüvvəsi, əmək predmetləri və əmək vasitələrinin ərazi baxımından düzgün yerləşdirilməsinə yönəldilmiş texniki-təşkilati tədbirlər kompleksini əhatə edir
- iş qüvvəsi, əmək predmetləri və əmək vasitələrinin zaman baxımından keyfiyyətlərinin artırılmasına yönəldilmiş texniki-təşkilati tədbirlər kompleksini əhatə edir
- iş qüvvəsi, əmək predmetləri və əmək vasitələrini ilə müəssisənin səmərəli təminatına yönəldilmiş təşkilati tədbirlər kompleksini əhatə edir
- √ iş qüvvəsi, əmək predmetləri və əmək vasitələrinin zaman və məkan baxımından düzgün əlaqələndirilməsinə yönəldilmiş texniki-təşkilati tədbirlər kompleksini əhatə edir

73. Müəssisədə normalaşdırılan işlərin icrası üçün fəhlə kadrlara tələbat necə hesablanır?

- istehsal proqramı üzrə məmullatların sayını 1 fəhlənin faydalı iş vaxtı fonduna bölünür
- bir məmullatın istehsalına vaxt normasını, istehsal proqramı üzrə məmullatların sayını 1 fəhlənin faydalı iş vaxtı fonduna vururlar
- ✓ bir məmullatın istehsalına vaxt normasını istehsal proqramı üzrə məmullatların sayına vurub 1 fəhlənin faydalı iş vaxtı fonduna bölünür
- bir məmullatın istehsalına vaxt normasını 1 fəhlənin faydalı iş vaxtı fonduna bölünür
- bir məmullatın istehsalına vaxt normasını istehsal proqramı üzrə məmullatların sayına vururlar

74. əməyin təşkilinə və müəssisə kollektivinin idarə edilməsinə aid olmayan nədir?

- işçilərin işə qəbul olunması
- işçilərin arasında iş bölgüsünün aparılması
- əməyin stimullaşdırılması
- ✓ istehsalın texniki səviyyəsinin yüksəldilməsi
- kadrların hazırlanması və yenidən hazırlanması

75. əmək məhsuldarlığını yüksəltməyin təşkilati amillərinə aşağıdakılardan hansılar aiddir?

- istehsalın mexanikləşdirilməsi və mövqəjud avadanlıqların modernləşdirilməsi, kadrların mədəni-texniki və mənəvi səviyyəsinin yüksəldilməsi, istehsalın təmərküzləşmə və ixtisaslaşma səviyyəsi artırılması
- mövqəjud avadanlıqların modernləşdirilməsi, məhsulun keyfiyyətinin yüksəldilməsi, yeni texnologiyaların proseslərin işlənməsi və tətbiqi
- ✓ istehsalın təmərküzləşmə və ixtisaslaşma səviyyəsinin yüksəldilməsi, sağlam, təhlükəsiz və estetik jəhətdən əlverişli əmək şəraitinin yaradılması, istehsalın fasiləsizlik, ahəngdarlıq və proporsionallıq dərəcəsinin yüksəldilməsi
- yeni texnologiyaların işlənməsi və tətbiqi, istehsalın idarə edilməsinin təkmilləşdirilməsi, iş yerlərinin səmərəli təşkili, kollektivin əmək məhsuldarlığını yüksəltməsi üçün əlverişli maliyyə və digər iqtisadi stimulların yaradılması
- istehsalın mexanikləşdirilməsi və avtomatlaşdırılması, yeni texnikanın tətbiqi və mövqəjud avadanlıqların modernləşdirilməsi

76. əmək məhsuldarlığını yüksəltməyin iqtisadi amillərinə aşağıdakılardan hansı aiddir?

- istehsalın təmərküzləşmə və ixtisaslaşma səviyyəsinin yüksəldilməsi
- yeni texnologiyaların işlənməsi və tətbiqi
- elmi-texniki tərəqqinin nailiyyətlərinin istehsalda tətbiqi
- istehsalın idarə edilməsinin təkmilləşdirilməsi
- ✓ işçilər üçün əlverişli maliyyə və digər iqtisadi stimulların yaradılması

77. əmək haqqının səviyyəsinə təsir göstərməyən amil hansıdır?

- fərdi əmək müqaviləsinin şərtləri
- işin xarakteri
- ✓ müəssisənin yaşayış yerinə yaxınlığı
- dövlətin sosial siyasəti
- əmək bazarının konyukturasi

78. əməyin ödənilməsinin işəməuzd formasının tətbiqi şərti hansıdır?

- avadanlıqlara xidmətin təşkilinin birqada üsulunun tətbiqi
- əməliyyatların ardıcılıqla yerinə yetirilməsi
- materiallardan israfçılıqla istifadə olunması
- texnoloji qaydaların pozulması
- ✓ görülən işlərin dəqiq hesablanmasının mümkünlüyü

79. Kadr axıcılığının motivlərinə aid deyil:

- əmək şəraitinin əlverişsiz və əmək haqqının səviyyəsinin aşağı olması
- xidməti vəzifə üzrə inkişaf imkanlarının yoxluğu
- ✓ istehsalın təmərküzləşmə səviyyəsi yüksəldilməsi
- işin mövqəjud olması
- ixtisasın artırılması imkanlarının yoxluğu

80. Növbədxili iş vaxtı itkilərinə aiddir:

- ✓ materialın emal üçün gecikməsi

- xəstəlik üzəndən boşdayanma
- üzürsüz səbəbdən işdə olmama
- bütün günü boşdayanma
- müdiriyyətin icazəsinə görə işdə olmama

81. İş yerinə xidmət vaxtı norması nədir?

- ✓ fəhlənin avadanlıqların və iş yerinin işçi vəziyyətdə saxlanması ilə əlaqədar sərf etdiyi vaxtın plan ölçüsüdür
- məhsul vahidinin hazırlanması və ya müəyyən həjmdə işin yerinə yetirilməsi üçün zəruri olan iş vaxtının plan ölçüsüdür
- müəyyən müddət ərzində briqa-da tərəfindən yerinə yetirilməli olan zəruri çeşid və həjmdə işlərin plan ölçüsüdür
- müəyyən işin yerinə yetirilməsi üçün zəruri olan müəyyən peşə-ixtisas tərkibdə işçilərin sayının plan ölçüsüdür
- rəhbərə bilavasitə tabe olan işçilərin sayının plan ölçüsüdür

82. Müəssisədə əməyin normalaşdırılması nəyi təmin etmir?

- əmək haqqı fondunun həcmi müəyyən etməyi
- zəruri avadanlıqların miqdarını müəyyən etməyi
- ✓ avadanlıqların mexaniki gücünü müəyyən etməyi
- sexin, istehsal sahəsinin, ayrı-ayrı iş yerlərinin istehsal proqramlarını hesablamağı
- yeni texnikanın tətbiqi səmərəliliyini qiymətləndirməyi

83. Müəssisədə əsas fəhlələrin sayı necə müəyyən edilir?

- işçinin faydalı iş vaxtı fondunun istehsal ediləcək cəmi məhsulun əmək tutumuna nisbəti kimi
- istehsal ediləcək cəmi məhsulun əmək tutumu ilə işçinin faydalı iş vaxtı fondunun fərqi kimi
- istehsal ediləcək cəmi məhsulun əmək tutumu ilə işçinin faydalı iş vaxtı fondunun hasili kimi
- ✓ istehsal ediləcək cəmi məhsulun əmək tutumunun işçinin faydalı iş vaxtı fonduna nisbəti kimi
- istehsal ediləcək cəmi məhsulun əmək tutumu ilə işçinin faydalı iş vaxtı fondunun cəmi kimi

84. Müəssisə işçiləri daha çox maraqlıdırlar ki:

- əmək məhsuldarlığı artsın
- kreditlərə görə faizlər aşağı salınsın
- istehsal xərcləri azaldılsın
- ✓ əmək haqqı yüksəldilsin
- rentabellik yüksəlsin

85. əmək məhsuldarlığının ölçülmə üsulları hansıdır?

- məhsul vahidi istehsalına sərf olunan fərdi və ictimai əmək
- hər bir işçinin əmək haqqı və məhsul vahidində düşən əmək haqqı
- məhsul vahidi istehsalına sərf olunan iş vaxtı və vaxt vahidində düşən əsas fondların dəyəri
- məhsul vahidində düşən əmək haqqının kəmiyyəti və əmək haqqı vahidində düşən məhsulun həcmi
- ✓ məhsul vahidi istehsalına sərf olunan iş vaxtı və vaxt vahidi ərzində məhsul istehsalının həcmi

86. əmək məhsuldarlığının yüksəldilməsi amilləri hansılardır?

- analitik, statistik, eksperimental, qarışıq
- müəssisədə inzibati idarə heyətinin sayının artırılması, fəhlələr arasında rəqabət, əmək haqqının artırılması
- ✓ maddi-texniki, sosial, iqtisadi və təşkilati
- fəhlələrin iş vaxtının artırılması, növbələrin fasiləsizliyi və istirahət müddətinin qısaldılması
- intensiv, ekstensiv, dəyişən, qarışıq

87. Vaxt norması nədir?

- növbə ərzində bir aqretata xidmət etmək üçün lazım olan fəhlələrin maksimum sayı və yaxud müəyyən təşkilati-texniki şəraitdə bir işçinin xidmət etdiyi mexanizmləri, cihazların və digər avadanlıqların miqdarıdır
- verilən işin həcmi yerinə yetirmək üçün işə çıxan fəhlələrin zəruri miqdarının müəyyən edilməsidir
- vaxt vahidində müvafiq ixtisaslı bir fəhlənin (icraçının), yaxud bir neçə icraçının müəyyən şəraitdə istehsal etməli olduğu məhsulun (işin) miqdarıdır

- əsas işin yerinə yetirilməsində fəhlənin köməkçi xarakter daşıyan işlərə sərf etdiyi vaxta deyilir
- ✓ məhsul (iş) vahidi istehsalına sərf olunan iş vaxtının elmi əsaslandırılmış, planlaşdırılmış miqdarıdır

88. Aşağıdakı ünsürlərdən hansı vaxt normasına aid deyil?

- əsas vaxt
- hazırlıq-tamamlama vaxtı
- köməkçi vaxt
- ✓ mənzuniyyət vaxtı
- iş yerinə xidmət vaxtı

89. Vaxtamuzd formada fəhlənin əməyi ödənilir:

- təqvim vaxtına görə
- ✓ faktiki iş vaxtına görə
- materialtutumuna görə
- göstərilən xidmətin həcminə görə
- hazırlanmış məmulatın sayına görə

90. Müəssisədə kadrların idarə olunmasına aid deyil:

- kadrlara tələbatın planlaşdırılması
- əmək fəaliyyətinin qiymətləndirilməsi
- əmək haqqının və güzəştlərin müəyyən olunması
- ✓ əməyin fondla silahlanma səviyyəsinin artırılması
- kadrların seçilməsi

91. Müəssisədə əməyin normalaşdırılması nəyi təmin etmir?

- əmək məhsuldarlığının yüksəldilməsi tapşırığını əsaslandırmağı
- ✓ istehsal olunan məhsulların satış imkanlarını müəyyən etməyi
- əməyin nəticələrini qiymətləndirməyi
- istehsal olunan detal, qovşaq və məmulatın plan əmək-tutumunu müəyyən etməyi
- peşə və ixtisas üzrə işçilərin zəruri sayını hesablamağı

92. Vaxt norması nədir?

- müəyyən işin yerinə yetirilməsi üçün zəruri olan müəyyən peşə-ixtisas tərkibdə işçilərin sayının plan ölçüsüdür
- qurulmuş avadanlıqların miqdarının plan ölçüsüdür
- fəhlənin avadanlıqların və iş yerinin işçi vəziyyətdə saxlanması ilə əlaqədar sərf etdiyi vaxtın plan ölçüsüdür
- ✓ məhsul vahidinin hazırlanması və ya müəyyən həcm-də işin yerinə yetirilməsi üçün zəruri olan iş vaxtının planlaşdırılan miqdarıdır
- əmək məhsuldarlığının yüksəldilməsi tapşırığının plan ölçüsüdür

93. Aşağıdakılardan hansı əmək haqqı sistemlərinə aid deyil?

- mükafatlı işəmuзд
- ✓ sadələşdirilmiş işəmuзд
- dolayı işəmuзд
- mütərəqqi işəmuзд
- birbaşa işəmuзд

94. Menecerlər hansı işçilər kateqoriyasına aiddir?

- fəhlələr kateqoriyasına
- qulluqçular kateqoriyasına
- kiçik xidmətedici heyət kateqoriyasına
- mühafizə işçiləri kateqoriyasına
- ✓ mühəndis-texniki işçilər kateqoriyasına

95. Müəssisədə dəftərxana işçiləri hansı işçilər kateqoriyasına aiddir?

- fəhlələr kateqoriyasına
- ✓ qulluqçular kateqoriyasına
- kiçik xidmətedici heyət kateqoriyasına
- mühafizə işçiləri kateqoriyasına
- mühəndis-texniki işçilər kateqoriyasına

96. Müəssisədə təchizat-satış işçiləri hansı işçilər kateqoriyasına aiddir?

- fəhlələr kateqoriyasına
- ✓ qulluqçular kateqoriyasına
- kiçik xidmətedici heyət kateqoriyasına
- mühafizə işçiləri kateqoriyasına
- mühəndis-texniki işçilər kateqoriyasına

97. Müəssisədə işləyən kuryerlər hansı işçilər kateqoriyasına aiddir?

- fəhlələr kateqoriyasına
- qulluqçular kateqoriyasına
- ✓ kiçik xidmətedici heyət kateqoriyasına
- mühafizə işçiləri kateqoriyasına
- mühəndis-texniki işçilər kateqoriyasına

98. Sənaye fəhlələri ixtisas dərəcələrinə görə neçə qrupa bölünürlər?

- 5
- 2
- 6
- ✓ 4
- 3

99. İşlərinin xarakterinə görə fəhlələr qrupuna aid deyil:

- məhsulun keyfiyyətinə nəzarət edənlər
- əmək predmetini emal edənlər
- xammal və hazır məhsulu nəql edənlər
- təmir işini həyata keçirənlər
- ✓ müəssisə ərazisinə nəzarət edənlər

100. Müəssisələrdə kadrların strukturu necə müəyyən edilir?

- əsas fəhlələrin sayında heyətin orta siyahı sayının xüsusi çəkisinə görə
- heyətin orta siyahı sayının rəhbər və mütəxəssislərin sayına nisbətinə görə
- mühafizə işçilərinin sayının əsas və köməkçi fəhlələrin ümumi sayında xüsusi çəkisinə görə
- ✓ heyətin orta siyahı sayında müxtəlif kateqoriyalı işçilərin xüsusi çəkisinə görə
- köməkçi fəhlələrin sayının əsas fəhlələrin sayına nisbətinə görə

101. Sənaye-istehsal heyətinə daxil edilmir:

- əsas fəhlələr
- mütəxəssislər
- ✓ mənzil-kommunal təsərrüfatının işçiləri
- mühafizə işçiləri və yangın söndürənlər
- köməkçi fəhlələr

102. əmək haqqı nədir?

- ✓ iş qüvvəsinin kəmiyyəti və keyfiyyətinə görə işçiyə müəssisə tərəfindən ödənilən pul vəsaitidir
- işçinin ixtisas dərəcəsi əsasında ödənilən vəsait
- işgötürənin işçi ilə bağladığı müqaviləyə görə onun işdən çıxdığı halda ödədiyi vəsait

- müəssisədə işçilərə yaxşı işlədiklərinə görə ödənilən mükafatlar
- vaxtilə müəssisədə işləyib, lakin indi təqaüddə olan işçilərə müəssisələrin ödədiyi vəsait

103. əməyin ödənilməsinin tarif sisteminə daxildir:

- tarif ixtisas məlumat (sorğu) kitabı, əmək haqqı təlimatı, əmək məcəlləsi
- əməyin ödənilməsi qaydası və əmək şəratinə qoyulan tələblər
- ✓ tarif cədvəli, tarif dərəcəsi, tarif ixtisas məlumat (sorğu) kitabı
- işçilərin mükafatlandırması sistemi, əmək haqqının minimum səviyyəsi
- iş yerlərinin təşkilinə qoyulan tələblər, işçilərin ixtisasına qoyulan tələblər, işçinin əmək haqqı

104. əməyin ödənişinin işəməz formasına aid deyil:

- birbaşa işəməz
- mütərəqqi işəməz
- ✓ intensiv işəməz
- mükafatlı işəməz
- dolaylı işəməz

105. əməyin ödənişinin vaxtaməz formasına aiddir:

- birbaşa vaxtaməz
- mütərəqqi vaxtaməz
- akord sistemi
- ✓ mükafatlı vaxtaməz
- dolaylı vaxtaməz

106. Amortizasiya norması necə hesablanır?

- əsas fondun ilkin dəyəri ilə onun ləğv olunma dəyəri fərqinin əsas fondun ilkin dəyərinə nisbəti kimi
- ✓ əsas fondun ilkin dəyəri ilə onun ləğv olunma dəyəri fərqinin əsas fondun ilkin dəyəri ilə onun faydalı istifadə müddətinə hasilinə nisbəti kimi
- əsas fondun ilkin dəyəri ilə onun ləğv olunma dəyəri fərqinin əsas fondun ilkin dəyəri ilə onun faydalı istifadə müddətinə cəminə nisbəti kimi
- əsas fondun ilkin dəyəri ilə onun ləğv olunma dəyəri fərqinin əsas fondun ilkin dəyəri ilə onun faydalı istifadə müddətinə nisbətində nisbəti kimi
- əsas fondun ilkin dəyəri ilə onun ləğv olunma dəyəri fərqinin əsas fondun faydalı istifadə müddətinə nisbəti kimi

107. Müəssisələrdə amortizasiya məbləği necə müəyyən edilir?

- müəssisənin istehsal əsas fondlarının ilkin dəyərinin əsas fondların qalıq dəyərinə nisbəti kimi
- müəssisənin istehsal əsas fondlarının ilkin dəyəri ilə əsas fondların qalıq dəyərinə nisbəti kimi
- müəssisənin istehsal əsas fondlarının qalıq dəyərinin əsas fondların ilkin dəyərinə nisbəti kimi
- ✓ müəssisənin istehsal əsas fondlarının ilkin dəyərinə nisbətində əsas fondların qalıq dəyərinə nisbəti kimi
- müəssisənin istehsal əsas fondlarının ilkin dəyəri ilə əsas fondların qalıq dəyərinin hasili kimi

108. İstehsal əsas fondların köhnəlmə əmsalı necə müəyyən edilir?

- köhnəlmə məbləğinin istehsal əsas fondlarının qalıq dəyərinə nisbəti kimi
- ✓ köhnəlmə məbləğinin istehsal əsas fondlarının tam ilkin dəyərinə nisbəti kimi
- köhnəlmə məbləğinin istehsal əsas fondlarının tam ilkin dəyərinə nisbəti kimi
- istehsal əsas fondlarının qalıq dəyərinin əsas fondların köhnəlmə əmsalına nisbəti kimi
- istehsal əsas fondlarının tam ilkin dəyərinin köhnəlmə məbləğinə nisbəti kimi

109. əməyin fondla silahlılığı necə hesablanır?

- məhsulun həcmində istehsal əsas fondlarının orta illik dəyərinə nisbəti kimi
- əmək məhsudarığının fəhlələrin sayına nisbəti kimi
- fəhlələrin sayının istehsal əsas fondlarının orta illik dəyərinə nisbəti kimi
- ✓ istehsal əsas fondlarının orta illik dəyərinin fəhlələrin sayına nisbəti kimi

- istehsal əsas fondlarının orta illik dəyərinin məhsulun həcminə nisbəti kimi

110. Müəssisədə avadanlıqlardan intensiv istifadə yollarına aid deyil:

- avadanlığın birdəfəlik yükünün artırılması
- xammal və materialları istehsala hazırlamaqla, onların keyfiyyətinin texnoloji prosesin tələblərinə və hazırlanan məhsulun keyfiyyətinə uyğun gəlməsinin təmin edilməsi
- ✓ avadanlığa səriştəli texniki qulluq olunması, onun vaxtında və keyfiyyətlə təmir edilməsi, iş yerinin materiallarla fasiləsiz təchizi, texnoloji prosesin düzgün təşkil edilməsi
- istehsal prosesinin qrafik üzrə sabit və mün-təzəm, boş-da-yan-ma hallarına yol vermədən ahəngdar və birqərarda getməsinin təmin edilməsi
- material emalının sürətinin artırılması

111. Müəssisənin istehsal gücünü müəyyən edən amillərə aid deyil:

- qurulmuş avadanlıqların sayı
- avadanlığın texniki cəhətdən əsaslandırılmış məh-sul-darlıq norması
- ✓ avadanlıqlardan istifadə səviyyəsi
- avadanlığın vaxt fondu
- istehsal mey-dan-ça-larının sahəsi

112. əsas fondların sıradan çıxma və yeniləşmə əmsalının yüksək olması göstərir ki,

- əsas fondlar sürətlə könelir
- ✓ müəssisədə yenidənqurma işləri aparılır
- əsas fondların amortizasiyası artır
- əsas fondlardan istifadə səmərəliliyi yüksəlir
- fondverimi artır

113. əsas fondlardan ekstensiv istifadə əmsalı:

- ✓ əsas fondlardan vaxta görə istifadəni göstərir
- əsas fondlardan gücə görə istifadəni göstərir
- əsas fondların mənəvi köhnəlməsini göstərir
- əsas fondlardan yeniləşmə səviyyəsini göstərir
- fondlailahlılığın artmasını göstərir

114. əsas fondların təzələnmə əmsalı necə hesablanır?

- köhnəlmə məbləğinin əsas fondların ilkin dəyərinə nisbəti
- bərpa dəyərinin əsas fondların ilkin dəyərinə nisbəti
- ilkin dəyər əsas fondların qalıq dəyərinə nisbəti
- ✓ yeni işə salınmış əsas fondların dəyərinin ilin axırına olan əsas fondların dəyərinə nisbəti
- köhnəlmə məbləğinin əsas fondların qalıq dəyərinə nisbəti

115. Avadanlığın ekstensiv yüklənməsi əmsalı necə hesablanır?

- gün (sutka) ərzində müəssisənin, sexin avadanlıqları tərəfindən işlənmiş dəzgah-növbələrin sayının qurulmuş avadanlıqların sayına nisbəti kimi
- avadanlıqdan mümkün istifadə vaxtı ilə avadanlığın faktiki iş vaxtının hasili kimi
- avadanlıqdan mümkün istifadə vaxtı ilə avadanlığın faktiki iş vaxtının cəmi kimi
- ✓ avadanlığın faktiki iş vaxtının avadanlıqdan mümkün istifadə vaxtına nisbəti kimi
- avadanlıqdan mümkün istifadə vaxtının avadanlığın faktiki iş vaxtına nisbəti kimi

116. İstehsal gücünü texniki (mexaniki) gücdən fərqləndirən cəhət nədir?

- istehsal gücün kəmiyyətinin avadanlığın vaxt fondundan asılı olmamasıdır
- ✓ mexaniki gücün kəmiyyətinin avadanlığın vaxt fondundan asılı olmamasıdır
- mexaniki gücün kəmiyyətinin fəhlələrin mədəni-texniki səviyyəsindən asılı olmasıdır
- istehsal gücün kəmiyyətinin fəhlələrin mədəni-texniki səviyyəsindən asılı olmamasıdır
- mexaniki gücün kəmiyyətinin avadanlığın vaxt fondundan asılı olmasıdır

117. Aşağıdakılardan hansı avadanlığa məxsus vaxt fondlarına aid deyil?

- təqvim vaxt fondu
- plan və ya maksimum mümkün vaxt fondu
- faktiki işlənmiş vaxt fondu
- ✓ cari vaxt fondu
- rejim vaxt fondu

118. Fondtutumu göstəricisi necə hesablanır?

- əmtəlik, ümumi və ya xalis məhsulun istehsal əsas fondların əsas fondların ilin sonuna qalıq dəyərində nisbəti kimi
- ✓ istehsal əsas fondlarının orta illik dəyərində əmtəlik, ümumi və ya xalis məhsulun dəyərində nisbəti kimi
- əmtəlik, ümumi və ya xalis məhsulun istehsal əsas fondlarının orta illik dəyərində nisbəti kimi
- əmtəlik, ümumi və ya xalis məhsulun istehsal əsas fondların ilin əvvəlinə olan dəyərində nisbəti kimi
- yeni işə salınmış əsas fondların dəyərində mövcud əsas fondların ilkin dəyərində nisbəti kimi

119. Fondtutumu göstəricisi necə hesablanır?

- kadrların strukturu
- ✓ avadanlıqların yaş strukturu
- müəssisənin ölçüsü
- müəssisənin tərəf müqabillərinin sayı
- işçilərin sayı

120. Sənaye müəssisələrində illik amortizasiya məbləği necə müəyyən edilir?

- əsas fondların normativ xidmət müddətinin amortizasiya məbləğində nisbəti kimi
- amortizasiya məbləğinin əsas fondların qalıq dəyərində nisbəti kimi
- ✓ amortizasiya məbləğinin əsas fondların normativ xidmət müddətinə nisbəti kimi
- amortizasiya məbləğinin əsas fondların normativ xidmət müddətinə hasili kimi
- amortizasiya məbləğinin əsas fondların ilkin dəyərində nisbəti kimi

121. əsas fondların sıradançıxma əmsalı necə hesablanır?

- baxılan dövrdə istifadədən çıxmış əsas fondların dəyərində ilin sonuna olan əsas fondların dəyərində nisbəti kimi
- köhnəlmə məbləğinin əsas fondların qalıq dəyərində nisbəti kimi
- ✓ baxılan dövrdə istifadədən çıxmış əsas fondların dəyərində ilin əvvəlinə olan əsas fondların dəyərində nisbəti kimi
- yeni işə salınmış əsas fondların dəyərində ilin axırına olan əsas fondların dəyərində nisbəti kimi
- köhnəlmə məbləğinin əsas fondların ilkin dəyərində nisbəti kimi

122. əsas fondların artma əmsalı necə hesablanır?

- yeni işə salınmış əsas fondların dəyərində ilin axırına olan əsas fondların dəyərində nisbəti kimi
- baxılan dövrdə istifadədən çıxmış əsas fondların dəyərində ilin sonuna olan əsas fondların dəyərində nisbəti kimi
- baxılan dövrdə istifadədən çıxmış əsas fondların dəyərində ilin əvvəlinə olan əsas fondların dəyərində nisbəti kimi
- ✓ yeni işə salınmış əsas fondların dəyərində ilin əvvəlinə olan əsas fondların dəyərində nisbəti kimi
- köhnəlmə məbləğinin əsas fondların qalıq dəyərində nisbəti kimi

123. Binalar, qurğular və tikililər üçün amortizasiya norması nə qədərdir

- 25 faizədək
- ✓ 7 faizədək
- 10 faizədək
- 15 faizədək
- 20 faizədək

124. İnsan orqanizminə təsir edən əsas fondların köhnəlmə növü hansıdır?

- fiziki

- mənəvi
- ictimai
- iqtisadi
- ✓ sosial

125. Maşın və avadanlıqlar üçün amortizasiya norması nə qədərdir?

- ✓ 25 faizədək
- 7 faizədək
- 10 faizədək
- 15 faizədək
- 20 faizədək

126. əsas fondlardan istifadənin ümumi və xüsusi göstəriciləri hansılardır?

- əsas fondların dəyərinin artım tempi və köhnəlmə müddəti
- fondverimi və köhnəlmə müddəti
- fondtutumu və təzələnmə əmsalı
- ✓ fondverimi və növbəlilik əmsalı
- iqtisadi və sosial

127. Fondverimi göstəricisi necə hesablanır?

- il ərzində istehsal olunmuş məhsulun dəyər ifadəsində həcmnin əsas fondların dəyərinə nisbəti kimi
- il ərzində istehsal olunmuş məhsulun dəyər ifadəsində həcmnin əsas fondların bərpa dəyərinə nisbəti kimi
- əsas fondların orta illik dəyərinin il ərzində istehsal olunmuş məhsulun dəyər ifadəsində həcmninə nisbəti kimi
- ✓ il ərzində istehsal olunmuş məhsulun dəyər ifadəsində həcmnin əsas fondların orta illik dəyərinə nisbəti kimi
- il ərzində istehsal olunmuş məhsulun dəyər ifadəsində həcmnin əsas fondların qalıq dəyərinə nisbəti kimi

128. Müəssisənin əsas fondlarının strukturuna hansı amil təsir göstərmir?

- elmi-texniki tərəqqi
- ✓ kadrların idarə edilməsinin təkmiləşdirilməsi
- istehsalın təmərküzləşmə səviyyəsi
- istehsalın ixtisaslaşma səviyyəsi
- istehsal edilən məhsulun mürəkkəblik dərəcəsi

129. İstehsal güclərindən istifadənin ekstensiv göstəricisi hansıdır?

- ✓ növbəlilik əmsalı
- fondverimi
- avadanlıqlardan istifadə əmsalı
- əsas fondların rentabelliği
- istehsal güclərindən istifadə əmsalı

130. Müəssisənin istehsal gücünü müəyyən edən amil hansıdır?

- ✓ avadanlıqların məhsuldarlığı
- dövretmə əmsalı
- məhsulun əməktutumu
- ümumzavod xərcləri
- amortizasiya norması

131. İstehsal gücü nədir?

- müəssisənin bazardakı payıdır
- müəssisənin zəruri keyfiyyətdə, çeşiddə maksimum məhsul satmaq imkanı
- ✓ müəssisənin zəruri keyfiyyətdə, çeşiddə maksimum məhsul buraxa bilmə qabiliyyətidir
- müəssisənin illik istehsal həcmi
- müəssisəyə dövlətin icazə verdiyi maksimum istehsal imkanı

132. Müəssisəsinin əsas fondlarına nə aid deyil?

- Binalar
- Sexdə qurulmuş avadanlıq
- Nəqliyyat vasitələri
- Zavoddaxili su kəmərləri
- ✓ Hazır məhsul anbarında olan avadanlıq

133. Avadanlıqlarda təmir işi nə vaxt həyata keçirir?

- avadanlıq satıldıqda
- ✓ avadanlıq fiziki köhnələndə
- avadanlıqların yerini dəyişdikdə
- avadanlıqların yerləşdirilməsində
- avadanlıq yeni alınanda

134. Müəssisədə əsas fondların təmiri hansı mənbədən maliyyələşdirilir?

- amortizasiya fondundan
- nizamnamə fondundan
- ehtiyat fondundan
- istehsalın inkişafı fondundan
- ✓ təmir fondundan

135. əsas fondların amortizasiyası nədir?

- əsas fondların dəyərindəki artım
- əsas fondların yeniləri ilə əvəz olunma faizi
- ✓ aşınma ilə əlaqədar, əsas fondun dəyərindən yaradılan məhsulun üzərinə keçən dəyər
- əsas fondların satışından gələn gəlirdir
- mənəvi aşınmaya məruz qalan əsas istehsal fondlarının dəyəri

136. əsas fondların aşınma növləri hansılardır?

- ✓ fiziki, mənəvi, sosial, iqtisadi
- texniki, texnoloji, fiziki, mənəvi
- mənəvi, psixoloji, sosial, iqtisadi
- texniki, mənəvi, sosial, siyasi
- fiziki, texniki, mənəvi, sosial

137. əsas fondların qiymətləndirmə üsulları hansılardır?

- ilkin dəyərinə və təzələnmə əmsalına görə
- ✓ ilkin və bərpa dəyərinə görə
- köhnəlmə və amortizasiya dəyərinə görə
- işləmə müddəti və satış dəyərinə görə
- qalıq və satış dəyərinə görə

138. Aşağıda göstərilən istehsal vasitələrindən hansı əsas fond deyil?

- ✓ məmulat
- dəzgah
- qurğu
- nəqliyyat vasitəsi
- bina

139. İstehsalın əsas fondlarının quruluşu necə hesablanır?

- aktiv hissələrin dəyərlərinin passiv hissə dəyərlərinə nisbəti

- binaların dəyərini istehsal avadanlıqlarının dəyərinə nisbəti
- texnoloji avadanlıqların dəyərini binaların dəyərinə nisbəti
- əsas fondların dəyərini istehsal gücündə xüsusi çəkisi
- ✓ ünsürlərdən hər birinin ümumi dəyərdəki xüsusi çəkisi

140. İstehsalın əsas fondlarının tərkibinə nələr daxildir?

- ✓ bina və nəqliyyat vasitələri
- nəqliyyat vasitələri və istehsal tullantıları
- binalar və yanacaq ehtiyatları
- ötürücü mexanizmlər və tara materialları
- qurğu və materiallar

141. İstehsalın əsas fondları nədir?

- öz formasını istehsal prosesində dəyişəcək hazır məhsula çevrilən material qiymətliləridir
- istehsal prosesinə uzun müddət xidmət edən, natural formasını dəyişmədən öz dəyərini istehsal edilən məhsulun üzərinə bir il ərzində tamamilə keçirən əmək vasitələri və predmetləridir
- yalnız bir istehsal tsiklində iştirak edib, öz dəyərini yaradılan məhsulun üzərinə tamamilə keçirən və öz natural formasını dəyişən istehsal fondlarıdır
- yalnız bir istehsal tsiklində iştirak edib, öz dəyərini yaradılan məhsulun üzərinə hissə-hissə keçirən və öz natural formasını dəyişən istehsal fondlarıdır
- ✓ istehsal prosesinə uzun müddət xidmət edən, natural formasını dəyişmədən öz dəyərini istehsal edilən məhsulun üzərinə hissə-hissə keçirən istehsal fondlarıdır

142. Qeyri-maddi aktivlər köhnəlmənin hansı növünə məruz qalır?

- iqtisadi köhnəlmə
- fiziki köhnəlmə
- sosial köhnəlmə
- texniki köhnəlmə
- ✓ mənəvi köhnəlmə

143. əsas fondların təkrar istehsal xarakteristikası hansı göstəricilər vasitəsilə öyrənilir?

- köhnəlmə əmsalı, yeniləşmə əmsalı
- növbəlik əmsalı, köhnəlmə əmsalı və yeniləşmə əmsalı
- inteqral əmsalı, təzələnmə əmsalı və sıradançıxma əmsalı
- ekstensiv yüklənmə əmsalı və intensiv yüklənmə əmsalı
- ✓ artma əmsalı, təzələnmə əmsalı və sıradançıxma əmsalı

144. Dövrüyyə vəsaitlərinin dövretmə əmsalı necə hesablanır?

- topdansaş qiyətində realizə olunmuş məhsulun həcmi tədavül fondlarının həcmi nisbəti kimi
- dövrüyyə fondlarının həcmi tədavül fondlarının həcmi nisbəti kimi
- ✓ topdansaş qiyətində realizə olunmuş məhsulun həcmi dövrüyyə vəsaitlərinin orta illik qalıqına nisbəti kimi
- dövrüyyə vəsaitlərinin orta illik qalıqının dövrüyyə fondlarının həcmi nisbəti kimi
- dövrüyyə vəsaitlərinin orta illik qalıqının topdansaş qiyətində realizə olunmuş məhsulun həcmi nisbəti kimi

145. Dövrüyyə vəsaitlərinin yüklənmə əmsalı necə hesablanır?

- ✓ dövrüyyə vəsaitlərinin orta illik qalıqının topdansaş qiyətində realizə olunmuş məhsulun həcmi nisbəti kimi
- istehsal edmiş məhsulun həcmi tədavül fondlarının həcmi nisbəti kimi
- dövrüyyə vəsaitlərinin dövretmə sürətinin dövrdəki günlərin sayına nisbəti kimi
- dövrüyyə vəsaitlərinin bir dövrüyyəsinin gün hesabı ilə uzunluğu göstəricisinin tərsi kimi
- topdansaş qiyətində realizə olunmuş məhsulun həcmi dövrüyyə vəsaitlərinin orta illik qalıqına nisbəti kimi

146. Material məsrəf normasının tərkibinə nələr daxildir?

- dəstləşdirici məmulatlar, texnoloji tullantılar və itkilər, təşkilati-texniki tullantı və itkilər
- xammal və yanacaq, material və dəstləşdirici məmulatlar, xalis (faydalı) məsrəf

- xalis (faydalı) məsrəf, xammal, material və dəstləşdirici məmulatlar
- ✓ təşkilati-texniki tullantı və itkilər, xalis (faydalı) məsrəf, texnoloji tullantılar və itkilər
- xammal, təşkilati-texniki tullantı və itkilər, xalis (faydalı) məsrəf

147. Bitməmiş istehsaldakı dövriyyə vəsaitlərinin normativi aşağıdakı amillərin hansından aslıdır?

- istehsal tsiklinin uzunluğu, əsas fondların yeniləşmə əmsalından və məhsulun maya dəyərindən
- ✓ istehsal tsiklinin uzunluğu, məhsulun maya dəyərindən və istehsal prosesində xərclərin artma xarakterindən
- istehsal prosesində xərclərin artma xarakterindən, məhsulun maya dəyərindən və əməyin təşkilindən
- istehsal olunan məhsulun həcmi, işçilərin sayı və istehsal tsiklinin uzunluğu
- istehsal olunan məhsulun həcmi və tərkibindən, reallaşdırılmış məhsulun həcmindən

148. Aşağıdakılardan amillərdən hansı dövriyyə vəsaitlərinin dövretmə sürətinə təsir göstərir?

- işçilərin axını
- ✓ istehsal tsiklinin uzunluğu
- işçilərin sayı
- əsas fondların orta illik dəyəri
- mənfəətin həcmi

149. Dövriyyə vəsaitlərinin bir dövriyyəsinin gün hesabı ilə uzunluğu göstəricisi necə hesablanır?

- dövriyyə vəsaitlərinin dövretmə sürətinin dövrdəki günlərin sayına nisbəti kimi;
- istehsal edilmiş məhsulun həcmindən tədavül fondlarının həcminə nisbəti kimi.
- topdansa təqiyətində realizə olunmuş məhsulun həcmindən dövriyyə vəsaitlərinin orta illik qalıqna nisbəti kimi;
- ✓ dövrdəki günlərin sayının dövretmə əmsalına nisbəti kimi;
- dövriyyə vəsaitlərinin orta illik qalıqna təqiyətində realizə olunmuş məhsulun həcminə nisbəti kimi

150. Sənaye müəssisələrində materiallara qənaətin həcmi necə hesablanır?

- məhsul vahidinə material məsrəf norması, hesabat ilində faktiki istehsalın həcmi və hesabat ilində materialın faktik məsrəfi göstəricilərinin cəmi kimi
- məhsul vahidinə material məsrəf norması ilə hesabat ilində materialın faktik məsrəfi göstəricilərinin hasili kimi
- məhsul vahidinə material məsrəf norması ilə hesabat ilində faktiki istehsalın həcmindən hesabat ilində materialın faktik məsrəfinin fərqi kimi
- məhsul vahidinə material məsrəf norması, hesabat ilində faktiki istehsalın həcmi və hesabat ilində materialın faktik məsrəfi göstəricilərinin hasili kimi
- ✓ məhsul vahidinə material məsrəf norması ilə hesabat ilində faktiki istehsalın həcmindən hesabat ilində materialın faktik məsrəfinin fərqi kimi

151. Hazır məhsula dövriyyə vəsaitlərinin normativi necə hesablanır?

- istehsal maya dəyəri ilə əmtəəlik məhsulun bir günlük buraxılışının hazır məhsuldan günlük ehtiyat normasına nisbəti kimi
- ✓ istehsal maya dəyəri ifadəsində əmtəəlik məhsulun bir günlük buraxılışı və hazır məhsulun günlük ehtiyat normasının hasili kimi
- hazır məhsuldan günlük ehtiyat normasının istehsal maya dəyəri ilə əmtəəlik məhsulun bir günlük buraxılışına nisbəti kimi
- istehsal maya dəyəri ilə əmtəəlik məhsulun bir günlük buraxılışı ilə hazır məhsuldan günlük ehtiyat normasının fərqi kimi
- istehsal maya dəyəri ilə əmtəəlik məhsulun bir günlük buraxılışı ilə hazır məhsuldan günlük ehtiyat normasının cəmi kimi

152. Bitməmiş istehsalda dövriyyə vəsaitlərinin normativi necə hesablanır?

- istehsal tsiklinin günlərlə uzunluğu, məhsul istehsalına çəkilən bir günlük xərclər və xərclərin çoxalma əmsalının cəmi kimi
- istehsal tsiklinin günlərlə uzunluğu ilə məhsul istehsalına çəkilən bir günlük xərclərin cəminin xərclərin çoxalma əmsalına nisbəti kimi
- istehsal tsiklinin günlərlə uzunluğunun xərclərin çoxalma əmsalına nisbəti kimi
- istehsal tsiklinin günlərlə uzunluğunun məhsul istehsalına çəkilən bir günlük xərclərə nisbəti kimi
- ✓ istehsal tsiklinin günlərlə uzunluğu, məhsul istehsalına çəkilən bir günlük xərclər və xərclərin çoxalma əmsalının hasili kimi

153. Müəssisədə pul vəsaiti saxlanılmasının hansı motivi yolverilməzdir?

- əmək haqqının ödənilməsi
- möhtəkirlilik
- sövdələşmə

- ✓ cərimələr
- xəbərdarlıq

154. Məsrəf normaları tətbiq miqyasına görə necə qruplaşdırılır?

- perspektiv və müfəssəl normalar
- kütləvi və iriləşdirilmiş normalar
- müfəssəl və fərdi normalar
- ✓ fərdi və qrup normaları
- fərdi və kütləvi normalar

155. Müəssisədə bitməmiş istehsalın həcminə hansı amil təsir göstərmir?

- istehsal olunan məhsulun həcmi və tərkibi;
- məhsulun maya dəyəri;
- istehsal tsiklinin uzunluğu;
- ✓ debitor borclarının həcmi və tərkibi;
- istehsal prosesində xərclərin artma xarakteri.

156. Normalaşdırılmayan dövriyyə vəsaitlərinə aiddir:

- istehsal ehtiyatları
- bitməmiş ehtiyatlar
- ✓ pul vəsaitləri
- hazır məhsul
- gələcək dövrün xərcləri

157. Aşağıdakılardan hansı müəssisənin tədavül fondlarına aid deyil?

- pul vəsaitləri
- debitor borcları
- anbardakı hazır məhsul
- ✓ az qiymətli və tez köhnələn əşyalar
- yola salınmış, lakin haqqı ödənilməmiş məhsullar

158. Gələcək dövrün xərclərinə daxildir:

- hazırkı dövrdə çəkilmiş, lakin gələcəkdə gəlir kimi məhsulun reallaşdırılmasından əldə edilən vəsaitlər;
- hazırkı dövrdə maya dəyərinə daxil edilmiş və xərc kimi geri qaytarılmış xərclər;
- gələcəkdə çəkilmiş, lakin hazırkı dövrdə xərc kimi məhsulun maya dəyərinə daxil edilməklə geri qaytarılan xərclər;
- ✓ hazırkı dövrdə çəkilmiş, lakin gələcəkdə xərc kimi məhsulun maya dəyərinə daxil edilməklə geri qaytarılan xərclər;
- hazırkı dövrdə satılmış, lakin gələcəkdə ödəniləcək məhsullar;

159. Müəssisədə bitməmiş istehsal-a aşağıdakılardan hansı aiddir?

- hazır məhsulun dəyəri
- ✓ istehsal prosesinə daxil olmuş və emal prosesində olan xammal və materialların dəyəri.
- əsas fondların yaradılması ilə əlaqədar xərclər;
- yeni məhsulun layihələndirilməsi və nümunəsinin yaradılması ilə əlaqədar xərclər;
- istehsal prosesinə daxil olmamış xammal və materialların dəyəri;

160. Hazır məhsul:

- ✓ normalaşdırılan tədavül fondlarına aiddir
- əsas fondlara aiddir
- normalaşdırılan dövriyyə fondlara aiddir
- istehsal ehtiyatlarına aiddir
- normalaşdırılmayan tədavül fondlarına aiddir

161. Dövriyyə vəsaitlərinə nələr aiddir?

- √ dövrüyyə fondları və tədavül fondları
- pul vəsaitləri və çoxillik əkmələr
- istehsal ehtiyatları və qurğuları
- dövrüyyə fondları və əsas fondlar
- gələcək dövrün xərcləri və ötürücü qurğular

162. Müəssisədə materiallardan ehtiyat növləri hansılardır?

- √ cari, hazırlıq, sığorta, mövsümü
- cari, istehsal, satış, sığorta
- cari, mövsümü, müddətli, hazırlıq
- istehsal, satış, xidmət, cari
- uzun müddətli, qısamüddətli, cari, hazırlıq

163. Müəssisənin dövrüyyə fondları nədir?

- yalnız bir istehsal tsiklində iştirak edib, öz dəyərini yaradılan məhsulun üzərinə hissə-hissə keçirən və öz natural formasını dəyişən istehsal fondlarıdır
- √ yalnız bir istehsal tsiklində iştirak edib, öz dəyərini yaradılan məhsulun üzərinə tamamilə keçirən və öz natural formasını dəyişən istehsal fondlarıdır
- istehsal prosesinə uzun müddət xidmət edən, natural formasını dəyişmədən öz dəyərini istehsal edilən məhsulun üzərinə hissə-hissə keçirən istehsal fondlarıdır
- öz natural formasını dəyişən, lakin istehsal prosesində birbaşa iştirak etməyən fondlar
- istehsal prosesində iştirakından asılı olmayaraq, dəyərini itirən fondlardır

164. Dövrüyyə fondlarının tərkib üsürləri hansılardır?

- tədavül fondları, gələcək dövrün xərcləri və pul vəsaitləri
- yanacaq, təmir ehtiyatları və hazır məhsul
- gələcək dövrün xərcləri, tədavül fondları, pul vəsaitləri
- pul vəsaitləri, azqiyətli tezköhnələn əşyalar, debitor borcları
- √ istehsal ehtiyatları, bitməmiş istehsal və gələcək dövrün xərcləri

165. Məsrəf normasına daxil olmayan nədir?

- texnoloji tullantılar
- texniki-təşkilati itkilər
- √ təchizat itkiləri
- xalis məsrəf
- texnoloji itkilər

166. Tədavül fondlarına daxildir:

- bitməmiş istehsal;
- istehsal ehtiyatları.
- gələcək dövrün xərcləri;
- maşın və avadanlıqlar;
- √ hazır məhsul

167. Məhsulun materialtutumluğu nədir?

- √ məhsul vahidinə işlədilən material həcmindən tullantı həcmi çıxıldıqdan sonra qalan hissədir
- məhsulun maya dəyərində material xərclərinin nisbətən böyük xüsusi çəkiyə malik olduğunu göstərir
- məhsul vahidinin istehsalına nə qədər material işlədildiyini göstərir
- müəssisə anbarının nə qədər material tutumu olduğunu göstərir
- müəssisədə anbarların hazır məhsul tutma qabiliyyətidir

168. Məhsulun maya dəyəri:

- məhsulun istehsalı və reallaşdırılmasına sərf olunmuş xammal, yanacaq, enerji, materiala çəkilən xərclərin və əsas fondlardan amorti-zasiya ayırmalarının məcmu-su-nu əks etdirir
- məhsulun istehsalı və reallaşdırılmasında istifadə olunan əsas fondların və dövrüyyə vəsaitlərinin dəyər ifadəsində məcmusunu əks etdirir
- ✓ məhsulun istehsalı və reallaşdırılmasına sərf olunmuş material və əmək haqqı xərclərinin, əsas fondlardan amorti-zasiya ayırmalarının və s. xərclərin məcmu-su-nu əks etdirir
- məhsulun istehsalı və reallaşdırılmasında istifadə olunan əsas fondların orta illik dəyərini əks etdirir
- rəqiblərlə qiymət mübarizəsində müəssisənin məhsula qoya biləcəyi ən optimal qiymətdir

169. Maya dəyərini aşağıda sadalanan xərc maddələrindən biri müs-təqim xərcdir

- ümumi zavod xərcləri
- inzibati idarə binasının işıqlandırılması üçün elektrik enerjisinə sərf edilən xərclər
- sex binasının işıqlandırılması üçün elektrik enerjisinə sərf edilən xərclər
- ✓ texnoloji ehtiyaclar üçün elektrik enerjisinə sərf edilən xərclər
- ümum sex xərcləri

170. Hansı məqsədlə xərclər şərti-dəyişən və şərti sabit xərclərə bölürlər?

- mənfəətin həcmi proqnozlaşdırmaq üçün
- sex, istehsal və tam maya dəyərini müəyyən etmək üçün
- ✓ müəssisədə istehsal həcmi zərərsizlik həddini müəyyən etmək üçün
- müəssisədə istehsal edilən məhsulun keyfiyyətini yüksəltmək üçün
- müəssisədə istehsalın texniki səviyyəsini yüksəltmək üçün

171. Müəssisədə istehsal həcmi zərərsizlik həddi necə müəyyən edilir?

- müəssisədə şərti-sabit xərclərin üzərinə dəyişən xərcləri gəlib, bu cəmi məh-sul vahidinin satış qiymətinə bölməklə
- müəssisədə şərti-sabit xərclərin ümumi məbləğini məh-sul vahidinin satış qiymətinə bölməklə
- müəssisədə məhsul vahidinin satış qiymətinin üzərinə məhsul vahidinə düşən dəyişən xərcləri gəlib, şərti-sabit xərclərin ümumi məbləğini bu cəmə bölməklə
- ✓ müəssisədə məhsul vahidinin satış qiymətindən məhsul vahidinə düşən dəyişən xərcləri çıxıb, şərti-sabit xərclərin ümumi məbləğini bu fərqə bölməklə
- müəssisədə şərti-sabit xərclərin ümumi məbləğini məhsul vahidinə düşən dəyişən xərclərə bölməklə

172. əsaslı xərclərə nə aiddir?

- ✓ əsas fondların yaradılmasına sərf olunan xərclər;
- material xərcləri.
- menecerlərin əmək haqqı xərcləri;
- əsas fəhlələrin əmək haqqı xərcləri;
- köməkçi fəhlələrin əmək haqqı xərcləri;

173. Məhsulun maya dəyərini quruluşu dedikdə nə başa düşülür?

- müxtəlif növ məsrəflərin dəyərində məhsulun tam maya dəyərini xüsusi çəkisi;
- müəssisənin illik məhsul dövrüyyəsinin həcmində maya dəyərini xüsusi çəkisi.
- müəssisənin mənfəətində maya dəyərini xüsusi çəkisi;
- ümumi məhsul istehsalının həcmində maya dəyərini xüsusi çəkisi;
- ✓ məhsulun tam maya dəyərində müxtəlif növ məsrəflərin xüsusi çəkisi;

174. Hansı xərclər dəyişən xərclərə aiddir?

- müəssisə direktorunun əmək haqqı
- əsas fondların amortizasiyası xərcləri
- müəssisənin baş mühasibinin əmək haqqı
- ✓ əsas sexdə işləyən əsas fəhlənin əmək haqqı
- təmir təsərrüfatında işləyən fəhlənin əmək haqqı

175. Hansı xərclər şərti sabit xərclərə aiddir?

- satın alınmış dəstləşdirici məmulatlar və yarımfabrikatların alınması xərcləri
- texnoloji ehtiyajlar üçün yanacaq xərcləri
- əsas xammal və materiala xərclər
- ✓ əsas fondların amortizasiyası xərcləri
- əsas istehsal fəhlələrin əmək haqqı

176. Xərclərin kalkulyasiya maddələri üzrə təsnifləşdirilməsi nəyə xidmət edir?

- əmətəlik məhsulun maya dəyərini müəyyən etməyə
- əmək haqqı xərclərini müəyyən etməyə
- ümumi məhsulun maya dəyərini müəyyən etməyə
- amortizasiya ayırmalarını müəyyən etməyə
- ✓ konkret məhsul vahidinin maya dəyərini müəyyən etməyə

177. Kompleks xərclərə hansı xərclər aiddir?

- texnoloji məqsədlər üçün yanacağa çəkilən xərclər
- əsas sexdə işləyən əsas fəhlənin əmək haqqı
- xammal və əsas materiallara xərclər
- ✓ ümumi sex xərcləri
- texnoloji avadanlıqların amortizasiyası

178. Məhsulun sex maya dəyərinə daxil edilməyən xərc növü hansıdır?

- əsas və köməkçi materiallar
- ✓ inzibati idarə işçilərinin əmək haqqı
- texnoloji avadanlıqların saxlanılmasına və istismarına çəkilən xərclər
- köməkçi fəhlələrin əmək haqqı
- əsas fəhlələrin əmək haqqı

179. İstehsalın həcmindən aslı olaraq xərclər necə qruplaşdırılır?

- ✓ müstəqim və qeyri-müstəqim xərclər;
- sex və zavod xərcləri;
- müstəqim və sex xərcləri;
- qeyri-müstəqim və zavod xərcləri;
- sadə və kompleks xərclər;

180. Zərərsizlik həddi nədir?

- məhsul satışından mədaxilin məhsulun texnoloji maya dəyərinə bərabər olduğu istehsalın həcmi göstərir.
- məhsul satışından mədaxilin məhsulun maya dəyərindən çox olduğu istehsalın həcmi göstərir;
- ✓ məhsul satışından mədaxilin məhsulun maya dəyərinə bərabər olduğu istehsalın həcmi göstərir;
- məhsul satışından mədaxilin məhsulun sex maya dəyərinə bərabər olduğu istehsalın həcmi göstərir;
- məhsul satışından mədaxilin məhsulun maya dəyərindən kiçik olduğu istehsalın həcmi göstərir;

181. Müəssisədə maya dəyərini idarə olunmasında hansı məsələ həll olunmur?

- əmtəəlik (ümumi, reallaşdırılan) məhsulun və ayrı-ayrı məhsul növlərinin maya dəyərini formalaşdırılması
- maya dəyərini aşağı salınması ehtiyatlarının aşkar edilməsi və onlardan istifadə olunması
- ✓ digər müəssisələrin istehsal xərclərinə nəzarət etmək
- faktiki xərclərin plandan kənarlaşmalarına nəzarətin həyata keçirilməsi
- hər bir məhsul növünə qiymətin müəyyən edilməsi və məhsul vahidinin rentabelliyyətinin müəyyənləşdirilməsi

182. İstehsal məsrəfləri iqtisadi elementlər üzrə necə qruplaşdırılır?

- xammal, material, enerji, gələcək dövrün xərcləri, reklam xərcləri, zavoddaxili və zavoddan kənar nəqliyyat, su, qaz, cərimə və vergi və sair xərclər
- ✓ material xərcləri (qaytarılan, istifadəsi mümkün olan tullantıların dəyəri çıxılmaqla), əmək haqqı xərcləri, sosial sığorta ayırmaları, əsas fondların amortizasiyası və sair xərclər

- xammal və materiallar, texnoloji ehtiyaclar üçün yanacaq və enerji, istehsal fəhlələrinin əsas əmək haqqı, istehsal fəhlələrinin əlavə əmək haqqı, sosial sığortaya ayırmalar, sex xərcləri, ümumzavod xərcləri
- material, amortizasiya ayırmaları, nəqliyyat, satış və satışdan sonrakı servis xərcləri
- material xərcləri (geri qaytarılan tullantıların dəyəri çıxılmaqla), amortizasiya ayırmaları, fəhlələrin əsas və əlavə əmək haqqı, fəhlələrin əlavə əmək haqqı, sosial ehtiyaclar ayırmalar və sair xərclər

183. Aşağıdakılardan hansı zərərsizliyin təhlilinin əsas vəzifələrinə aid deyil?

- zərərsizlik həddinin tapılması
- ✓ işçilərin sayının müəyyən edilməsi
- ən səmərəli istehsal texnologiyasının seçilməsi
- planlaşdırılan səviyyədə mənfəəti və tələbi təmin etməyə imkan verən bir məhsulun qiymətinin müəyyən edilməsi
- planlaşdırılmış mənfəəti əldə etmək üçün məhsulun satış həcminin müəyyən olunması

184. Aşağıdakılardan hansı zərərsizliyin təhlilinin əsas vəzifələrinə aiddir?

- müəssisənin təşkilati-hüquqi formasının müəyyən edilməsi
- işçilərin sayının müəyyən edilməsi
- ✓ optimal istehsal planının qəbulu
- avadanlıqlara tələbatın müəyyən edilməsi
- planlaşdırılmış mənfəətin bölgüsünün müəyyən olunması

185. Məhsul vahidinin kalkulyasiyasının xərc maddələri hansılardır?

- material xərcləri (qaytarılan, istifadəsi mümkün olan tullantıların dəyəri çıxılmaqla), əmək haqqı xərcləri, sosial sığorta ayırmaları, əsas fondların amortizasiyası və sair xərclər
- qeyri-istehsal xərcləri, sex xərcləri, idarəetmə xərcləri, sosial sığortaya ayırmalar, nəqliyyat və rabitə xərcləri
- icarə, nəqliyyat, rabitə, reklam, texniki və texnoloji xərclər, sair istehsal və qeyri-istehsal xərcləri
- ✓ xammal və materiallar, texnoloji ehtiyaclar üçün yanacaq və enerji, istehsal fəhlələrinin əsas əmək haqqı, istehsal fəhlələrinin əlavə əmək haqqı, sosial sığortaya ayırmalar, sex xərcləri, ümumzavod xərcləri
- xammal və əsas materiallar, yanacaq, nəqliyyat xərcləri, amortizasiya ayırmaları, sex və ümumzavod xərcləri

186. Aşağıdakılardan hansı xərc maddəsi sex maya dəyərini tərkibinə aid deyil?

- xammal, material, yarımfabrikat və dəstləşdirici məmulatlara sərf edilən xərclər
- texnoloji avadanlıqlar üzrə amortizasiya ayırmalar
- ümum sex xərcləri
- ✓ inzibati idarə işçilərinin əmək haqqı
- istehsal fəhlələrinin əmək haqqı

187. Məhsulun əməktutumluğu nədir?

- məhsul vahidinin istehsalına sərf edilən əməyin (adam-saatların) miqdarını göstərir
- müəssisədə məsul istehsalında iştirak edən işçilərin sayını göstərir
- ✓ məhsulun maya dəyərində əmək haqqı xərclərinin xüsusi çəkisidir
- işçilərin əmək haqqının azalması hesabına məhsulun maya dəyərini azalmasını göstərir
- məhsulun əməktutumunu göstərir

188. Məhsulun fondtutumluğu nədir?

- məhsul vahidinin düşən istehsal fondlarının dəyərini göstərir
- istehsal edilmiş məhsulun 1 manatına düşən əsas fondların orta illik dəyərini göstərir
- əsas fondların 1 manatına orta illik dəyərini istehsal edilmiş məhsulun 1 manatına düşən istehsal edilmiş məhsulun həcmi göstərir
- ✓ məhsulun maya dəyərində amortizasiya ayırmalarının xüsusi çəkisidir
- əsas fondların orta illik dəyərini məhsulun maya dəyərində nisbətini göstərir

189. Müəssisənin idarə edilməsi xərcləri hansı növ xərc maddəsinə daxildir?

- texnoloji maya dəyərinə
- ✓ ümumzavod xərclərinə
- ümum sex xərclərinə

- istehsaldankənar xərclərə
- sex maya dəyərində

190. Aşağıdakılardan hansı xərc maddəsi şərti-dəyişən xərclərə aiddir?

- ümum sex xərcləri
- müəssisənin idarə edilməsi xərcləri
- ✓ istehsal fəhlələrinin əsas əmək haqqı
- sexin idarəetmə aparatının əmək haqqını
- ümumzavod xərcləri

191. Müəssisədə istehsal xərcləri smetası:

- kalkulyasiya maddələri üzrə hesablanır və məhsul vahidinin istehsalına çəkilən xərcləri göstərir
- istehsaldankənar xərcləri əhatə edir
- müəssisədə şərti-sabit xərcləri müəyyən etmək üçün tərtib edilir
- ✓ istehsal proqramını yerinə yetirmək üçün müəssisənin sərf edəcəyi xərclərin cəmini göstərir
- sex maya dəyərini hesablamaq üçün tərtib edilir

192. Müəssisədə məhsulun maya dəyərində aşağı salınması ehtiyatlarına aid deyil:

- müəssisədə əmək məhsuldarlığının artırılması
- müəssisədə istehsaldankənar xərclərinin azaldılması
- müəssisədə məhsulun fondtutumunun aşağı salınması
- müəssisədə məhsulun istehsalına çəkilən material xərclərinin aşağı salınması
- ✓ müəssisədə işçilərin əmək haqlarının və onların sosial inkişafına xərclərin artırılması

193. Aşağıdakılardan hansı istehsalın iqtisadi səmərəliliyinin yüksəldilməsi amili hesab olunur?

- iş yerlərində izafi ehtiyatların olması
- ✓ istehsalın ixtisaslaşması
- istehsal prosesinin başlanması
- istehsal prosesindəki fasilələr
- istehsal sahələrinin artıqlığı

194. Müəssisədə fondtutumunun azalması istehsalın iqtisadi səmərəliliyinə necə təsir göstərir?

- müəssisədə istehsal edilən məhsulun maya dəyərini artırır
- müəssisədə əsas fondlardan istifadə səviyyəsi aşağı düşür
- müəssisədə məhsul vahidinə düşən amorizasiya ayırmalarını artırır
- investisiya qoyuluşlarına tələbatı artırır
- ✓ məhsul vahidinə düşən amorizasiya ayırmalarını azaldır

195. Müəssisədə satışın (dövriyyənin) rentabelliği göstəricisi necə hesablanır?

- ümumi məhsulun satışın həcmində nisbətində faizlə ifadəsi kimi
- mənfəətin əsas və normalaşdırılan dövriyyə istehsal fondlarının orta illik dəyərində nisbəti kimi
- ✓ mənfəətin satışın həcmində nisbətində faizlə ifadəsi kimi
- mənfəətin satışla əlaqədar xərclərin ümumi məbləğinə nisbətində faizlə ifadəsi kimi
- əmtəəlik məhsulun satışın həcmində nisbətində faizlə ifadəsi kimi

196. İnvestisiya qoyuluşlarının səmərəliliyini xarakterizə edən göstəricilərə aid deyil:

- rentabellik indeksi göstəricisi
- ödənmə müddəti göstəricisi
- inteqral səmərə (xalis cari dəyər) göstəricisi
- rentabellik norması (daxili rentabellik norması) göstəricisi
- ✓ dövriyyə vəsaitlərinin dövretmə sürəti göstəricisi

197. Müəssisədə ümumi (istehsal) rentabellik göstəricisi necə hesablanır?

- ümumi məhsulun əsas və normalaşdırılan dövriyyə istehsal fondlarının orta illik dəyərində nisbəti kimi
- mənfəətin dövriyyə istehsal fondlarının orta illik dəyərində nisbəti kimi
- ✓ mənfəətin əsas və normalaşdırılan dövriyyə istehsal fondlarının orta illik dəyərində nisbəti kimi
- reallaşdırılmış məhsulun əsas və normalaşdırılan dövriyyə istehsal fondlarının orta illik dəyərində nisbəti kimi
- mənfəətin əsas istehsal fondlarının orta illik dəyərində nisbəti kimi

198. İqtisadi səmərə nədir?

- ✓ Ölkə iqtisadiyyatının, iqtisadiyyatın ayrı-ayrı sahələrinin və ya ayrılıqda hər bir müəssisənin müəyyən dövr əzində fəaliyyətindən alınan mütləq ölçüdə iqtisadi nəticə
- Ölkə iqtisadiyyatının hər bir sahəsində və ya ayrılıqda hər bir müəssisədə il ərzində həyata keçirilən fəaliyyətlərin sayı
- Ölkə iqtisadiyyatında, iqtisadiyyatın ayrı-ayrı sahələrində və ya ayrılıqda hər bir müəssisədə müəyyən dövr əzində fəaliyyətə cəlb edilən resursların dəyər ifadəsində cəmi
- Ölkə iqtisadiyyatında, iqtisadiyyatın ayrı-ayrı sahələrində və ya ayrılıqda hər bir müəssisədə müəyyən dövr əzində fəaliyyəti ilə əlaqədar çəkilən xərclərin mütləq ölçüdə cəmi
- Ölkə iqtisadiyyatının, iqtisadiyyatın ayrı-ayrı sahələrinin və ya ayrılıqda hər bir müəssisənin müəyyən dövr əzində fəaliyyətindən alınan nisbi ölçüdə iqtisadi nəticə

199. Aşağıdakı əlamətlərdən hansı biri səmərə göstəricisinə xasdır?

- nisbi göstəricidir
- xərc göstəricisidir
- faiz göstəricisidir
- müqayisəli göstəricidir
- ✓ mütləq göstəricidir

200. Aşağıdakı əlamətlərdən hansı biri səmərəlilik göstəricisinə xasdır?

- həcm göstəricisidir
- xərc göstəricisidir
- ölçüyə gəlməyən göstəricidir
- mütləq göstəricidir
- ✓ nisbi göstəricidir

201. Səmərəlilik göstəricisi hansıdır?

- istehsalda sərf olunan məsrəflər
- ümumi milli məhsul
- səmərə
- ✓ səmərə ilə onun əldə edilməsinə çəkilən xərclərin kəmiyyət nisbəti
- milli gəlir

202. Aşağıdakı fikirlərdən hansı yanlıştır?

- ✓ İctimai istehsalın səmərəlilik meyarı və ümumiləşdirici (məyar) göstəricisi arasında heç bir əlaqə və bağlılıq yoxdur
- Səmərə öz-özlüyündə ictimai istehsalın səmərəliliyi haqqında təsəvvür yarada bilmir, çünki mütləq rə-qəmdir, onu yaradan xərclərlə əlaqəsizdir
- Səmərəlilik göstəricisi – səmərə ilə xərclərin kəmiyyət nisbəti, ictimai istehsalın səmərəliliyinin keyfiyyət səciyyəsidir
- Hər hansı bir sosial-iqtisadi prosesin kəmiyyət və keyfiyyət cəhətlərini özündə tam və dəqiqliklə əks etdirən meyar və göstəricilər olma-dan həmin prosesin qiymətləndirilməsi və idarə edilməsi mümkün deyildir
- İctimai istehsalın iqtisadi səmərəliliyini düzgün qiymətləndirmək üçün onun meyarı və göstəriciləri elmi-nəzəri və metodoloji cəhətdən dəqiq əsaslandırılmalıdır

203. Səmərəlilik meyarı nədir?

- İstehsal fəaliyyətinin aralıq nəticəsi olaraq məhsul istehsalına çəkilmiş xərclərin kəmiyyətidir
- İstehsal fəaliyyəti zamanı məhsul istehsalına çəkilmiş xərclərin faydalı hissəsidir
- İstehsal fəaliyyətində istifadə edilən bütün resursların istehlak həcmidir
- İstehsal fəaliyyətinin nəticəsi olaraq istehsal edilmiş məhsulun ümumi həcmnin dəyər ifadəsidir
- ✓ İstehsal fəaliyyətinin son nəticəsi olaraq məhsul istehsalına çəkilmiş xərclərin gətirdiyi səmərə-dir

204. İctimai istehsalın iqtisadi səmərəliliyinin meyarı aşağıda göstərilənlərdən hansıdır?

- milli sərvət
- ✓ il ərzində yaradılmış milli gəlir
- il ərzində yaradılmış ümumi daxili məhsul
- il ərzində yaradılmış xalis milli məhsul
- il ərzində yaradılmış ümumi milli məhsul

205. Müəssisə səviyyəsində istehsalın iqtisadi səmərəliliyinin meyarı aşağıda göstərilənlərdən hansıdır?

- ✓ mənfəət
- istehsal xərcləri
- ümumi gəlir
- istehsal olunan məhsulun dəyər ifadəsində həcmi
- əmtəlik məhsul

206. Mütləq səmərəlilik nədir?

- əldə olunan səmərənin kəmiyyətə miqdarıdır
- əsaslı vəsait qoyuluşunun mənfəətə nisbətidir
- ✓ səmərənin əsaslı vəsait qoyuluşunun həcminə nisbətidir
- əldə olunmuş səmərənin keyiyyətini xarakterizə edir
- əsaslı vəsait qoyuluşunun ümumi məbləğidir

207. Nisbi (müqaisəli) səmərəlilik nədir?

- səmərənin əsaslı vəsait qoyuluşunun məbləğinə nisbətidir
- əsaslı vəsait qoyuluşu həcmnin səmərəyə nisbətidir
- istehsaldaxili ehtiyatlardan istifadə göstəricisidir
- səmərəliliyin orta göstəricisidir
- ✓ variantlar üzrə cari xərclərin fərqlərinin əsaslı vəsait qoyuluşlarının fərqlərinə nisbətidir

208. Müqayisəli (nisbi) səmərəlilik göstəricisi nə üçün hesablanır?

- layihə variantları üzrə gözlənilən məsrəflərin müqayisəsi üçün tətbiq edilir
- müəssisənin mənfəətini hesablamaq üçün tətbiq edilir
- layihə variantları üzrə ayrı-ayrılıqda gözlənilən gəlirlərin hesablanması üçün tətbiq edilir
- layihə variantları üzrə sərf ediləcək investisiyanın həcmi hesablamq üçün tətbiq edilir
- ✓ layihə variantlarından ən sərfəsinin seçilməsi məqsədilə hesablanılır və tətbiq edilir

209. Müəssisədə investisiya layihəsinin qəbul edilməsi üçün inteqral səmərəlilik göstəricisi:

- mənfəətə bərabər olmalıdır
- xərclərdən çox olmalıdır
- sıfır (0) bərabər olmalıdır
- mənfi kəmiyyət olmalıdır
- ✓ müsbət kəmiyyət olmalıdır

210. Əmək məhsuldarlığı hansı istehsal amilindən istifadənin səmərəliliyini xarakterizə edir?

- ✓ əmək (iş qüvvəsi)
- sahibkarlıq qabiliyyəti
- torpaq
- xammal
- kapital

211. Əməyin səmərəlilik dərəcəsini hesablamaq üçün aşağıda verilənlərdən hansından istifadə edilir?

- ✓ vaxt vahidi ərzində istehsal edilən məhsulun həcmi
- investisiya qoyuluşunun rentabelliği

- məhsul vahidinin istehsalına sərf edilən xərclər
- vaxt vahidi ərzində sərf edilən materialların həcmi
- vaxt vahidi ərzində sərf edilən elektrik enerjisi

212. Aşağıdakılardan hansı istehsalın səmərəliliyini xarakterizə etmir?

- məhsul vahidinin maya dəyərinin azaldılması
- vaxt vahidi ərzində istehsal olunan məhsulun kəmiyyətə çoxaldılması
- ✓ işçilərin sayının artması
- material məsrəflərinə qənaət eilməsi
- məhsul vahidi istehsalına sərf olunan vaxtın azaldılması

213. Aşağıdakılardan hansı istehsalın səmərəliliyini əks etdirir?

- hazır məhsul anbarında məhsul ehtiyatlarının artması
- məhsulun satış həcmi azalması
- anbarında material ehtiyatlarının artması
- ✓ məhsulun əmək-tutumunun azaldılması
- avadanlıqların istifadəsiz qalma müddətinin artması

214. Fondverimi göstəricisi istehsalın təşkili ünsürlərinin hansından istifadənin səmərəliliyini xarakterizə edir?

- ✓ istehsal əsas fondlarının
- müəssisənin ehtiyat fondlarının
- müəssisənin pul fondlarının
- müəssisənin tədavül fondlarının
- istehsal dövriyyə fondlarının

215. Hazırlıq ehtiyatının həcmi necə hesablanır?

- materialdan orta günlük məsrəf norması materialın kəmiyyət və keyfiyyətə qəbuluna və istehsal istehlakı üçün hazırlanmasına sərf edilən vaxta nisbəti kimi
- ✓ materialdan orta günlük məsrəf norması materialın kəmiyyət və keyfiyyətə qəbuluna və istehsal istehlakı üçün hazırlanmasına sərf edilən vaxta vurulur
- istehsal proqramında nəzərdə tutulmuş istehsalın həcmi materialın kəmiyyət və keyfiyyətə qəbuluna və istehsal hazırlanmasına sərf edilən istehlakı üçün vaxta nisbəti kimi
- materialdan orta günlük məsrəf norması istehsal proqramında nəzərdə tutulmuş istehsalın həcminə vurulur
- materialın kəmiyyət və keyfiyyətə qəbuluna və istehsal istehlakı üçün hazırlanmasına sərf edilən vaxt dövriyyə vəsaitlərinin orta qalıqına vurulur

216. Məmulat üzrə hesablama metodu ilə materiala tələbat necə hesablanır?

- məmulatın istehsal proqramında nəzərdə tutulmuş həcmi həmin məmulat vahidinin material tutumluğu göstəricisinə nisbəti kimi
- ✓ məmulatın istehsal proqramında nəzərdə tutulmuş həcmi həmin məmulat vahidi üzrə material məsrəfi normasına vurulur
- məmulatın istehsal proqramında nəzərdə tutulmuş həcmi həmin məmulat vahidi üzrə material məsrəfi normasına nisbəti kimi
- məmulat vahidi üzrə material məsrəfi normasının həmin məmulatın istehsal proqramında nəzərdə tutulmuş həcminə nisbəti kimi
- məmulatın istehsal proqramında nəzərdə tutulmuş həcmi həmin məmulat vahidinin material tutumluğu göstəricisinə vurulur

217. Hissə (detal) üzrə hesablama metodu ilə materiala tələbat necə hesablanır?

- hissənin (detalın) hər vahidi üzrə material məsrəfi norması hissənin (detalın) istehsal proqramında nəzərdə tutulmuş həcminə nisbəti kimi
- ✓ hissənin (detalın) istehsal proqramında nəzərdə tutulmuş həcmi həmin hissə (detal) növünün vahidi üzrə material məsrəfi normasına vurulur
- hissənin (detalın) istehsal proqramında nəzərdə tutulmuş həcmi həmin hissə (detal) növünün vahidinin material tutumluğu göstəricisinə vurulur
- hissənin (detalın) sayının həmin hissə (detal) növünün vahidinin material tutumluğu göstəricisinə nisbəti kimi
- hissənin (detalın) istehsal proqramında nəzərdə tutulmuş həcmi həmin hissə (detal) növünün vahidinin material məsrəfi normasına nisbəti kimi

218. Oxşarlığa görə hesablama metodu ilə materiala tələbat necə hesablanır?

- ✓ məsrəf norması hələlilik olmayan məmullatın (hissənin) istehsal proqramında nəzərdə tutulmuş istehsal həcmi oxşar məmullatın (hissənin) material məsrəfi norması ilə yeni məhsulun oxşar məhsuldan fərqləndirici cəhətlərini nəzərə almaq üçün istifadə edilən düzəldici əmsalinin hasilinə vurulur
- məsrəf norması hələlilik olmayan məmullatın (hissənin) istehsal proqramında nəzərdə tutulmuş istehsal həcmi oxşar məmullatın (hissənin) material məsrəfi normasına nisbəti kimi
- oxşar məmullatın (hissənin) istehsal proqramında nəzərdə tutulmuş istehsal həcmi onun material məsrəfi norması ilə yeni məhsulun oxşar məhsuldan fərqləndirici cəhətlərini nəzərə almaq üçün istifadə edilən düzəldici əmsalin hasilinə vurulur
- məsrəf norması hələlilik olmayan məmullatın (hissənin) istehsal proqramında nəzərdə tutulmuş istehsal həcmi onun oxşar məhsuldan fərqləndirici cəhətlərini nəzərə almaq üçün istifadə edilən düzəldici əmsala vurulur
- məsrəf norması hələlilik olmayan məmullatın (hissənin) həcmi oxşar məmullatın (hissənin) material məsrəfi normasına vurulur

219. Nümunəvi təmsilçiyə görə hesablama metodu ilə materiala tələbat necə hesablanır?

- qrupa daxil olan məhsullar üzrə istehsal proqramında nəzərdə tutulmuş istehsalın həcmi nümunəvi təmsilçinin material məsrəfi normasına nisbəti kimi
- nümunəvi təmsilçinin material məsrəfi norması yeni məhsulun oxşar məhsuldan fərqləndirici cəhətlərini nəzərə almaq üçün istifadə edilən düzəldici əmsala vurulur
- ✓ nümunəvi təmsilçinin material məsrəfi norması qrupa daxil olan məhsullar üzrə istehsal proqramında nəzərdə tutulmuş istehsalın həcminə vurulur
- məsrəf norması hələlilik olmayan məmullatın (hissənin) istehsal proqramında nəzərdə tutulmuş istehsal həcmi oxşar məmullatın (hissənin) material məsrəfi norması ilə yeni məhsulun oxşar məhsuldan fərqləndirici cəhətlərini nəzərə almaq üçün istifadə edilən düzəldici əmsalinin hasilinə vurulur
- qrupa daxil olan məhsullar üzrə istehsal proqramında nəzərdə tutulmuş istehsalın həcmi yeni məhsulun oxşar məhsuldan fərqləndirici cəhətlərini nəzərə almaq üçün istifadə edilən düzəldici əmsala vurulur

220. Müəssisədə mövsümi ehtiyat hansı hallarda yaranır?

- müəssisənin xammal və materialla təminatında onun miqdarı, və ya vaxtaşırılığında kənarlaşmalar baş verən zaman istehsalın fasiləsizliyini təmin etmək məqsədilə
- gələcəkdə xammal və materiala tələbin artması ehtimalı ilə
- istehsal prosesinin fasiləsizliyi ilə əlaqədar
- ✓ xammal və materialın istehsalı və ya tədarükünün mövsümi olması ilə əlaqədar
- iki məhsul-göndərmə (alma) arasındakı vaxt intervalında müəssisənin ahəngdar işləməsinə təmin etmək məqsədilə

221. Tranzit norması nədir?

- istehlakçının istehsalçıya bir dəfəyə göndərmək üçün öhdəsinə götürdüyü material həcmi minimum miqdardır
- istehsalçı müəssisədən bir il ərzində bir istehlakçıya göndəriləcək məhsulun maksimum həcmidir
- istehlakçının istehsalçıya bir dəfəyə göndərmək üçün öhdəsinə götürdüyü material həcmi maksimum miqdardır
- ✓ istehsalçı müəssisədən bir sifarişlə bir istehlakçıya göndəriləcək məhsulun minimum həcmidir
- istehsalçı müəssisədən bir il ərzində bir istehlakçıya göndəriləcək məhsulun minimum həcmidir

222. Aşağıdakılardan hansı satış siyasətinin əsas elementlərinə aid edilmir?

- məhsulların nəqli
- ✓ məhsulların istehsalı
- məhsulun tamamlanması
- məhsulun saxlanması
- istehlakçılarla əlaqələr

223. Aşağıdakılardan hansı satışın təşkilinə aid edilir?

- ✓ məhsulun reallaşdırılmasının forma və metodlarının, onun istehlakçılara çatdırılması üsullarının seçilməsi
- müəssisədə heyətin fəaliyyətinin səmərəli təşkili
- müəssisədə innovasiya prosesinin təşkili
- müəssisədə istehsalın material resurslar və texniki vəsaitlərlə təmin edilməsinin təşkili
- iş qüvvəsi və istehsal vasitələrinin məkan baxımından düzgün əlaqələndirilməsinin təşkili

224. Firma birbaşa satış sisteminin üstünlüyünə aşağıdakılardan hansı aiddir?

- əmtəə ehtiyatlarının yaradılması ilə əlaqədar istehsaldankənar xərclərin azalması
- əlaqələrin sayının azalması
- əmtəənin hərəkəti ilə bağlı risklərin azalması

- ✓ son istehlakçılarla mü-tə-madi olaraq sıx əlaqələr saxlanması
- məhsulun son istehlakçıya bilə-və-sitə çatdırılması ilə əlaqədar xərclərin azalması

225. Müəssisədə satış sistemləri onların təşkilinə görə necə qruplaşdırılır?

- əsas və köməkçi satış sistemləri
- ✓ birbaşa və dolaylı satış sistemləri
- daxili və xarici satış sistemləri
- analitik və sintetik satış sistemləri
- intensiv və selektiv satış sistemləri

226. Müəssisədə satış sistemləri vasitəçilərin sayına görə necə qruplaşdırılır?

- birbaşa, dolaylı və qarışıq satış sistemləri
- ✓ intensiv, selektiv və xüsusi satış sistemləri
- əsas, köməkçi və xidmətedici satış sistemləri
- daxili, xarici və qarışıq satış sistemləri
- analitik, sintetik və eksperimental satış sistemləri

227. Cari ehtiyatın maksimum həcmi necə hesablanır?

- ✓ orta günlük material məsrəfi norması iki məhsul göndərilməsi arasındakı vaxt intervalına vurulur
- orta günlük material məsrəfi norması istehsal proqramına vurulur
- iki məhsul göndərilməsi arasındakı vaxt intervalı istehsal proqramına vurulur
- iki məhsul göndərilməsi arasındakı vaxt intervalı orta günlük material məsrəfi normasına nisbəti kimi
- orta günlük material məsrəfi norması iki məhsul göndərilməsi arasındakı vaxt intervalına nisbəti kimi

228. Aşağıdakılardan hansı Dəqiq vaxtında sisteminin üstünlüklərinə aid deyil?

- ✓ maddi-texniki təminat planına ehtiyacın olmaması
- müəssisədə istehsal tsiklinin qısaldılması
- göndərilən xammal və materialların və istehsal olunan məhsulların keyfiyyətinin kompleks idarə edilməsi imkanlarının olması
- təchizat prosesinə statistik nəzarətin mümkünlüyü
- maddi-texniki təchizatın müntəzəm surətdə təkmilləşdirilməsi

229. Anbarların çox sayda istehlakçı sexlərə xidməti zamanı hansı reyslərdən istifadə olunur?

- zona
- rəqqas
- ✓ zona-dairəvi
- şüa
- dairəvi

230. Aşağıdakı prinsiplərin hansından marketing şöbəsi yaradılarkən istifadə edilmir?

- ✓ ahəngdarlıq prinsipi üzrə təşkil
- bazar prinsipi üzrə təşkil
- əmtəə istehsalı prinsipi üzrə təşkil
- funksional prinsip üzrə təşkil
- əmtəə-bazar prinsipi üzrə təşkil

231. Aşağıdakılardan hansı marketingin funksiyalarına aiddir?

- avadanlıqlara təlabatın müəyyən edilməsi
- xammala təlabatın müəyyən edilməsi
- ✓ əmtəələrin satış bazarlarının müəyyənləşdirilməsi
- əmək məhsuldarlığının artırılması yollarının müəyyən edilməsi
- işçilərin sayının planlaşdırılması

232. Aşağıdakılardan hansı marketingin idarə edilməsi prosesinə aid deyil?

- bazar imkanlarının təhlili
- ✓ materiallara tələbatın hesablanması
- marketing kompleksinin işlənilib hazırlanması
- marketing tədbirlərinin həyata keçirilməsi
- məqsədli bazarın seçilməsi

233. Aşağıdakılardan hansı satış kanalında olan axınlara daxil edilir?

- ✓ sifarişlər axını
- tələb axını
- iqtisadi axın
- resurs axını
- iş qüvvəsinin axını

234. Aşağıdakılardan hansı satış kanalında olan axınlara daxil edilmir?

- informasiya axını
- fiziki axın
- mülkiyyət hüququnun axını
- ✓ iş qüvvəsinin axını
- maliyyə axını

235. Aşağıdakılardan hansı satışın planlaşdırılmasına aid edilir?

- maddi-texniki təminat planlarının tərtib etmək
- müəssisədə innovasiya prosesinin planlaşdırılması
- əmək haqqının müəyyənəşdirilməsi
- müəssisənin əmək resurslarına olan tələbatın planlaşdırılması
- ✓ əlavə xidmətlərin, xarici ticarət əməliyyatlarının, reklam fəaliyyətinin planlaşdırılması

236. Aşağıdakılardan hansı satışın planlaşdırılmasına aid edilmir?

- məqsədlərin müəyyən olunması
- konyunktura və tələb üzrə proqnozların hazırlanması
- məhsulların reallaşdırılması proqnozlarının işlənməsi
- satışın idarəedilməsi üzrə xərclər sənətlərinin tərtibi
- ✓ mənfəətin bölgüsü

237. Aşağıdakılardan hansı satışın təşkilinə aid edilmir?

- əmtəənin hərəkəti texnologiyası
- tələbin stimullaşdırılmasının və reklam fəaliyyətinin təşkili
- ticarət kommunikasiyalarının, hüquqi və iddia işlərinin təşkili
- informasiya-dispetçer xidmətinin hesabatlaşdırılmasının hazırlanmasının təşkili
- ✓ iş qüvvəsi və istehsal vasitələrinin məkan baxımından düzgün əlaqələndirilməsinin təşkili

238. Marketing şöbəsi yaradılarkən aşağıdakı prinsiplərin hansından istifadə olunur?

- sosial prinsip
- təklif prinsipi
- stimullaşdırıcı prinsip
- təşkilati prinsip
- ✓ coğrafi prinsip

239. Müəssisənin marketing sistemi aşağıdakı məsələlərin həllində iştirak etmir:

- məhsul (xidmət) çeşidi və qiymətinin planlaşdırılmasında
- ✓ plan üzrə işin yerinə yetirilməsi üçün zərur olan işçilərə tələbatın hesablanması
- potensial (real) tələbatın və ödənilməyən ehtiyacların müəyyən edilməsində

- bazarda məhsulun tələbatının mümkün qədər çox ödənilməsinə nail olmaq məqsədilə tədbirlər sisteminin işlənilib hazırlanmasında
- bazanın kompleks öyrənilməsində (tədqiqində)

240. Maddi-texniki təminat nədir?

- müəssisəni zəruri həcmdə maliyyə resursları ilə təmin edilməsi prosesidir
- ✓ müəssisədə istehsalın material resursları və texniki vasitələrlə təmin edilməsi prosesidir
- müəssisədə innovasiya prosesinin həyata keçirilməsinin təmin edilməsi prosesidir
- müəssisədə investisiya fəaliyyətinin tələb olunan həcmdə maliyyələşməsinin təmin edilməsi prosesidir
- müəssisədə istehsalın yüksək ixtisaslı karlarla təmin edilməsi prosesidir

241. Aşağıdakılardan hansı maddi-texniki təminatın əsas vəzifələrinə aid deyil?

- material resurslarını ən səmərəli yolla əldə etmək, istehsalı xammal və materiallarla birqərdə, tam və vaxtında təmin etmək
- məhsul-göndərənlərlə səmərəli təsərrüfat əlaqələndirini qurmaq
- maddi-texniki təminat planlarını tərtib etmək
- maddi-texniki təminat xidmətinin strukturunu təkmilləşdirmək
- ✓ müəssisənin əmək resurslarına olan tələbatının təmin edilməsi

242. Aşağıdakılardan hansı maddi-texniki təminatın əsas funksiyalarına aid deyil?

- material resurslarının müəssisəyə gətirilməsi, qəbulu və qorunub saxlanması işləri üzrə nəzarətin təşkil edilməsi
- səmərəli təminat formasının seçilməsi və onun iqtisadi cəhətdən əsaslandırılması
- material resurslarına sifarişləri yoxlamaq üçün ümumi-ləşdiriji hesablamaların aparılması və yekun sifarişlərin tərtibi
- istehsal bölmələrində məhsul istehsalına lazım olan xammal və materiallara tələbatın – sifarişlərin müəyyən edilməsi
- ✓ müəssisənin idarəetmə aparatının işini təkmilləşdirmək

243. Müəssisənin avadanlığa ehtiyacı hansı hallarda yaranır?

- avadanlıqlar fiziki və mənəvi cəhətdən köhnədikdə
- müəssisənin buraxdığı məhsulun komplektləşdirilməsi (dəstləndirilməsi) zəruriliyi yaranıqda
- avadanlıqlar mənəvi cəhətdən köhnədikdə
- müəssisənin istehsal gücünü artırmaq zərurəti yaranıqda
- ✓ əməyin stimullaşdırılmasına ehtiyac yaranıqda

244. Müəssisənin maddi-texniki təminatının mərhələlərinə aid deyil:

- sifarişlər zənbilinə (istehsal proqramına) və məsrəf normalarına görə material resurslarına tələbatın müəyyən edilməsi
- potensial məhsul göndərənlərin siyahısının işlənilib hazırlanması
- seçilmiş məhsul-göndərənlə (və ya vasitəçi ilə) dağınıqların aparılması və kontraktın bağlanması
- ✓ məhsulun satış strategiyasının müəyyən olunması
- təfəssilləşdirmə (spesifikasiya) sənədinin tərtibi, zəruri materialların texniki xarakteristikasının hərtərəfli müəyyən olunması

245. Dairəvi reyslər sxemində sexlərin xammal və materiallarla təminatı necə həyata keçirilir?

- ✓ eyni zonada yerləşən bir neçə istehsalçı sex xammal və materiallarla bir reyslə təchiz edilir
- anbar bir deyil, bir neçə sexlə fərdi şəkildə əlaqə saxlayır və onları ayrı-ayrılıqda xammal və materiallarla təchiz edilir
- müxtəlif zonalarda yerləşən istehsalçı sexlər xammal və materiallarla ayrı-ayrı reyslərlə təchiz edilir
- anbar bir deyil, bir neçə sexlə fərdi şəkildə əlaqə saxlayır və onlar xammal və materiallarla müxtəlif reyslərlə təchiz edilir
- nəqliyyatın hər bir sexə doğru səfəri yüklə, anbara qayıdanda boş, yaxud tara ilə olur

246. Aşağıdakı əlamətlərin hansından bazar segmentinin öyrənilməsində istifadə olunur?

- texnoloji əlamətlər
- təşkilati əlamətlər
- iqtisadi əlamətlər
- ✓ psixoxrafik əlamətlər
- texniki əlamətlər

247. Marketing nədir?

- müəssisənin istehsal fəaliyyətini səmərəli maliyyələşdirilməsi mexanizmidir
- ✓ bazarın kompleks təhlili və proqnozlaşdırılması prosedürüdür
- bazarda məhsulun satışı ilə əlaqədar kontraktların bağlanması prosedürüdür
- idarəetmənin metodlarından biridir
- müəssisənin xammal və materiallarla təminatı prosedürüdür

248. Ticarət vasitəçilərinə aid deyil:

- agentlər
- distributerlər
- kommissiyacılar
- ✓ konsaltinq təşkilatı
- dilerlər

249. Aşağıdakılardan hansı marketinqin funksiyalarına daxil deyil?

- istehsalın optimal strukturunun müəyyən edilməsi
- satışdan sonrakı xidmətin təşkili
- yeni istehlakçıların tapılması və seçilməsi
- ✓ məhsul göndərənlərlə hesablaşmaların səmərəli təşkili
- məhsul çeşidinin planlaşdırılması

250. Aşağıdakılardan hansı müəssisənin marketinq fəaliyyətinə aid deyil?

- müəssisələrin istehsal həcmi (təklifi) bazarın mövcud potensial tələblərinə uyğunlaşdırıla bilmə imkanlarının araşdırılması
- bazarda məhsullara olan potensial tələbatın və ehtiyacın həcmi, onun dinamikasının, şəraitinin, hadisələrin real gedişinin və onun inkişaf perspektivlərinin dəqiq nəzərə alınması
- müəssisədə məhsulların reallaşdırılması şəraitinə, tələbatın dəyişməsinə və s. bu kimi məsələlərə çevik münasibətlərin göstərilməsinə nəzarət edilməsi
- müəssisənin istehsal etdiyi məhsula tələbatın, başqa sözlə, məhsul bazarının yaradılmasına və formalaşdırılmasına fəal təsir göstərilməsi
- ✓ işçilərin əmək məhsuldarlığının yüksəldilməsi üçün tədbirlərin işlənilməsinin hazırlanması

251. Aşağıdakı fikirlərdən hansı yanlıştır?

- İstehsalın ictimai təşkili formaları ictimai istehsalın intensivləşdirilməsi və səmərəliliyinin yüksəldilməsinin amilidir
- İstehsalın təmərküzləşməsi istehsalın ictimai təşkili formaları arasında daha mürəkkəbidir
- ✓ İstehsalın ictimai təşkili formaları ilə istehsalın səmərəliliyinin artırılması arasında birbaşa əlaqə yoxdur
- İstehsalın təmərküzləşməsi, ixtisaslaşması, kooperativləşməsi və kombinəlməsi arasında sıx qarşılıqlı əlaqələr vardır
- İstehsalın ictimai təşkili formaları ictimai əmək bölgüsünün dərinləşməsinin nəticəsidir

252. İstehsalın təmərküzləşməsi nədir?

- bütün sənaye müəssisələrinin birliyi
- ✓ sahədə məhsul istehsalı üzrə iri müəssisələrin xüsusi çəkirlərinin mütəmadi artması
- sənaye sahəsində kiçik müəssisələrin tamamilə iflası
- yerli müəssisələr tərəfindən sənaye istehsalının getdikcə artması
- istehsal həcmi kiçik müəssisələrdə həyata keçməsi prosesinin genişlənməsi

253. Kombinəlməmiş istehsalların təmərküzləşməsi aşağıdakılardan hansına təminat vermir?

- texnoloji proseslərin yerinə yetirilməsinin ardıcılığını təmin edir
- ✓ müəssisənin mənfəətinin düzgün bölüşdürülməsini təmin edir
- ətraf mühitin çirklənməsinin azalmasını təmin edir
- aralıq məhsul və tullantılardan istifadə edilməsini təmin edir
- xammalın kompleks emalını təmin edir

254. Müəssisənin optimal ölçüsü nədir?

- minimum xərcə risksiz fəaliyyət göstərə bilən ölçüsüdür
- ✓ az xərcə daha yüksək təsərrüfat nəticələrinə nail olunan ölçüsüdür
- az xərcə daha az mənfəət əldə edilə bilən ölçüsüdür
- çox xərcə daha çox mənfəət əldə edilə bilən ölçüsüdür
- mənfəətə xərcin mütənasiblik təşkil etdiyi ölçüsüdür

255. Müəssisənin minimal səmərəli ölçüsü nədir?

- ✓ müəssisənin uzunmüddətli orta istehsal xərclərini minimuma endirə biləcək ən aşağı istehsal həcmidir
- müəssisədə istehsalın təkrarlanma dərəcəsi
- istehsal həcmi artım tempi ilə məhsul vahidinə çəkilən xərclərin artım tempinin bərabər olması
- uzunmüddətli dövrdə müəssisənin mənfəətini maksimumlaşdıran istehsal həcmi
- müəssisənin uzunmüddətli orta istehsal xərclərini maksimumlaşdıran istehsal həcmi

256. İstehsal miqyasının müsbət effekti nədir?

- ✓ bu, istehsal həcmi artması ilə məhsul vahidinə çəkilən xərclərin azalmasını əks etdirir
- bu, istehsal həcmi artması ilə müəssisənin təsərrüfat əlaqələrinin genişlənməsini əks etdirir
- bu, istehsal həcmi artmasına uyğun olaraq məhsul satışı həcmi artmasını əks etdirir
- bu, istehsal əlavə investisiya qoyuluşu yolu ilə məhsul istehsalı həcmi artmasını əks etdirir
- bu, istehsal həcmi artmasına uyğun olaraq məhsul vahidinə çəkilən xərclərin artmasını əks etdirir

257. İstehsal miqyasının mənfi effekti nədir?

- bu, istehsal həcmi artması ilə məhsul vahidinə çəkilən xərclərin azalmasını əks etdirir
- bu, istehsal həcmi azalması ilə müəssisənin mənfəətinin azalmasını əks etdirir
- bu, istehsal həcmi azalması ilə məhsul vahidinə çəkilən xərclərin artmasını əks etdirir
- bu, istehsal həcmi azalması ilə məhsul vahidinə çəkilən xərclərin azalmasını əks etdirir
- ✓ bu, istehsal həcmi artması ilə məhsul vahidinə çəkilən xərclərin artmasını əks etdirir

258. İstehsalın təmərküzləşdirilməsinin iqtisadi səmərəliliyi nədə ifadə olunur?

- müəssisənin ölçülərinin artması nəticəsində yeni iş yerlərinin yaradılmasında
- müəssisənin ölçülərinin artması nəticəsində xammal və materialların emalı imkanlarının genişlənməsində
- eyniadlı məhsul istehsalçıların sayının azalması nəticəsində sahənin idarə edilməsinin asanlaşmasında
- ✓ müəssisənin ölçülərinin artması nəticəsində istehsalın texniki-iqtisadi gös-təricilərinin yaxşılaşmasında
- müəssisənin ölçülərinin artması nəticəsində bazarlara daha çox məhsul çıxarılmasında

259. Aşağıdakı amillərdən hansı istehsalın ixtisaslaşdırılmasının dərinləşməsinə mənfi təsir göstərir?

- müəssisədə məhsul buraxılışının təmərküzləşməsi və istehsalın optimal ölçüyədək artması
- buraxılan məhsulun çeşidinin uzunmüddətli və məqsədə uyğun konstruktiv sabitliyinin yaradılması
- buraxılan məhsula perspektiv dövr üçün tələbatın artması və satış bazarının genişlənməsi
- ✓ müəssisənin buraxdığı məhsulun nomenklatura və çeşidinin genişlənməsi
- elmi-texniki tərəqqinin yüksək tempi

260. Aşağıdakı fikirlərdən hansı yanlıştır?

- müəssisə miqyasında istifadə olunan insan əməyinin, tətbiq edilən texnikanın xüsusiyyətləri əsasında bir sığa funksiya və əməliyyatlar üzrə öz tərkib hissələrinə parçalanması texniki əmək bölgüsünü əks etdirir
- ✓ müəyyən texnoloji əməliyyatların yerinə yetirilməsi üçün onların sex, istehsal sahəsi və iş yerləri arasında bölüşdürülərək cəmləndirilməsi müəssisə miqyasında ixtisaslaşdırmanı əks etdirir
- sahənin ümumi istehsalında iri müəssisələrin payının artması nisbi təmərküzləşmədir
- müəyyən texnoloji əməliyyatların yerinə yetirilməsi üçün onların sex, istehsal sahəsi və iş yerləri arasında bölüşdürülərək cəmləndirilməsi müəssisədaxili ixtisaslaşdırmanı əks etdirir
- bilavasitə müəssisə miqyasında istehsal fəaliyyətinin müxtəlif növləri üzrə tərkib ayırması fərdi əmək bölgüsünü əks etdirir

261. Aşağıdakı fikirlərdən hansı yanlıştır?

- istehsalın ixtisaslaşdırılması əsasında səmərəliliyinin artırılması sahə və müəssisədə həyata keçirilən təşkilati, texniki və iqtisadi tədbirlərlə əlaqədardır

- istehsalın ixtisaslaşdırılması istehsalda yüksək məhsuldarlıqlı texnika və texnologiya tətbiq etməyə, kadrların peşəkarlığının yüksəlməsinə, müəssisənin təşkilatı və istehsal strukturunu təkmilləşdirməyə imkan yaradır
- istehsalın ixtisaslaşması və kooperativləşməsi ayrı-ayrı məhsul növlərinin hazırlanmasının kütləviliyini artırır, xüsusi, yüksək məhsuldarlığa malik avadanlığın tətbiqini asanlaşdırır
- istehsalın ixtisaslaşması və kooperativləşməsi kiçik, orta və iri müəssisələr arasında səmərəli təsərrüfat əlaqələrinin qurulmasına imkan verir
- ✓ bazar münasibətləri inkişaf etdikcə istehsalın ixtisaslaşması və kooperasiyalaşdırılmasının iqtisadi əhəmiyyəti tədricən azalır

262. Aşağıdakı göstəricilərin hansı kooperasiyalaşma səviyyəsini təhlilində istifadə edilir?

- məhsul bahidinin material tutumu
- ✓ məhsul vahidinin maya dəyərində "satın alınmış yarımfabrikat və məmulatlar" adlı xərc maddəsinin xüsusi çəkisi
- ixtisaslaşmış sex və istehsal sahələrinin xüsusi çəkisi
- müəssisənin pərakəndə satış şəbəkəsinə verdiyi məhsulun həcmi
- məhsul vahidinin maya dəyərində enerji məsrəflərinin xüsusi çəkisi

263. İstehsalın ixtisaslaşdırılmasının iqtisadi səmərəliliyinin əsas göstəriciləri hansılardır?

- ✓ məhsul istehsalına cari məsrəflərə və onun istehsalçı-lara çatdırılmasına çəkilən nəqliyyat xərclərinə qənaət, istehsalın ixtisaslaşdırılmasından əldə edilən illik iqtisadi səmərə
- əsaslı vəsait qoyuluşunun ödənmə müddəti, müəssisələr arasında kooperasiya əlaqələrinin müddəti
- məhsul istehsalına cari məsrəflərə və onun istehsalçı-lara çatdırılmasına çəkilən nəqliyyat xərclərinə qənaət,) ixtisaslaşdırılmış sex və sahələrin mənfəətinin həcmi
- ayrı-ayrı detalların, qovşaqların, aqreqlərin və pəstahların buraxılışı üzrə ixtisaslaşdırılmış və ya mərkəzləşdirilmiş istehsalçıların müəssisə və sexləri tərəfindən buraxılan məhsulların istehsalının ümumi həcmində xüsusi çəkisi, ixtisaslaşdırılmış sex və sahələrin xüsusi çəkisi
- ixtisaslaşdırılmış sex və sahələrin xüsusi çəkisi, bir iş yerinə düşən hissə-əməliyyatların sayı

264. Əlvan metal filizlərinin emalı kombinatları üçün kombinləşmənin hansı forması səciyyəvidir?

- xammalın kompleks emalına görə
- şaquli kombinləşdirmə
- üfiqi kombinləşdirmə
- xammalın ardıcıl emalına görə
- ✓ tullantılardan istifadəyə əsaslanan

265. Aşağıdakı sənaye sahələrinin hansında kombinləşmə mümkün deyildir?

- ✓ hasilat sənayesi
- emal sənayesi
- ağac emalı sənayesi
- metallurgiya
- yeyinti sənayesi

266. Kombinləşməyə daxil olan müəssisələrin texniki-iqtisadi vəhdəti nə deməkdir?

- kombinata daxil olan müxtəlif müəssisələrin istehsal etdikləri məhsulların qiymətləri bir-birinə uyğunlaşdırılır
- kombinatın ümumi gəlirləri kombinata daxil olan müxtəlif müəssisələr arasında bərabər bölünür
- kombinata daxil olan müxtəlif müəssisələrdə istifadə edilən avadanlıqlar eyni olur, məhsulun nomenklaturası və çeşidi məhdudlaşdırılır
- kombinata daxil olan müxtəlif müəssisələrdə eyniadlı və eyni keyfiyyətdə məhsullar istehsal olunur
- ✓ kombinata daxil olan müxtəlif müəssisələrin istehsal gücləri öz ölçülərinə görə uzlaşdırılmış olur, məhsulun nomenklaturası və keyfiyyətinə görə isə bir-birilə analoq təşkil edirlər

267. Neft-kimya kombinatlarının istehsalları üçün kombinləşmənin hansı tipi səciyyəvidir?

- ✓ üfiqi kombinləşdirmə
- qarışıq əlaqələr
- şaquli kombinləşdirmə
- xammalın kompleks emalı
- tullantılardan istifadəyə əsaslanan

268. Toxuculuq kombinatları üçün kombinləşmənin hansı forması səciyyəvidir?

- xammalın kompleks emalına görə
- üfqi kombinləşmə
- istehsal-texniki
- tullantılardan istifadəyə görə
- ✓ xammalın ardıcıl emalına görə

269. Aşağıdakı cəhətlərdən hansı həm kombinləşməyə, həm də təmərküzləşməyə şamil olunur?

- ✓ müəssisələrin ölçüsünün böyüməsi
- anoloji məhsullar istehsal edən müəssisələrin birliyi
- müxtəlif istehsalların birliyi
- işçilərin sayının azalması
- müəssisələrin istehsal etdiyi məhsul digəri üçün xammaldır

270. Aşağıdakı cəhətlərdən hansı kombinləşmə üçün səciyyəvi deyildir?

- vahid enerji sistemi
- vahid nəqliyyat bazası
- müxtəlif istehsalların ərazicə birliyi
- ✓ vahid satış şəbəkəsinin olması
- kombinata daxil olan istehsalların texniki-iqtisadi vəhdəti

271. Aşağıdakılardan hansı kombinləşdirmənin səciyyəvi xüsusiyyəti hesab olunur?

- istehsal prosesinin yalnız bir müəssisədə baş verməsi, istehsal olunmuş məhsulların istehlakçıya çatdırılmasında heç bir vasitəçidən istifadə edilməməsi
- müxtəlif müəssisələrin istehsalı olan hissə və qovşaqların bir müəssisədə son məhsul formasında yığılması
- istehsalın yalnız sifarişlər əsasında olması, sifariş edilmiş məhsulların bir neçə müəssisə tərəfindən istehsalı
- ✓ müxtəlif istehsalların birliyi, kombinata daxil olan müəssisələrin texniki-iqtisadi vəhdəti, vahid enerji sistemi və nəqliyyat bazası
- istehsal prosesinin mərhələləri arasındakı ahəngdarlıq, müəssisələrin mülkiyyətçisinin eyni şəxs olması, vahid mərkəzləşdirilmiş idarəetmə sistemi

272. Kombinləşmənin əsas şərti nədir?

- kombinata daxil olan müxtəlif müəssisələr arasında bazarın bölüşdürülməsidir
- ✓ müxtəlif profilli istehsalların eyni bir məkanda təmərküzləşdirilməsidir
- müxtəlif profilli istehsalların eyni bir ölkədə yerləşdirilməsidir
- eyni bir ərazidə anoloji müəssisələrin cəmləşdirilməsidir
- kombinata daxil olan müxtəlif müəssisələrdə eyni texnoloji avadanlıqlardan istifadə edilməsidir

273. Qarışıq kombinləşmə tipi nə vaxt olur?

- ✓ xammalın bir növünün ardıcıl emalından əsas yarımfabrikat və ya hazır məhsul, tullantılardan isə əlavə yarımfabrikat və ya əlavə hazır məhsullar alınanda
- xammal kompleks emal olunanda
- məhsulun həm istehsalı, həm də satışı bir müəssisədə cəmləşəndə
- müxtəlif müəssisələrdə istehsal edilən hissə və qovşaqlar bir müəssisədə hazır məhsul kimi yığılanda
- xammal ardıcıl emal olunanda

274. Sənayedə kombinləşdirmə nədir?

- istehsalın daha iri müəssisələrdə təmərküzləşməsi prosesidir
- birlik və müəssisələrin istehsal etdiyi məhsulların növü, tipi, ölçüsü və modellərin sayının artması prosesidir
- müəssisələrin fəaliyyətlərinin dövlət tərəfindən əlaqələndirilməsidir
- oxşar məhsulları istehsal edən müxtəlif müəssisələrin bir mərkəzdən idarə edilməsidir
- ✓ texnoloji və təşkilati baxımdan əlaqəli olan müxtəlif sahələrdə məxsus ayrı-ayrı istehsalların vahid istehsal kompleksində birləşdirilməsidir

275. Üfqi kombinləşmə tipinin səciyyəvi xüsusiyyəti hansıdır?

- bu, xammalın ardıcıl olaraq emal edilərək yarımfabrikat və hazır məhsula çevrilməsini nəzərdə tutur
- bu, xammalın bir növünün ardıcıl emalından əsas yarımfabrikat və ya hazır məhsulun, tullantılardan isə əlavə yarımfabrikat və ya əlavə hazır məhsulların alınmasını nəzərdə tutur
- √ bu, ilkin xammalın emalının bir neçə axınının mövcudluğunu nəzərdə tutur ki, nəticədə bir neçə sahənin məhsulu alınır
- bu, əlaqəli istehsalların hamısında istehsal həcmələrinin böyüməsini nəzərdə tutur
- bu, xammalın bir-biri ilə əlaqəli bir neçə müəssisədə hazır məhsula çevrilməsini nəzərdə tutur

276. Yüngül sənaye üçün kombinəlmənin hansı forması daha səciyyəvi ola bilər?

- xammalın kompleks emalına görə
- tullantılardan istifadəyə görə
- istehsal-texniki
- üfqi kombinəlmə
- √ xammalın ardıcıl emalına görə

277. İstehsalın ictimai təşkili formaları hansılardır?

- fərdi, seriyalı və kütləvi istehsal
- istehsalın elektriklişdirilməsi, mexaniklişdirilməsi, avtomatlaşdırılması və kimyalaşdırılması
- istehsalın mexaniklişdirilməsi, kompleks mexaniklişdirilməsi, avtomatlaşdırılması və kompleks avtomatlaşdırılması
- istehsalın təmər-küzləşdirilməsi, ixtisaslaşdırılması, mexaniklişdirilməsi və avtomatlaşdırılması
- √ istehsalın təmər-küzləşdirilməsi, ixtisaslaşdırılması, kooperativləşdirilməsi və kombinəlmə

278. İstehsalın təmər-küzləşməsi aşağıdakılardan hansı biri ilə xarakterizə olunur?

- √ müəssisələrin iriləşməsi
- müəssisənin ölçülərinin kiçilməsi
- texnologiyadan müxtəlif istehsalların bir müəssisədə uzlaşdırılması
- əmək bölgüsünün dərinləşməsi
- müəssisədə işçilərinin sayının azalması

279. Nisbi təmər-küzləşdirmə nədir?

- sahəyə daxil olan müəssisələrin ölçülərinin artmasıdır
- sahəyə daxil olan müəssisələrin işçilərinin sayının artmasıdır
- √ sahənin ümumi istehsalında iri müəssisələrin payının artmasıdır
- sahəyə daxil olan müəssisələrin ölçülərinin azalmasıdır
- sahəyə daxil olan müəssisələrin əsas fondlarının dəyərinin artmasıdır

280. Aşağıdakı cəhətlərdən hansı təmər-küzləşmə prosesinə xasdır?

- məhsul istehsalının müəssisələr arasında bərabər bölünməsi
- məhsul bazarının müəssisələr arasında bərabər bölünməsi
- eyni məhsulu istehsal edən müəssisələrin sayının artması
- eyni məhsulu istehsal edən müəssisələrin hamısının bir mərkəzdən idarə edilməsi
- √ məhsul istehsalının iri müəssisələrdə cəmlənməsi

281. Təmər-küzləşmənin formaları hansılardır?

- fərdi, seriyalı və kütləvi
- √ aqreqat, istehsal-texniki və texnologiyalı
- konstruksiya, texnologiyalı ardıcılıq, son məhsul istehsalı və təşkilati-təsərrüfat
- aqreqat, mexaniki, texniki
- istehsal, satış, idxal və ixrac

282. Təmər-küzləşmənin vəziyyətini və dinamikasını öyrənmək hansı göstəricilərdən istifadə olunur?

- √ məhsul istehsalının həcmi, heyətin orta illik sayı, istehsal əsas fondlarının orta illik dəyəri
- milli iqtisadiyyatın əsas fondları dəyərinə görə strukturu

- sənayenin tərkibində olan müstəqil sahələrin sayı, hər sahədə müəssisələrin sayı və orta ölçüsü
- müəssisənin istehsal səviyyəsinin yalnız fəaliyyət göstərdiyi sahədə deyil, ümumiyyətlə sənayedəki xüsusi çəkisi və əsas fondların orta illik dəyəri
- ölçülərinə görə ən kiçik ölçülü müəssisələr qrupunun istehsal həcmi

283. Müəssisənin ölçüsü nədir?

- Bu, istehsalın ölçüsüdür
- ✓ istehsal prosesinin təşkili formalarının kəmiyyət xarakteristikasıdır və müəssisədə toplanmış məhsul və əmək resurslarının məcmusu ilə, həmçinin istehsalın ölçüsü ilə müəyyən olunur
- istehsal prosesinin nəticəsini ifadə edir və natural, əmək və ya dəyər göstəricilərində məhsulun kəmiyyəti ilə müəyyən olunur
- İstehsal prosesinin nəticəsi olmaqla müəyyən dövr ərzində müəssisənin istehsal xərclərinin həcmi ilə müəyyən olunur
- İstehsal prosesinin nəticəsi olmaqla müəyyən dövr ərzində müəssisənin əldə etdiyi mənfəətin həcmi əks etdirir

284. Fərdi əmək bölgüsü nədir?

- iqtisadiyyatın iri sahələrə – sənaye, kənd təsərrüfatı, nəqliyyat və s. bu kimi sahələrə bölünməsidir
- ölkənin beynəlxalq bazarlarda bir məhsul üzrə ixtisaslaşmasıdır
- ✓ müəssisə miqyasında istehsal fəaliyyətinin müxtəlif növləri üzrə tərkib hissələrinə – sex və istehsal sahələrinə - ayrılmasıdır
- müəssisə miqyasında istifadə olunan insan əməyinin, tətbiq edilən texnikanın xüsusiyyətləri əsasında bir sığa funksiya və əməliyyatlar üzrə öz tərkib hissələrinə parçalanmasıdır
- sənayenin, kənd təsərrüfatının və başqa sahələrin daxilində müxtəlif müstəqil sahələrin (alt sahələrin) əmələ gəlməsidir

285. İctimai əmək bölgüsünün formaları hansılardır?

- fərdi, seriyalı, kütləvi
- fərdi, texniki, texnoloji
- ✓ ümumi, xüsusi, fərdi
- fiziki, mexaniki, texnoloji
- mütləq, nisbi, inteqrallaşdırılmış

286. İxtisaslaşdırma nədir?

- ✓ konstruktiv quruluşuna, hazırlanma texnologiyasına və iqtisadi təyinatına görə həmcins məhsul istehsalın məhdud sayda müəssisələrdə təmərküzləşməsidir
- müəssisənin həmişə eyni istehlakçılara xidmət göstərməsi və məhsul satmasıdır
- müəssisənin nisbətən uzun müddətə müəyyən bazar segmentinə uyğun fəaliyyətidir
- müəssisənin mümkün olan bütün fəaliyyət sferalarına daxil olmasıdır
- müəssisənin həmişə eyni məhsul göndərənlərlə işləməsidir

287. İxtisaslaşdırma necə meydana çıxır?

- müəssisələrin ölçüsünün böyüməsi nəticəsində
- istehsalın iri müəssisələrdə cəmlənməsi nəticəsində
- müəssisələr arasında uzunmüddətli təsərrüfat əlaqələrinin yaranması nəticəsində
- müxtəlif istehsalların bir müəssisədə birləşməsi nəticəsində
- ✓ əmək bölgüsünün inkişafı və dərinləşməsi nəticəsində

288. İstehsalın kooperasiyalaşdırılması nədir?

- ölkədə hər hansı məhsul istehsal etmək məqsədilə xarici investorların cəlb edilməsidir
- bir-birinin fəaliyyət nəticələrinə ehtiyacı olan müəssisələrin öz aralarında əmtəə və xidmətlərlə hesablaşmaları prosesidir
- müəssisələrin hər hansı məhsulun birgə istehsalı üçün yaratdıqları birlik formasıdır
- ✓ müəyyən bir məhsulun birgə istehsalı ilə məşğul olan müəssisələr arasındakı uzunmüddətli təsərrüfat əlaqələri formasıdır
- bazar segmentini ələ keçirmək üçün müəssisələrin gizli razılığıdır

289. İstehsalın kooperativləşdirilməsinin formaları hansılardır?

- texnoloji, əşya, mexaniki
- əşya, istehsal-texniki və texnoloji mərhələ üzrə
- ✓ aqrəqat, hissə və texnoloji mərhələ üzrə

- aqreqat, istehsal-texniki və texnoloji
- əşya, texniki, fiziki

290. Müəssisə miqyasında ixtisaslaşdırma nədir?

- ictimai və ya şəxsi tələbatı ödəmək üçün məhdud nomenklaturada məhsul istehsalının nisbətən uzun dövr üçün bir sahədə cəmləşməsidir
- özünün konstruksiyasına, hazırlanma texnologiyasına görə fərqli olan istehsalların bir müəssisədə cəmləşməsidir
- eyni adlı məhsulların bazarda satışının yalnız bir müəssisədə cəmləşməsidir
- müəyyən texnoloji əməliyyatların yerinə yetirilməsi üçün onların sex, istehsal sahəsi və iş yerləri arasında bölüşdürülərək cəmləşdirilməsidir
- ✓ özünün konstruksiyasına, hazırlanma texnologiyasına görə analoq təşkil edən, tətbiq sahəsi məhdud olan, istehsalı uzun dövr üçün təkrarlanan məhsul istehsalının bir müəssisədə təmərküzləşməsidir

291. Müəssisədaxili ixtisaslaşdırma nədir?

- ✓ müəyyən texnoloji əməliyyatların yerinə yetirilməsi üçün onların sex, istehsal sahəsi və iş yerləri arasında bölüşdürülərək cəmləşdirilməsidir
- özünün konstruksiyasına, hazırlanma texnologiyasına görə fərqli olan istehsalların bir müəssisədə cəmləşməsidir
- istehsal prosesinin və iş yerlərinin səmərəli və yüksək məhsuldarlıqlı texnika ilə təmin olunmasıdır
- özünün konstruksiyasına, hazırlanma texnologiyasına görə analoq təşkil edən, istehsalı uzun dövr üçün təkrarlanan məhsul istehsalının bir müəssisədə cəmləşdirilməsidir
- ictimai və ya şəxsi tələbatı ödəmək üçün məhdud nomenklaturada məhsul istehsalının bir müəssisədə cəmləşdirilməsidir

292. Sahə üzrə ixtisaslaşma nədir?

- ictimai və ya şəxsi tələbatı ödəmək üçün geniş nomenklaturada məhsul istehsalının müəyyən dövr üçün bir sahədə cəmləşməsidir
- özünün konstruksiyasına, hazırlanma texnologiyasına görə fərqli olan istehsalların bir sahədə cəmləşməsidir
- iqtisadiyyatın iri sahələrə – sənaye, kənd təsərrüfatı, nəqliyyat və s. bu kimi sahələrə bölünməsidir
- iqtisadi əməkdaşlıq birliklərinə daxil olan ölkələrin müəyyən məhsulların istehsalı və satışı üzrə ixtisaslaşmasıdır
- ✓ ictimai və ya şəxsi tələbatı ödəmək üçün məhdud nomenklaturada məhsul istehsalının nisbətən uzun dövr üçün hazırlanmasını təmin etmək məqsədilə bu işə hər hansı sahənin uyğunlaşdırılmasıdır

293. Texniki əmək bölgüsü nədir?

- istehsal prosesləri arasında olan texnoloji fərqlərdir
- iqtisadiyyatın iri sahələrə – sənaye, kənd təsərrüfatı, nəqliyyat və s. bu kimi sahələrə bölünməsidir
- sənayenin, kənd təsərrüfatının və başqa sahələrin daxilində müxtəlif müstəqil sahələrin (alt sahələrin) əmələ gəlməsidir
- ✓ müəssisə miqyasında istehsal fəaliyyətinin müxtəlif növləri üzrə tərkib hissələrinə – sex və istehsal sahələrinə - ayrılmasıdır
- ayrı-ayrı iş yerlərində tətbiq olunan texnika və texnologiyanın fərqli olmasıdır

294. Ümumi əmək bölgüsü nədir?

- sənayenin, kənd təsərrüfatının və başqa sahələrin daxilində müxtəlif müstəqil sahələrin (alt sahələrin) əmələ gəlməsidir
- ✓ iqtisadiyyatın iri sahələrə – sənaye, kənd təsərrüfatı, nəqliyyat və s. bu kimi sahələrə bölünməsidir
- ölkənin beynəlxalq bazarlarda bir məhsul üzrə ixtisaslaşmasıdır
- istehsal proseslərində müasir texnika və texnologiyanın tətbiq edilməsidir
- ictimai və ya şəxsi tələbatı ödəmək üçün məhdud nomenklaturada məhsul istehsalının nisbətən uzun dövr üçün hazırlanmasını təmin etmək məqsədilə bu işə hər hansı sahənin uyğunlaşdırılmasıdır

295. Aşağıdakı sənaye sahələrinin hansında kombinəlmə imkanları daha məhduddur?

- ✓ maşınqayırma
- neft emalı sənayesi
- yeyinti sənayesi
- neft-kimya sənayesi
- metallurgiya

296. Təmərküzləşmənin mütləq mənada artması nədir?

- sahəyə daxil olan müəssisələrin ölçülərinin azalmasıdır
- sahəyə daxil olan müəssisələrin işçilərinin sayının artmasıdır

- sahənin ümumi istehsalında iri müəssisələrin payının artmasıdır
- ✓ sahəyə daxil olan müəssisələrin orta ölçüsünün artmasıdır
- sahəyə daxil olan müəssisələrin əsas fondlarının dəyərinin artmasıdır

297. Aqreqat təmərküzləşməsi necə baş verir?

- müəssisədə qurulmuş aqreqat və avadanlıqlardan istismarda olanların sayının artırılması yolu ilə
- qurulmuş avadanlıqların sayca çoxaldılması yolu ilə
- müəssisədə köməkçi və xidmətedici bölmələrin sayının artırılması yolu ilə
- köməkçi və xidmətedici təsərrüfatlarda avadanlıqların sayının artırılması yolu ilə
- ✓ aqreqat və avadanlıqların texnoloji strukturunda dağın güclülərin, məhsuldarlığı yüksək olanların payının artması yolu ilə

298. İstehsal-texniki təmərküzləşmə necə baş verir?

- ✓ qurulmuş avadanlıqların sayca çoxaldılması yolu ilə
- aqreqat və avadanlıqların texnoloji strukturunda dağın güclülərin, məhsuldarlığı yüksək olanların sayının azaldılması yolu ilə
- müəssisədə qurulmuş avadanlıqların əsaslı təmiri və modernləşdirilməsi yolu ilə
- müəssisədə qurulmuş avadanlıqlardan istismarda olanların sayının artırılması yolu ilə
- müəssisədə qurulmuş avadanlıqlardan istismarda olanların sayının artırılması yolu ilə

299. Texnoloji təmərküzləşmə necə baş verir?

- qurulmuş avadanlıqların sayca çoxaldılması yolu ilə
- aqreqat və avadanlıqların texnoloji strukturunda dağın güclülərin, məhsuldarlığı yüksək olanların payının artması yolu ilə
- ✓ qurulmuş avadanlıqların sayca çoxaldılması ilə yanaşı həm də onlardan hər birinin gücünün artırılması yolu ilə
- qurulmuş avadanlıqların sayca çoxaldılması ilə yanaşı həm də onlardan hər birinin gücünün azaldılması yolu ilə
- müəssisədə qurulmuş avadanlıqların əsaslı təmiri və modernləşdirilməsi yolu ilə

300. Sənayedə təmərküzləşmənin hansı forması daha səmərəli hesab edilir?

- ✓ ixtisaslaşmış istehsalın təmərküzləşməsi
- univərsal müəssisələrin ölçülərinin artırılması
- avadanlıqların güc vahidlərinin artırılması yolu ilə təmərküzləşmə
- müəssisələrdə eyni tip avadanlıqların sayının artırılması
- kombinəlanmış istehsalın təmərküzləşməsi

301. Aşağıdakılar hansı müəssisənin ölçüsünə təsir göstərən istehsal daxili amillərdəndir:

- ərazinin relyefi, əmək ehtiyatlarının mövcudluğu, su təchizatı, enerji təminatı, kadrların ixtisas səviyyəsi, istehlakçıların gəlirləri və s.
- xammal və nəqliyyat amilləri, demoqrafik vəziyyət, iqtisadi-coğrafi amilləri, regionun mənim-sənilmə vəziyyəti, sosial infrastrukturun inkişaf səviyyəsi, ekoloji vəziyyət, vaxt amili və s.
- elmi-texniki tərəqqi, istehsalın ictimai təşkili formaları, istehsalın ahəngdar təşkili, istehsalın təşkili tipi, istehsal üsulu və s.
- makroiqtisadi sabitlik, inflyasiya səviyyəsi, məhsulun qiyməti, müəssisənin bazar mövqeyi, bazar rəqabəti və s.
- ✓ texnikanın inkişaf səviyyəsi, tətbiq olunan texnoloji istehsal üsulunun orijinallığı, istehsalın təşkili vəziyyəti, fəhlələrin mədəni-texniki səviyyəsi və s.

302. Aşağıdakı sənaye sahələrində iri müəssisələr tam üstünlüyə malikdir:

- yeyinti sənayesi; yüngül sənaye, gön-dəri və ayaq-qatı sənayesi, metal emalı sənayesi, kombinəlanmış yem istehsalı
- ağac emalı və mebel, sellüloz – kağız, poliqrafiya, tikinti materialları, toxuculuq, balıq, konserv sənaye sahələri
- ✓ elektroenergetika, neft emalı, qara və əlvan metallurgiya, kimya və neft-kimya sənayesi, sement istehsalı, maşınqayırma, şüşə və çini-saxsı sənayesi
- istehlak malları istehsalı, istehsal vasitələrinin istehsalı, tikinti materialları sənayesi, emal sənayesi
- bədii məmulatlar istehsalı, musiqi alətlərinin hazırlanması, oyuncaq istehsalı, kimyəvi təmizləmə və boya, dəftərxana ləvazimatı istehsalı

303. Təmərküzləşmənin aqreqat forması daha çox iqtisadi üstünlüklərə malikdir. Ona görə ki:

- bu, istehsalın ekstensiv yolla təmərküzləşdirilməsi olduğundan qənaət imkanı böyükdür
- bu zaman istehsal meydançalarının genişlənməsi baş verdiyindən əlavə xərclər artır

- bu zaman yeni istehsal bölmələrinin enerji təminatı əlavə xərclər tələb edir
- bu, istehsalın həm intensiv, həm də ekstensiv yolla təmərküzləşdirilməsidir
- ✓ bu, istehsalın intensiv yolla təmərküzləşdirilməsi olduğundan qənaət imkanı böyükdür

304. Texnoloji mərhələ üzrə kooperativləşdirmə nədir?

- son hazır məhsulun istehsalı üzrə ixtisaslaşmış baş müəssisə əlaqədar müəssisələrdən hissə və qovşaqlar almaqla məhsulun istehsalı işini tamamlayır
- ✓ bir müəssisə digərinə müəyyən yarımfabrikatlar göndərir və ya onun üçün məhsul istehsalı texnologiyasının müəyyən bir mərhələsinin icrasını həyata keçirir
- baş müəssisə əməkdaşlıq etdiyi müəssisələrin məhsullarının daxili bazarda satışını həyata keçirir
- baş müəssisə əməkdaşlıq etdiyi müəssisələrin məhsullarının daxili və xarici bazarda satışını həyata keçirir
- baş müəssisə kooperasiyaya daxil olan zavodlardan elektrik mühərrikləri, generatorlar, nasoslar, kompressorlar və s. kimi məmulatlar almaqla hazır məhsulun istehsalını tamamlayır

305. əşya formasında ixtisaslaşdırma nədir?

- istehlakçıya çatan hazır məhsul istehsalının bir neçə müəssisə arasında bölünməsidir
- sonradan istehsalda istifadə edilmək və hazır məhsulu dəstləşdirmək məqsədilə onun ayrı-ayrı hissələrinin buraxılışının bu və ya digər bir müəssisədə təmərküzləşdirilməsidir
- ✓ bilavasitə istehlakçıya çatan hazır məhsul istehsalının bu və ya digər bir müəssisədə cəmləndirilməsidir
- sonradan istehsalda istifadə edilmək və hazır məhsulu dəstləşdirmək məqsədilə onun ayrı-ayrı hissələrinin buraxılışının müxtəlif müəssisələr arasında bölünməsidir
- müəssisənin əmək predmetinin emalı mərhələlərindən birinin yerinə yetirilməsinə cəlb edilməsidir

306. Aşağıdakılardan hansı istehsalın kooperasiyalaşdırılmasına xas olan cəhətdir?

- müəssisənin buraxdığı məhsulun bütün detal, qovşaq və hissələri həmin müəssisənin ayrı-ayrı sexlərində istehsal olunur
- müəyyən məhsulun istehsalı və satışı bütünlüklə bir müəssisədə cəmlənmişdir
- eyniadlı məhsul istehsalçıları arasında bazarın bölüşdürülməsi ilə bağlı razılıq olur
- ✓ müəssisə bir məhsulun hazırlanması üçün müxtəlif müəssisələrdən detal, qovşaq hissə və yarımfabrikat alır
- müəssisənin bütün bölmələri bir-biri ilə texnoloji bağlılığı olmayan məhsullar buraxır

307. İxtisaslaşdırma səviyyəsini səciyyələndirən göstəricilər hansılardır?

- ixtisaslı fəhlələrin ümumi sayı, ixtisaslaşmış müəssisələrin ümumi sayı, texnoloji mərhələlərin sayı
- hissə və məhsulun sahə üzrə məbləği, sahənin ümumi sənaye məhsulunda xüsusi çəkisi
- ✓ sənayedə müstəqil sahələrin sayı, ixtisaslaşmış sahə məhsulunun ümumi istehsaldakı payı, müəssisənin istehsal etdiyi əsas məhsulun ümumi istehsalda xüsusi çəkisi, növü, tipi, ölçüsü və modellərin sayı, ixtisaslaşmış müəssisələr və sexlərin ümumi istehsaldakı payı
- sənaye sahəsinin ümumi həcmi, sahədəki müəssisələrin sayı, sahədə işləyənlərin orta illik sayı, sahədə əmək haqqı fondu, sahəyə illik vəsait qoyuluşu
- əşya, hissə, texnoloji mərhələnin miqdarı və sayı

308. Kooperativləşmə səviyyəsini səciyyələndirən göstəricilər hansılardır?

- məhsul istehsalında iştirak etmiş müəssisələrin sayı və maya dəyərində ən böyük payın xüsusi çəkisi
- bir iş yerinə düşən hissə-əməliyyatların sayı, əməliyyatların təhkimolunma əmsali, bir müəssisə ilə kooperasiya əlaqələrinə girmiş müəssisələrin sayı, istehsaldakı texnoloji mərhələ və sahələrin sayı
- ✓ bir müəssisə ilə kooperasiya əlaqələrinə girmiş müəssisələrin sayı, məhsulun maya dəyərində «satin alınmış yarımfabrikat və məmulatlar» adlı xərc maddəsinin xüsusi çəkisi, bir müəssisə və sahə üzrə rayondaxili və rayonlararası kooperativləşdirmənin nisbəti
- aqrəqatların müştərək istifadəsi, hissələrin sayı, texnoloji proseslərdə iştirak edən müəssisələrin sayı
- ixtisaslaşmış sex və istehsal sahələrinin xüsusi çəkisi

309. Mərkəzləşdirilmiş tökmə müəssisəsinin ixtisaslaşma formasını göstərin.

- istehsal-texniki formada
- əşya formasında
- ✓ texnoloji mərhələ üzrə
- avadanlıq formasında
- hissə formasında

310. Müəssisə miqyasında ixtisaslaşdırmanın formaları hansılardır?

- √ əşya, hissə və texnoloji mərhələ üzrə
- əşya, texniki, mexaniki
- fiziki, aqreqat, texnoloji mərhələ üzrə
- hissə, istehsal-texniki, mexaniki
- aqreqat, əşya və istehsal-texniki

311. Rayonlararası kooperativləşdirmə nədir?

- √ kooperativləşdirmənin bu formasında təsərrüfat əlaqələri müxtəlif rayonlarda yerləşdirilmiş müəssisələr arasında baş verir
- belə kooperativləşdirmə zamanı 2 qonşu ölkənin sərhəd rayonlarında olan müəssisələr arasında təsərrüfat əlaqələri yaranır
- belə kooperasiya əlaqələri eyni sahənin iki və daha çox müəssisələri arasında yaranır
- belə kooperasiya əlaqələri müxtəlif sahələrin müəssisələri arasında yaranır
- belə kooperativləşdirmə iqtisadi rayonun daxilində olan müəssisələr arasında təsərrüfat əlaqələrinin yaradılmasına əsaslanır

312. Sahədaxili kooperativləşdirmə nədir?

- belə kooperasiya əlaqələri müxtəlif sahələrin müəssisələri arasında yaranır
- kooperativləşdirmənin bu formasında təsərrüfat əlaqələri müxtəlif rayonlarda yerləşdirilmiş müəssisələr arasında baş verir
- belə kooperativləşdirmə iqtisadi rayonun daxilində olan müəssisələr arasında təsərrüfat əlaqələrinin yaradılmasına əsaslanır
- belə kooperativləşdirmə ayrı-ayrı ölkələrdə olan müəssisələr arasında təsərrüfat əlaqələrinin yaradılmasına əsaslanır
- √ belə kooperasiya əlaqələri eyni sahənin iki və daha çox müəssisələri arasında yaranır

313. Soyuducu istehsalını həyata keçirən zavod hansı formada ixtisaslaşmış sayılır?

- istehsal-texniki formada
- √ əşya formasında
- texnoloji mərhələ üzrə
- avadanlıq formasında
- hissə formasında

314. Qara metallurgiya kombinatı üçün kombinəlmənin hansı forması səciyyəvidir?

- √ xammalın ardıcıl emalı
- texnoloji mərhələ üzrə
- üfqi kombinəlmə
- istehsal-texniki kombinəlmə
- xammalın kompleks emalı

315. Neftayırma müəssisələri üçün kombinəlmənin hansı forması səciyyəvidir?

- xammalın ardıcıl emalı
- √ xammalın kompleks emalı
- tullantılardan istifadəyə əsaslanan
- şaquli kombinəlmə
- texnoloji mərhələ üzrə

316. Aşağıdakılardan hansı kombinəlmənin iqtisadi səmərəliliyini xarakterizə edir?

- √ xammal və materialların daşınma xərclərinə ciddi qənaət olunur
- məhsulun rəqabət qabiliyyəti yüksəlir
- məhsulların satış sürəti artır
- avadanlıqların boşdayanma halları azalır
- idarəetmənin çevikliyi artır

317. Aşağıdakılardan hansı kombinəlmənin iqtisadi səmərəliliyini xarakterizə etmir?

- kombinatın əsas istehsallarında əmək predmetləri və vasitələrinə, iş qüvvəsinə çəkilən xərclərə qənaət
- istehsal ehtiyatları həcmnin ciddi surətdə azalması
- √ müəssisənin istehsal quruluşunun sadəliyi

- istehsalın təşkili ilə əlaqədar olan vəsaitə qənaət
- xammal, hazır məhsul və yarımfabrikatların daşınma xərclərinə qənaət

318. Kombinalaşdırma səviyyəsi hansı göstəricilərlə ölçülür?

- sənaye sahələri üzrə göstəricilər, ərazi üzrə göstəricilər
- əl ilə idarə olunan universal dəzgahların sayı, xüsusi və ixtisaslaşdırılmış dəzgahların sayı, universal yarımvavtomat və avtomat dəzgahların sayı, aqreqat dəzgahların dəyəri və bunların dəzgah parkının ümumi dəyərləridə xüsusi çəkisi
- əməyin mexanikləşmə səviyyəsi, fəhlələrin ümumi sayı, müəssisələrin sayı
- kombinatların istehsal etdiyi məhsulların sayı, dəyəri, ixracdakı payı, əməyin texniki silahlanması səviyyəsi
- texnoloji mərhələ və sahələrin sayı, kombinatda məhsul istehsalının həcmi və onun ümumi istehsalda xüsusi çəkisi; kombinatların işçi heyətinin ümumi istehsal işçi heyətində xüsusi çəkisi; kombinatların əsas fondlarının dəyəri və ümumi istehsal əsas fondlarında xüsusi çəkisi

319. Şaquli kombinalaşmanın səciyyəvi xüsusiyyəti nədir?

- ✓ xammalın ardıcıl olaraq emal edilərək yarımfabrikat və hazır məhsula çevrilməsini nəzərdə tutur
- ayrı-ayrı müəssisələrdə istehsal olunan qovşaq və hissələr bir müəssisədə son məhsul kimi yığılır
- müxtəlif müəssisələrdə istehsal olunan məhsullar bir müəssisə tərəfindən satılır
- xammalın bir növünün ardıcıl emalından əsas yarımfabrikat və ya hazır məhsul, tullantılardan isə əlavə yarımfabrikat və ya əlavə hazır məhsullar alınır
- xammalın kompleks emalını nəzərdə tutur

320. İdarəetmə aparatının ən geniş yayılmış sxemi hansıdır?

- matris sxemi
- ✓ xətti-funksional
- xətti
- məqsədli-proqram
- funksional

321. Bunlardan hansı müəssisənin idarəetmə mexanizminə aid olunmur?

- idarəetmə prinsipləri və funksiyaları
- məlumatlar və onların işlənmə üsulları
- iqtisadi və hüquqi qanunlar və məhdudiyətlər
- ✓ istehsal fəaliyyətinin lisenziyalaşdırılması
- idarəetmənin funksional quruluşu

322. İdarəetmənin hansı prinsipinə görə işçi çox yerdən deyil, özünün tabe olduğu şəxsdən əmr almalıdır?

- İdarəetmədə əmək bölgüsü prinsipi
- Səlahiyyət və məsuliyyət prinsipi
- İstiqamətlərin vəhdəti prinsipi
- İntizam prinsipi
- ✓ Təkbəşnaçılıq prinsipi

323. İdarəetmənin hansı prinsipi heyət üzvlərinin mənafehlərinin vəhdətinin nəticəsidir?

- Təşəbbüskarlıq prinsipi
- Heyət üçün iş yerinin stabilliyi prinsipi
- Səlahiyyət və məsuliyyət prinsipi
- Şəxsi mənafehlərin ümumi mənafeyə tabe olması prinsipi
- ✓ Korporativ (müttəfiqlik) əhval-ruhiyyəsi prinsipi

324. İdarəetmənin hansı prinsipinə görə hər bir işçiyə fərq qoyulmadan və həm də hörmətlə münasibət göstərməlidir?

- Səlahiyyət və məsuliyyət prinsipi
- Heyətin mükafatlandırılması prinsipi
- ✓ Ədalət prinsipi
- Təşəbbüskarlıq prinsipi

- İdarəetmədə əmək bölgüsü prinsipi

325. Aşağıdakılardan hansı idarəetmənin prinsiplərinə aid deyil?

- ✓ ahəngdarlıq prinsipi
- ədalət prinsipi
- istiqamətlərin vəhdəti prinsipi
- qayda prinsipi
- intizam prinsipi

326. Bunlardan hansı idarəetmənin iqtisadi metodunun mexanizminə aid olunmur?

- qiymət
- ✓ təlimat
- gəlir və mənfəət
- əmək haqqı
- vergi

327. Aşağıdakılardan hansı idarəetmənin inzibati metodun təsir vasitələrinə aid edilmir?

- göstərişlər
- qərar
- normativlər
- qayda
- ✓ əxlaq normaları

328. Menecment nədir?

- menecment ölkə iqtisadiyyatının idarə edilməsi prosesini əhatə edir
- menecment komplekslərin iqtisadiyyatının idarə edilməsi prosesini əhatə edir
- menecment texnikasının idarə edilməsi prosesini əhatə edir
- menecment idarəetmə anlayışından geniş mənada işlənilir və milli iqtisadiyyatın idarə edilməsi prosesini əhatə edir
- ✓ menecment iqtisadiyyatın idarə edilməsinin bir hissəsi olmaq-la, yalnız müəssisə miqyasındakı hadisə və prosesləri əhatə edir

329. Aşağıdakılardan hansı müəssisənin maliyyə planında nəzərə alınmır?

- müəssisənin pul mədaxili
- bank və digər subyektlərlə hesablaşmalar
- ✓ fondveriminin planlaşdırılması
- büdcə ilə hesablaşmalar
- müəssisənin pul məxarici

330. Aşağıdakılardan hansı planlaşdırmanın metodlarına aiddir?

- funksional metod
- ✓ normativ metod
- sosial-psixoloji metod
- inzibati metod
- iqtisadi təhlil metodu

331. İstehsal proqramında:

- planda reallaşdırılan və əmtəəlik məhsulun maya dəyəri, ayrı-ayrı məhsul-la-rın maya dəyəri üzrə tapşırıqlar öz əksini tapır
- ✓ ayrı-ayrı məhsul növlərinin istehsalı üzrə natural və dəyər ifadəsində tapşırıqlar nəzərdə tutulur
- müəssisənin pul mədaxili və məxaricini, büdcə, bank və digər subyektlərlə hesablaşmaları əks etdirir
- müəssisənin inkişaf planının məkan və zaman baxımından konkretləşdirilməsinə yönəldilmiş tədbirlər sistemini özündə əks etdirir
- işçilərin zəruri sayı, əmək haqqı fonduunun həjmi müəyyən olunur, əmək məhsuldarlığının artırılması, kadr-ların hazırlanması və yenidən hazırlanması üzrə tapşırıqlar öz əksini tapır

332. Maliyyə planında:

- ✓ müəssisənin pul mədəxili və məxaricini, büdcə, bank və digər subyektlərlə hesablaşmaları əks olunur
- müəssisənin inkişaf planının məkan və zaman baxımından konkretləşdirilməsinə yönəldilmiş tədbirlər sistemini özündə əks etdirir
- planda reallaşdırılan və əmtəəlik məhsulun maya dəyəri, ayrı-ayrı məhsul-ların maya dəyəri üzrə tapşırıqlar öz əksini tapır
- işçilərin zəruri sayı, əmək haqqı fonduunun həjmi müəyyən olunur, əmək məhsuldarlığının artırılması, kadrların hazırlanması və yenidən hazırlanması üzrə tapşırıqlar öz əksini tapır
- ayrı-ayrı məhsul növlərinin istehsalı üzrə natural və dəyər ifadəsində tapşırıqlar nəzərdə tutulur

333. Müəssisədə normaların işlənilib hazırlanmasında aşağıdakı hansı metodlardan istifadə olunur?

- qənaətli, kompleks və funksional
- iqtisadi, texnologici və operativ
- məmumat üzrə, hissə üzrə və oxşarlığa görə hesablama metodları
- ✓ analitik-hesablama, təcrübə-eksperimental və statistik
- analitik-hesablama, funksional və qənaətli

334. Müəssisələrdə istehsal proqramının əsaslandırılmasında əsasən aşağıdakı göstəricilərin hansından istifadə olunur?

- giriş istehsal gücündən
- çıxış istehsal gücündən
- rentabellik normasından
- rentabellik indeksindən
- ✓ orta illik istehsal gücündən

335. Ümumi məhsulun həcmi necə hesablanır?

- əmtəəlik məhsul üstə gəl ilinin əvvəli üçün hazır məhsul qalığı
- plan ilinin axırı üçün hazır məhsul qalığı kimi
- əmtəəlik məhsul üstə gəl ilinin axırı üçün bitməmiş istehsal qalığı kimi
- ✓ əmtəəlik məhsulla ilin axırına və əvvəlinə olan bitməmiş istehsal qalığının fərqinin, yarımfabrikatların və öz istehsalı olan alətlərin cəmi kimi
- reallaşdırılmış məhsul üstə gəl ilinin axırı üçün bitməmiş istehsal qalığı

336. İdarəetmə sistemi:

- idarəetmə subyektii ilə idarə olunan obyektin məcmusudur
- idarəetmənin strukturu, idarəetmə qərarlarının, idarəetmə kadrlarının məcmusudur
- idarəetmə məqsədlərinin, idarəetmədə istifadə olunan texnikanın, idarəetmə qərarlarının məcmusudur
- ✓ idarəetmə məqsədlərinin, idarəetmənin strukturu, forma və metodlarının məcmusudur
- idarəetmə qərarlarının və idarəetmə kadrlarının məcmusudur

337. İdarəetmədə qarşıya qoyulan məqsədlər hansı tələbə cavab verməyə bilər?

- məqsədlərin uzlaşması, vəhdətdə olması və bir-birinə zidd olmaması
- ✓ təhcizatçıların mənafeyinə tabe olması
- icraçılar üçün aydın olması
- çevik olması
- real olması (yerinə yetirilməsinin mümkün olması)

338. İdarəetmə prosesi nədir?

- rəhbər kadrların və mütəxəssislərin seçilməsi və yerləşdirilməsi, onların əməyinin təşkili, əməyin iyerarxiyası və funksional bölgüsünün formalaşması, idarəetmə orqanları aparatının quruluşunun müəyyənləşdirilməsi və işçilərin sayının müəyyən olunması, müəssisənin fəaliyyətini tənzimləyən qanunların qəbul edilməsi kimi əməliyyatlar kompleksi başa düşülür
- gələcəkdə həyata keçiriləcək fəaliyyətin parametrlərinin müəyyən edilməsi, qarşıya qoyulmuş məqsədlərə nail olmaq üçün layihələrin hazırlanması, müəssisələrin yaradılması proseslərinin məcmusu başa düşülür
- işçilərin peşə-ixtisas tərkibinin müəyyənləşdirilməsi, əmək məhsuldarlığına təsir edən amillərin araşdırılması, istehsalın avtomatlaşdırılması və mexanikləşdirilməsi kimi ardıcıl əməliyyatların məcmusu başa düşülür
- idarə olunan obyektin qarşısında duran vəzifələrin müəyyən edilmiş müddətə və ehtiyatlardan səmərəli istifadə etməklə yerinə yetirilməsinə yönəldilmiş idarəetmə qərarlarının əsaslandırılması, qəbul edilməsi və icrasının təşkili məqsədilə qarşılıqlı əlaqədə və müəyyən ardıcılıqla yerinə yetirilən müxtəlif xarakterli əmək və maşın əməliyyatlarının kompleksi kimi başa düşülür

- müəssisənin qarşısında qoyulmuş sosial-iqtisadi məqsədlərə nail olmağın yolları və metodlarını müəyyənləşdirilməsi, istehsalın avtomatlaşdırılması və mexanikləşdirilməsi başa düşülür

339. Strategiya nədir?

- perspektiv dövr üçün iqtisadi inkişaf və sosial tərəqqinin əsas problemlərinin həlli yollarına, strateji məqsədlərə nail olmaq üçün qarşıya qoyulan vəzifələrin yerinə yetirilməsinə dair elmi cəhətdən əsaslandırılmış təsvür, mülahizə və tövsiyələrin məcmusudur
- ✓ uzun müddət üçün müəyyən edilmiş, rəqabət üstünlüklərinin və səmərəliliyin artırılması əsasında stabil iqtisadi göstəricilərə və bu göstəricilərin artımına nail olmağa imkan verən istiqamətlərin, fəaliyyət qaydaları və normalarının məcmusudur
- müəssisənin istehsal və maliyyə planlarının məcmusudur
- məqsədi, məzmunu, həcmi, metodları, ardıcılığı, icra olunma vaxtı göstərilməklə müəyyən bir dövr üçün yerinə yetirilməsi nəzərdə tutulan iş və tapşırıqların məcmusunu özündə əks etdirən sənəddir
- dövlət və təsərrüfat subyektləri tərəfindən müəyyən dövr ərzində icrası nəzərdə tutulan təsərrüfat tədbirləri üzrə məqsəd və vəzifələrin məcmusudur

340. Aşağıdakılardan hansı idarəetmənin sosial-psixoloji metodunun təsir vasitələrinə aid deyil?

- işçilərin əməyə maraqlarının və yaradıcılıq təşəbbüslərinin artırılması
- işçi heyətinin təsərrüfat fəaliyyətinə və onun təşkilinə təsiri
- əxlaq normaları və tərbiyəvi motivlər
- ✓ əməyin normalaşdırılması
- müəssisədə istehsalat mədəniyyətinin yüksəldilməsi

341. İdarəetmə funksiyası dedikdə nə başa düşülür?

- idarəetmə məqsədlərinin və istehsalın təşkili prinsiplərinin məcmusu başa düşülür
- idarəetmə məqsədlərinin və vəzifələrinin məcmusu başa düşülür
- idarəetmə məqsədlərinin və metodlarının məcmusu başa düşülür
- ✓ idarəetmə vəzifələrini yerinə yetirmək üsulları və vasitələrinin məcmusu başa düşülür
- idarəetmə vəzifələrinin və metodlarının məcmusu başa düşülür

342. Nail olunmuş səviyyədən planlaşdırma:

- müəssisənin inkişaf planının məkan və zaman baxımından konkretləşdirilməsinə yönəldilmiş tədbirlər sistemini özündə əks etdirir
- planların tərtib olunmasının elmi bəzəsi olan norma və normativlərə əsaslanır
- müəssisənin inkişaf planının məkan və zaman baxımından konkretləşdirilməsinə yönəldilmiş tədbirlər sistemini özündə əks etdirir
- müəssisənin ayrı-ayrı bölmələri arasında ən səmərəli proportsiya və kəmiyyət əlaqələrini müəyyən
- ✓ istehsal-təsərrüfat tapşırıqlarının müəssisənin fəaliyyətini əks etdirən göstəricilərin faktiki formalaşmış dinamikası əsasında müəyyən olunmasına əsaslanır

343. əmtəlik məhsula daxil edilmir:

- reallaşdırılmış məhsul
- plan ilinin axırı üçün hazır məhsul qalığı
- ilin əvvəli və axırı üçün pulu ödənilməyən satılmış məhsul
- ✓ bitməmiş istehsal qalığının dəyişməsi
- plan ilinin əvvəli üçün hazır məhsul qalığı

344. Aşağıdakılardan hansı operativ-istehsal planlaşdırılmasının vəzifələrinə aid deyil?

- istehsal proqramının və müəssisənin inkişaf planının digər göstərijilərinin vaxta görə yerinə yetirilməsinin dəqiqləşdirilməsi
- ✓ müəssisənin mənfəətinin bölgüsü qaydalarının hazırlanması
- əlaqəli sex, sahə, briqada və iş yerlərinin fəaliyyətlərinin əlaqələndirilməsi
- istehsal prosesinin gedişinə nəzarət və onun tənzimlənməsi
- yerinə yetirilməsi müddətləri göstərilməklə tapşırıqların konkretləşdirilməsi və sex, sahə, briqada və iş yerlərinə göndərilməsi

345. Məhsulun istehsalı və reallaşdırılması xərcləri planıda:

- müəssisənin pul mədaxili və məxaricini, büdcə, bank və digər subyektlərlə hesablaşmaları əks olunur
- ayrı-ayrı məhsul növlərinin istehsalı üzrə natural və dəyər ifadəsində tapşırıqlar nəzərdə tutulur
- ✓ plan üzrə reallaşdırılan və əmtəlik məhsulun maya dəyəri, ayrı-ayrı məhsulların maya dəyəri üzrə tapşırıqlar öz əksini tapır

- müəssisənin inkişaf planının məkan və zaman baxımından konkretləşdirilməsinə yönəldilmiş tədbirlər sistemini özündə əks etdirir
- işçilərin zəruri sayı, əmək haqqı fonduunun həjmi müəyyən olunur, əmək məhsuldarlığının artırılması, kadrların hazırlanması və yenidən hazırlanması üzrə tapşırıqlar öz əksini tapır

346. Operativ-istehsal planlaşdırılması?

- ✓ müəssisənin inkişaf planının məkan və zaman baxımından konkretləşdirilməsinə yönəldilmiş tədbirlər sistemini özündə əks etdirir
- müəssisənin pul mədaxili və məxaricini, büdcə, bank və digər subyektlərlə hesablaşmaları özündə əks etdirir
- müəssisədə mənfəət və rentabellik planlaşdırılmasını özündə əks etdirir
- müəssisədə yeni bölmələrin tikintisi, elmi-tədqiqat işlərinin aparılması, innovasiya işləmələri, yeni məhsulların mənimlənməsi, mütərəqqi texnologiyaların tətbiqi, istehsal proseslərinin mexanikləşdirilməsi və avtomatlaşdırılması və s. üzrə tapşırıqları özündə əks etdirir
- müəssisədə istehsal heyətinin əmək şəraitinin, məişət və istirahət problemlərinin həlli üzrə tədbirləri özündə əks etdirir

347. Planlaşdırmanın fasiləsizliyi:

- istehsal-texniki vəzifələrin həllinin alternativ variantlarının hazırlanması ilə əldə edilir
- müəssisənin pul mədaxili və məxaricini, büdcə, bank və digər subyektlərlə hesablaşmaları əks etdirir
- hər bir istehsal vahidi planının digər bölmələrin fəaliyyət planları arasında qarşılıqlı əlaqə, planlaşdırılan obyektin və onunla əlaqədar olan bölmələrin fəaliyyətilə bağlı olan bütün işlərin planda tam əks olunması deməkdir
- müəssisənin inkişaf planının məkan və zaman baxımından konkretləşdirilməsinə yönəldilmiş tədbirlər sistemini özündə əks etdirir
- ✓ uzunmüddətli və qısamüddətli planların qarşılıqlı əlaqələndirilməsi yolu ilə təmin edilir

348. Planlaşdırmanın iyerarxiyası əlamətinə görə planlar hansı növlərə bölünür?

- taktiki, analitik, operativ
- taktiki, funksional, strateji
- funksional, analitik, çevik
- strateji, direktiv, indikativ
- ✓ strateji, taktiki, operativ

349. Planlaşdırmanın kompleksliliyi:

- istehsal-texniki vəzifələrin həllinin alternativ variantlarının hazırlanması ilə əldə edilir
- müəssisənin pul mədaxili və məxaricini, büdcə, bank və digər subyektlərlə hesablaşmaları əks etdirir
- demək müəssisənin inkişaf planının məkan və zaman baxımından konkretləşdirilməsinə yönəldilmiş tədbirlər sistemini özündə əks etdirir
- ✓ məhsul istehsalı planı ilə digər bölmələrin fəaliyyət planları arasında qarşılıqlı əlaqə, planlaşdırılan obyektin və onunla əlaqədar olan bölmələrin fəaliyyətilə bağlı olan bütün işlərin planda tam əks olunması
- uzunmüddətli və qısamüddətli planların qarşılıqlı əlaqələndirilməsi yolu ilə təmin edilir

350. Satışın proqnozlaşdırılması metodlarına aid deyil?

- müxtəlif struktur rəhbərlərinin sorğusu əsasında proqnozlaşdırma
- ✓ müəssisədəki avadanlıqların məhsuldarlığının qiymətləndirilməsi əsasında proqnozlaşdırma
- satışın həjmində dəyişikliklərə səbəb olan meyllər əsasında proqnozlaşdırma
- müəssisənin bazardakı satış payı əsasında proqnozlaşdırma
- müəssisənin tiyərat agentlərinin və onun satış bölmələrinin rəhbərlərinin qiymətləndirmələri əsasında proqnozlaşdırma

351. Müəssisədə idarəetmə nədir?

- ✓ qarşıya qoyulan məqsədlərə lazımi müddətdə, minimum maddi və əmək resurslarının sərfi ilə nail olmağa yönəldilmiş idarəetmə subyekti ilə istehsal heyətinin birgə həyata keçirdikləri tədbirlər sistemindən ibarətdir
- qarşıya qoyulan məqsədlərə lazımi müddətdə, minimum maddi və əmək resurslarının sərfi ilə nail olmağa yönəldilmiş dövlət tənzimləmə orqanlarının birgə həyata keçirdikləri tədbirlər sistemindən ibarətdir
- qarşıya qoyulan məqsədlərə lazımi müddətdə, minimum maddi və əmək resurslarının sərfi ilə nail olmağa yönəldilmiş tədbirlərin qiymətləndirilməsi sistemi-dir
- qarşıya qoyulan məqsədlərə yönəldilən lisenziyalaşdırma sistemidir
- qarşıya qoyulan məqsədlərə lazımi müddətdə, minimum maddi və əmək resurslarının sərfi ilə nail olmağa yönəldilmiş dövlət idarəetmə orqanlarının birgə həyata keçirdikləri tədbirlər sistemindən ibarətdir

352. Müəssisələrdə idarəetmə funksiyaları hansılardır?

- istehsal, mübadilə, istehlak
- idarəetmədə əmək bölgüsü, təkbaşmaçılıq, korporativ əhval-ruhiyyəsi
- inzibati, iqtisadi, sosial-psixoloji
- xətti, funksional, xətti-funksional
- ✓ planlaşdırma, təşkilətmə, koordinasiya

353. İdarəetmənin metodları hansılardır?

- ✓ inzibati, iqtisadi, sosial-psixoloji
- iqtisadi, təşkilatı, sosial-psixoloji
- maddi-texniki, təşkilatı, iqtisadi
- iqtisadi, texnoloji, operativ
- inzibati, psixoloji, təşkilatı

354. İdarəetmə prinsiplərinə aid deyil:

- İdarəetmədə əmək bölgüsü
- Ədalət prinsipi
- Təşəbbüskarlıq
- ✓ koordinasiya
- Təkbaşmaçılıq

355. İdarəetmənin funksiyası olan planlaşdırmanın mərhələlərinə aşağıdakılardan hansı aiddir?

- matris sxemi
- Təşəbbüskarlıq
- ✓ məqsədlərin müəyyən edilməsi
- lisenziyalaşdırma
- koordinasiya

356. Aşağıdakılardan hansı idarəetmənin prinsiplərinə aiddir?

- avtomatlaşdırma və mexanikləşdirmə prinsipi
- paralellik prinsipi
- ahəngdarlıq prinsipi
- düzxətlik prinsipi
- ✓ səlahiyyət və məsuliyyət prinsipi

357. Müəssisədə idarəetmə prosesinin mərhələləri hansıdır?

- təşkil etmə, stimullaşdırma, nəzarət
- ✓ planlaşdırma, planların reallaşdırılması və nəzarət
- təşkil, idarəetmə, tənzimləmə
- planlaşdırma, proqnozlaşdırma, tənzimləmə
- proqnozlaşdırma, təşkil etmə, tənzimləmə

358. İdarəetmə sistemi nədir?

- idarəetmə məqsədlərinin məcmusu, investisiya qoyuluşu prosesidir
- ✓ idarəetmə məqsədlərinin, idarəetmənin strukturu, forma və metodlarının məcmusudur
- müəssisədə idarəetmənin təşkilatı quruluşunu xarakterizə edir, kadrların tərkibini göstərir
- idarə aparatında çalışan işçilərin məcmusudur
- idarəetmə metodları və funksiyalarının məcmusu, istehsalın təşkili prinsipləridir

359. Aşağıdakı əlamətlərdən hansından planların növlərini təsnifləşdirərkən istifadə edilmir?

- əhatə etdiyi dövrə görə
- ✓ istehsalın həcminə görə
- idarəetmə iyerarxiyasına görə

- planlaşdırma iyerarxiyasına görə
- funksional baxımdan

360. Aşağıdakılardan hansı müəssisədə planlaşdırmanın metodlarına aid deyil?

- "Nail olunmuş səviyyədən" planlaşdırma
- ✓ təcürbi-eksperimental metodu
- normativ metod
- balans merodu
- iqtisadi-statistik metodlar

361. Aşağıdakılardan hansı müəssisənin fəaliyyətinin planlaşdırılması prinsiplərinə aid olunmur?

- ✓ paralellik prinsipi
- stabillik prinsipi
- qənaətlilik prinsipi
- prioritetlərin müəyyən olunması prinsipi
- komplekslik prinsipi

362. Aşağıdakılardan hansı müəssisənin inkişaf planının bölmələrinə aid deyil?

- investisiya və yeni texnikanın tətbiqi planı
- ✓ sığorta işinin planı
- məhsulun istehsalı və reallaşdırılması planı
- əmək kollektivinin sosial inkişaf planı
- əmək haqqı və kadrlar planı

363. Funksional əlamətə görə planlar hansı növlərə ayrılır?

- qısamüddətli, ortamüddətli, uzunmüddətli planlar inzibati, iqtisadi, sosial-iqtisadi planlar
- ✓ satış, istehsal, maddi-texniki təminat planlar
- plan, proqram, proqnoz
- inzibati, iqtisadi, sosial-iqtisadi planlar
- strateji, taktiki, operativ planlar

364. İstehsal proqramının dəyər göstəricisi hansıdır?

- ✓ əmtəlik məhsul
- əsas istehsal fondlarının tərkibi
- dövriyyə vəsaitlərinin dəyəri
- məhsulun maya dəyəri
- 1 manatlıq əmtəlik məhsula çəkilən xərc

365. İstehsal proqramının natural göstəricisi hansıdır?

- əmtəlik məhsul
- reallaşdırılmış məhsul
- ✓ məhsulun nomenklaturası
- xalis məhsul
- ümumi məhsul

366. Plan nədir?

- ✓ məqsədi, məzmunu, həcmi, metodları, ardıcılığı, icra olunma vaxtı göstərilməklə müəyyən bir dövr üçün yerinə yetirilməsi nəzərdə tutulan iş və tapşırıqların məcmusunu özündə əks etdirən sənəddir
- uzun müddət üçün müəyyən edilmiş, rəqabət üstünlüklərinin və səmərəliliyin artırılması əsasında stabil iqtisadi göstəricilərə və bu göstəricilərin artımına nail olmağa imkan verən istiqamətlərin, fəaliyyət qaydaları və normalarının, idarəetmə funksiyalarının məcmusudur
- dövlət və təsərrüfat subyektləri tərəfindən müəyyən dövr ərzində icrası nəzərdə tutulan təsərrüfat tədbirləri üzrə məqsəd və vəzifələrin, icra sənədlərinin məcmusudur

- perspektiv dövr üçün iqtisadi inkişaf və sosial tərəqqinin əsas problemlərinin həlli yollarına, strateji məqsədlərə nail olmaq üçün qarşıya qoyulan vəzifələrin yerinə yetirilməsinə dair elmi cəhətdən əsaslandırılmış təsəvvür, mülahizə və tövsiyələrin məcmusudur
- müəssisənin inkişafı üçün zəruri olan sənədlərin məcmusudur

367. Proqnoz nədir?

- √ perspektiv dövr üçün iqtisadi inkişaf və sosial tərəqqinin əsas problemlərinin həlli yollarına, üstünlük veriləcək sahələrin inkişaf istiqamətlərinə, strateji məqsədlərə nail olmaq üçün qarşıya qoyulan vəzifələrin yerinə yetirilməsinə dair elmi cəhətdən əsaslandırılmış təsəvvür, mülahizə və tövsiyələrin məcmusudur
- yalnız sənaye müəssisələrinə aid olan idarəetmə funksiyası olmaqla, sexlərin istehsal etməli olduğu məhsulların adları və natural göstəricilərinin məcmusudur
- istehsal müəssisəsinin öz gücünü və bazarda baş verən tələb və təklifi tam şəkildə hesablayaraq, öz qarşısına elmi əsası olan məqsəd qoyub və buna məqsədə nail olma mərhələlərini müəyyənləşdirməklə onların nə vaxt və necə yerinə yetirilməsinin sənədləşdirilməsidir
- idarəetmə məqsədlərinin, idarəetmənin strukturu, forma və metodlarının məcmusudur
- idarə olunan obyektin qarşısında duran vəzifələrin müəyyən edilmiş müddətə və ehtiyatlardan səmərəli istifadə etməklə yerinə yetirilməsinə yönəldilmiş idarəetmə qərarlarının əsaslandırılması, qəbul edilməsi və icrasının təşkili məqsədlə qarşılıqlı əlaqədə və müəyyən ardıcılıqla yerinə yetirilən müxtəlif xarakterli əmək və məşin əməliyyatlarının məcmusudur

368. Planlaşdırmanın iyerarxiyası əlaməti üzrə planlar hansı növlərə ayrılır?

- inzibati, iqtisadi, sosial-iqtisadi planlar
- satış, istehsal, maddi-texniki təminat planlar
- √ strateji, taktiki, operativ planlar
- qısamüddətli, ortamüddətli, uzunmüddətli planlar
- plan, proqram, proqnoz

369. Proqram nədir?

- proqramda öz əksini tapan tədbirlərin rəvan, bir qaydada realizə olunması məqsədilə həyata keçirilməsi nəzərdə tutulan konkret və kompleks tədbirlər sistemidir
- elmi cəhətdən formalaşdırılan birliklər sistemi və habelə ictimai həyatın bütün sahələrinin şüurlu nizamlanmasına yönəldilmiş fəaliyyət növüdür
- strateji məqsədlərə nail olmaq üçün qarşıya qoyulan vəzifələrin yerinə yetirilməsinə dair elmi cəhətdən əsaslandırılmış təsəvvür, mülahizə və tövsiyələrin məcmusudur
- məqsədlərin müəyyən edilməsi, problemin təhlili, proqnozlaşdırma, alternativ variantların müəyyən olunması, qəbul edilmiş qərarların qiymətləndirilməsi, investisiya qoyuluşlarının həyata keçirilməsi mərhələlərini əhatə edən fəaliyyət növüdür
- √ dövlət və təsərrüfat subyektləri tərəfindən müəyyən dövr ərzində icrası nəzərdə tutulan təsərrüfat tədbirləri üzrə məqsəd və vəzifələrin məcmusudur

370. İstehsal sahəsində investisiya layihələri hazırlanarkən aşağıdakılardan hansı araşdırılır?

- investisiyanın yönəldildiyi istiqamətlərin xarakterik cəhətləri
- √ digər müəssisələrin xarici ölkələrdə həyata keçirdikləri investisiya qoyuluşları
- investisiya layihəsinin həyata keçirilməsinə çəkilən xərclərin geri qaytarılması şərtləri və potensial investorların əldə edəcəkləri gəlirlər
- investisiya layihəsinin həyata keçirilməsindən gözlənilən son nəticə
- layihənin həyata keçirilməsi üçün lazım olan investisiyanın həcmi

371. Aşağıdakılardan hansı investisiya layihələrinin işlənməsi mərhələlərinə aid deyil?

- araşdırmalar
- √ əmək kollektivində sosioloji təhlilin aparılması
- son təhlilin aparılması
- layihənin qiymətləndirilməsi
- ilkin təhlilin aparılması

372. Aşağıdakılardan hansı əsaslı tikinti planının əsas bölmələrinə aid deyil?

- əsas fondların, istehsal güclərinin işə buraxılması və habelə "ehtiyat məmullatlar" üzrə tapşırıqlar
- √ əsaslı vəsait qoyuluşunun sosial səmərəliliyi
- ayrı-ayrı tikintilər və obyektlər üzrə titul siyahıları
- tikinti-quraşdırma işləri üzrə proqram
- əsaslı vəsait qoyuluşunun həcmi və quruluşu

373. Aşağıdakılardan hansı titul siyahısına aid deyil?

- hər bir müəssisənin adı, tikiləcəyi müddət və rayon
- əsas fondların smeta dəyəri, əsaslı vəsait qoyuluşunun həcmi
- tikinti-quraşdırma işlərinin dəyəri
- ✓ işçilərin əmək məhsuldarlığı
- layihə istehsal gücü

374. İnvestisiya layihəsi çərçivəsində ümumiqtisadi təhlil:

- ✓ ölkədə iqtisadi və bazar konyunkturasının, investisiya mühitinin əlverişli və ya əlverişsiz olmasının təsvirini əks etdirir
- layihə çərçivəsində yalnız satış bazarlarını və xamamal və materiallarla təminat mənbələrinin öyrənilməsinə əks etdirir
- bu və ya digər texniki işləmənin iqtisadi üstünlüklərinin isbatı ilə birlikdə layihənin texniki tərəfini əks etdirir
- investisiyanın maliyyə təhlili kapital və jəri dəyər-də pul axınının tədqiqini əks etdirir
- yeni tikintiye, mövcud güclərin genişləndirilməsinə, müəssisənin rekonstruksiya edilməsinə, texniki cəhətdən silahlandırılmasına çəkilən xərclərin əsaslı vəsait qoyuluşunun ümumi məbləğlə xüsusi çəkisinin öyrənilməsinə əks etdirir

375. İnvestisiya layihəsi çərçivəsində maliyyə təhlili:

- ölkədə iqtisadi və bazar konyunkturasının, investisiya mühitinin əlverişli və ya əlverişsiz olmasının təsvirini əks etdirir
- layihə çərçivəsində yalnız satış bazarlarını və xamamal və materiallarla təminat mənbələrinin öyrənilməsinə əks etdirir
- bu və ya digər texniki işləmənin iqtisadi üstünlüklərinin isbatı ilə birlikdə layihənin texniki tərəfini əks etdirir
- ✓ cari dəyər-də capital və pul axınlarının tədqiqini əks etdirir
- yeni tikintiye, mövcud güclərin genişləndirilməsinə, müəssisənin rekonstruksiya edilməsinə, texniki cəhətdən silahlandırılmasına çəkilən xərclərin həcmi müəyyən edilməsinə əks etdirir

376. İnvestisiya layihəsi çərçivəsində texniki-iqtisadi təhlil:

- ölkədə iqtisadi və bazar konyunkturasının, investisiya mühitinin əlverişli və ya əlverişsiz olmasının təsvirini əks etdirir
- layihə çərçivəsində yalnız satış bazarlarını və xamamal və materiallarla təminat mənbələrinin öyrənilməsinə əks etdirir
- ✓ bu və ya digər texniki işləmənin iqtisadi üstünlüklərini əsaslandırmaqla birlikdə layihənin texniki tərəfini əks etdirir
- cari dəyər-də pul axınının tədqiqini əks etdirir
- əsaslı vəsait qoyuluşunun sosial səmərəliliyinin öyrənilməsinə əks etdirir

377. Dövlətin investisiya fəaliyyətinin stimullaşdırılmasına təsir vasitələrinə nə aid deyil?

- sürətləndirilmiş amortizasiyanın tətbiqi
- investisiya qoyuluşlarının güzəştli kreditlərlə maliyyələşdirilməsi
- ✓ minimum əmək haqqının səviyyəsinin yüksəldilməsi
- müəssisənin kadr hazırlığı və innovasiya fəaliyyəti ilə əlaqədar çəkdiyi xərclərin qismən dövlət büdcəsindən ödənilməsi
- mənfəətdən vergi üzrə güzəştlərin müəyyən olunması

378. Xalis cari dəyər göstəricisi nəyi müəyyən edir?

- ✓ illər üzrə nağd pul daxil olmalarının cari dəyəri ilə nağd pul məxaricin cari dəyəri arasındakı fərq
- illər üzrə amortizasiya ayırmalarının cari dəyərini
- illər üzrə məhsulun maya dəyərinin cari dəyəri ilə gəlirlərinin cari dəyəri arasındakı fərqini
- illər üzrə əmək haqqını xərcləri və amortizasiya ayırmalarının cəminin cari dəyərini
- illər üzrə material xərclərinin cari dəyərini

379. İnvestisiyanın rentabellik indeksi necə hesablanır?

- illər üzrə nağd pul daxil olmalarının cari dəyəri ilə nağd pul məxaricin cari dəyəri arasındakı fərq kimi
- ✓ illər üzrə nağd pul daxil olmalarının cari dəyərinin illər üzrə nağd pul məxariclərinin cari dəyərinə nisbəti kimi
- illər üzrə məhsulun maya dəyərinin cari dəyərinin illər üzrə ilə gəlirlərinin cari dəyərinə nisbəti kimi
- illər üzrə əmək haqqını xərcləri və amortizasiya ayırmalarının cəminin cari dəyəri kimi
- illər üzrə material xərclərinin cari dəyəri kimi

380. Azərbaycanda investisiya fəaliyyətinin dövlət tərəfindən stimullaşdırılması vasitələrinə nə aiddir?

- dövlət Sosial müdafiə Fondundan pensiyaların verilməsi
- işçilərin minimum əmək haqqının artırılması
- dövlət ünvanlı sosial yardımlarının verilməsi
- dövlət tərəfindən müvinqətlərin artırılması
- ✓ Sahibkarlığa Kömək Milli Fondundan kreditlərin verilməsi

381. Aşağıdakılardan hansını kapital əmələ gətirən investisiyaya aid etmək olmaz?

- yeni müəssisələr tikilməsinə investisiya qoyuluşu
- fəaliyyət göstərən müəssisələrin genişləndirilməsinə investisiya qoyuluşu
- müəssisənin rekonstruksiya edilməsinə investisiya qoyuluşu
- müəssisənin texniki cəhətdən yenidən qurulmasına investisiya qoyuluşu
- ✓ qiymətli kağızların alınmasına investisiya qoyuluşu

382. Aşağıdakılardan hansı müəssisədə investisiya fəaliyyətinin maliyyələşdirilməsi mənbələrinə aid deyil?

- borc maliyyə vəsaitləri
- büdcədən və büdcədən kənar fondlardan məqsədli investisiya ayrılmaları
- səhmlərin yerləşdirilməsindən cəlb edilən vəsaitlər
- istiqrazların yerləşdirilməsindən cəlb edilən vəsaitlər
- ✓ işçilərin əmək haqqı və sosial sığortaya ayrılmalar

383. Müəssisələrdə hansı istiqamətə investisiya yönəldilmir?

- müəssisənin istehsal ehtiyatlarının bərpasına
- ✓ işçilərin əmək haqqının artırılmasına
- texnika və texnologiyanın modernləşdirilməsinə
- yeni məhsul növlərinin işlənməsinə
- istehsal güclərinin genişləndirilməsinə

384. İntestisiya kimi sahibkarlıq obyektlərinə nə qoyula bilməz?

- pul, məqsədli bank əmanətləri, kreditlər, paylar, səhmlər və başqa qiymətli kağızlar
- daşınan və daşınmaz əmlak
- müvafiq qaydada rəsmiləşdirilmiş elmi-təcrübi və digər intellektual sərvətlər
- bu və ya digər istehsal növünün təşkili üçün zəruri olan, anjaq patentləşdirilməmiş, texniki sənədləşdirilmə, vərdiş və is-təh-salat təjribəsi kimi tərtib edilmiş texniki, texnoloji, kommersiya və digər biliklərin məcmusu
- ✓ işçi qüvvəsi, müvinqətlər və bank lisenziyası

385. Aşağıdakı alternativ investisiya layihələri variantlarından hansı seçilməlidir?

- ✓ xalis cari dəyər sıfırdan böyükdür
- fondverimi sıfıra bərabərdir
- istehsal gücündən istifadə əmsalı 0,5-ə bərabərdir
- xalis cari dəyər dəyər 0-dan kiçikdir
- daxili rentabellik norması diskont dərəcəsinə bərabərdir

386. Hansı halda investisiya layihəsinin qəbul edilməsi haqında qərar verilə bilər?

- ✓ xalis cari dəyər sıfırdan böyükdür
- fondverimi sıfıra bərabərdir
- istehsal gücündən istifadə əmsalı 0,5-ə bərabərdir
- xalis cari dəyər dəyər 0-dan kiçikdir
- əmək məhsuldarlığı sıfıra bərabərdir

387. Müxtəlif investisiya layihələrinin müqayisəsi və seçilməsi hansı göstəricilər vasitəsilə həyata keçirilir?

- məhsulun rentabelliği; mənfəətin həcmi, daxili rentabellik norması
- istehsal olunmuş məhsulun həcmi, reallaşdırılmış məhsulun həcmi, fondverimi

- investisiyanın ödənilmə əmsalı, mütləq səmərəlilik göstəricisi, əmək məhsuldarlığı
- daxili rentabellik norması, əmək məhsudarı, material tutumu
- ✓ xalis cari dəyər, daxili rentabellik norması, ödənmə müddəti

388. Aşağıdakı alternativ investisiya layihələri variantlarından hansı seçilməlidir?

- xalis cari dəyər 100 manata bərabərdir
- xalis cari dəyər 300 manata bərabərdir
- ✓ xalis cari dəyər 350 manata bərabərdir
- xalis cari dəyər 150 manata bərabərdir
- xalis cari dəyər 200 manata bərabərdir

389. İntestisiya qoyuluşlarının optimal variantının seçilməsində əsas göstərici hansıdır?

- ✓ xalis cari dəyər
- maya dəyəri
- məhsulun kapital tutumu
- məhsulun əmək tutumu
- kapital qoyuluşunun qaytarılma müddəti

390. İntestisiya layihəsinin texniki-iqtisadi əsaslandırılması nədir?

- müəyyən olunmuş rentabellik səviyyəsində investisiyanın həyata keçirilməsinin sosial-psixoloji, siyasi-iqtisadi və ekoloji imkanlarının tədqiqidir
- müəyyən olunmuş rentabellik səviyyəsində investisiyanın həyata keçirilməsinin istehsal güclərinin artımına təsirinin tədqiqidir
- müəyyən olunmuş rentabellik səviyyəsində investisiyanın həyata keçirilməsinin mənəvi aspektlərinin tədqiqidir
- müəyyən olunmuş rentabellik səviyyəsində investisiyanın həyata keçirilməsinin fondveriminin yüksəldilməsinə təsirinin tədqiqidir
- ✓ müəyyən olunmuş rentabellik səviyyəsində investisiyanın həyata keçirilməsinin texniki, iqtisadi, ekoloji və maliyyə imkanlarının tədqiqidir

391. İntestisiya layihələrinin səmərəliliyinin təhlili aşağıdakı hissələrdən ibarətdir:

- sosioloji, sosial, siyasi-iqtisadi təhlil
- sosial-iqtisadi, maliyyə, texnoloji təhlil
- ümumi iqtisadi, texniki-iqtisadi, texnoloji təhlil
- texniki-iqtisadi, maliyyə təhlili, sosioloji
- ✓ ümumi iqtisadi, texniki-iqtisadi, maliyyə təhlili

392. əsaslı vəsait qoyuluşunun texnoloji quruluşu nədir?

- ✓ layihələndirməyə, avadanlıqların alınmasına, tikinti quraşdırma işlərinə çəkilən hər bir xərcin ümumi əsaslı vəsait qoyuluşunda xüsusi çəkiləridir
- yeni tikinti, mövjud güclərin genişləndirilməsinə, müəssisənin rekonstruksiya edilməsinə, texniki jəhətdən silahlandırılmasına çəkilən xərjlərin əsaslı vəsait qoyuluşunun ümumi məbləğində xüsusi çəkiləridir
- iqtisadiyyatda həyata keçirilən əsaslı vəsait qoyuluşunda ayrı-ayrı sahə xərclərin xüsusi çəkiləridir
- iqtisadiyyatda həyata keçirilən əsaslı vəsait qoyuluşunda ayrı-ayrı regionların xüsusi çəkiləridir
- iqtisadiyyatda həyata keçirilən əsaslı vəsait qoyuluşunda ayrı-ayrı maliyyə mənbələrinin xüsusi çəkiləridir

393. əsaslı vəsait qoyuluşunun tərkibi hansı xərclərdən ibarətdir?

- texnoloji təkmilləşdirmələr və yeni məhsul istehsalı xərcləri, məhsul satışı xərcləri
- ✓ tikinti-quraşdırma, avadanlıq, alət və inventarların alınması, geoloji kəşfiyyat, torpaq alma, kadr hazırlama, idarə heyətinin saxlanması xərcləri
- müəssisələrin genişləndirilməsi, yenidənqurulması, texnika ilə silahlanması, təhcizat və satış xərcləri
- sənaye, kənd təsərrüfatı, tikinti, nəqliyyat, rabitə və ticarət xərcləri
- təkrar istehsal, texnoloji, cari və s. xərclər

394. əsaslı vəsait qoyuluşunun səmərəlilik göstəriciləri hansılardır?

- ✓ investisiya qoyuluşunun geri qaytarılma müddəti, xalis cari dəyər
- daxili rentabellik norması, risklərin gözlənilən səviyyəsi

- bazarın potensial həcmi, risklərin gözlənilən faizi
- bazarın real həcmi, daxili mənfəət norması
- investisiya qoyuluşlarının həcmi, investisiya riski

395. Birbaşa investisiya:

- ✓ müəssisənin fəaliyyətinə və idarə edilməsinə birbaşa təsir etmək imkanı verir
- istiqrazların alınmasına yönəldilir
- veksellərin alınmasına yönəldilir
- imtiyazlı səhmlərin alınmasına yönəldilir
- müəssisənin fəaliyyətinə və idarə edilməsinə birbaşa təsir etmək imkanı vermir

396. Aşağıdakılardan hansı investisiya fəaliyyətinin obyektinə ola bilər?

- ✓ yeni yaradılmış və ya modernləşdirilmiş əsas fondlar, qiymətli kağızlar, mülkiyyət hüququ və əqli mülkiyyət hüququ
- əsas fondlarının yeniləşdirilməsi, dövrüyyə fondlarının alınması, istehsalın genişləndirilməsi, məhsul satışı
- yeni tikinti, istehsalın modernizasiyası, vergi xərcləri, müəssisənin quruluşunun dəyişdirilməsi
- işçilərin əmək haqqı, kadrların yenidən hazırlanması, əsas fondların təkrar istehsalı, müəssisənin quruluşunun dəyişdirilməsi
- əsaslı təmir, cari təmir, avadanlıqların alınmasına çəkilən xərclər, binaların tikintisi

397. İstehsal investisiyası (istehsala investisiya) nəzərdə tutur:

- məhsulun istehsalına və reallaşdırmasına çəkilən cari xərclərini
- işləyənlərin əmək haqqını
- ✓ avadanlıqların alınması və quraşdırılması xərclərini
- əsas fondların cari təmiri xərclərini
- xammal və materialların alınması xərclərini

398. Verilənlərdən hansı investisiyanın subyektinə aid deyil?

- işlərin icraçıları (podratçılar)
- əmtəələr, avadanlıq və layihə məhsullarını təqdim edənlər
- ✓ məqsədli pul yatırımları
- banklar, sığorta şirkətləri və vasitəçi təşkilatlardır
- investisiya fəaliyyətindən istifadə edənlər

399. Real investisiya nədir?

- investisiya portfelinin formalaşdırılması üçün qiymətli kağızların alınması ilə əlaqədar uzunmüddətli vəsait qoyuluşudur
- əmək haqqının ödənilməsinə yönəldilmiş uzunmüddətli investisiya qoyuluşudur
- birbaşa və portfel investisiyalarının cəminə bərabərdir
- ✓ əsasən istehsal vasitələrinə, istehsal, sosial və infrastruktur obyektlərinə uzunmüddətli vəsait qoyuluşudur
- qiymətli kağızların alınmasına və dövrüyyə vəsaitlərinin formalaşdırılması ilə əlaqədar layihələrə uzunmüddətli vəsait qoyuluşudur

400. Maliyyə investisiyası nədir?

- əsas fondların yaradılmasına yönəldilən investisiyadır
- əmək haqqının ödənilməsinə yönəldilmiş investisiya qoyuluşudur
- ✓ investisiya portfelinin formalaşdırılması üçün qiymətli kağızların alınmasına yönəldilən investisiyadır
- əsasən istehsal vasitələrinə, istehsal, sosial və infrastruktur obyektlərinə uzunmüddətli vəsait qoyuluşudur
- daşınmaz əmlakın alınmasına yönəldilən investisiyadır

401. Portfel investisiyası:

- müəssisənin fəaliyyətinə nəzarət etmək imkanı verir
- ancaq kredit şəklində olur
- ancaq səhm şəklində olur
- ancaq veksəl şəklində olur
- ✓ müəssisənin fəaliyyətinə nəzarət etmək imkanı vermir

402. İnvestisiyanın daxili rentabellik norması dedikdə:

- xalis cari dəyərin diskontlaşdırma əmsalına nisbəti başa düşülür
- ✓ inteqral səmərəni sıfıra bərabərləşdirən diskontlaşdırma dərəcəsinin qiyməti başa düşülür
- xalis cari dəyəri vahidə bərabərləşdirən diskontlaşdırma dərəcəsinin qiyməti başa düşülür
- investisiyanın ödənmə müddətinin diskontlaşdırma dərəcəsinə nisbəti başa düşülür
- diskontlaşdırma əmsalının xalis cari dəyərə nisbəti başa düşülür

403. Aşağıdakılardan hansı müəssisənin investisiya fəaliyyətinə aid deyil?

- investisiya strategiyasının müəyyən olunması
- investisiya layihələndirilməsi
- layihənin və investisiyanın faktiki səmərəliliyinin təhlili
- strateji planlaşdırmanın həyata keçirilməsi
- ✓ strateji idarəetmənin həyata keçirilməsi

404. İnvestor dedikdə:

- müəssisənin işçiləri başa düşülür
- güclü maliyyə imkanlarına malik olan hüquqi şəxslər başa düşülür
- güclü maliyyə imkanlarına malik olan fiziki şəxslər başa düşülür
- ✓ özünün maddi və intellektual sərvətlərinin birbaşa və yaxud dolaylı şəkildə investisiya obyektlərinə qoyulması haqqında qərar çıxarmış sub-yektlər (hüquqi və fiziki şəxslər) başa düşülür
- müəssisənin debitorları başa düşülür

405. Kapital qoyuluşu:

- istiqrazların buraxılışına sərf edilən xərclərdir
- ✓ əsas fondların yaradılmasına yönəldilən investisiyadır
- banka qoyulan depozitdir
- səhmlərin buraxılışına sərf edilən xərclərdir
- qiymətli kağızların alınmasına yönəldilən investisiyadır

406. İnnovasiyanın texnoloji potensialı nəyi ifadə edir?

- yeniliyin əsasında dayanan konsepsiyanın materialtutumluluğunu göstərir
- yeniliyin əsasında dayanan konsepsiyanın əməktutumluluğunu göstərir
- yeniliyin əsasında dayanan konsepsiyanın fondtutumluluğunu göstərir
- yeniliyin əsasında dayanan konsepsiyanın fondverminin son həddini göstərir
- ✓ yeniliyin əsasında dayanan konsepsiyanın obyektiv fiziki, kimyəvi, bioloji və digər parametrlərinin son həddini göstərir

407. Aşağıdakılardan hansı yeni məhsulun layihələndirilməsi mərhələsinə aid deyil?

- layihə (texniki) tapşırığının hazırlanması
- ✓ marşrut texnologiyasının hazırlanması
- eskiz layihəsinin hazırlanması
- texniki təklifin hazırlanması
- texniki layihənin hazırlanması

408. Aşağıdakılardan hansı texnoloji hazırlıq mərhələsinə aiddir?

- yeni məhsulun istehsalının maddi-texniki resurslarla təmin olunması
- texniki layihənin hazırlanması
- texniki təklifin hazırlanması
- eskiz layihəsinin hazırlanması
- ✓ marşrut texnologiyasının hazırlanması

409. Aşağıdakılardan hansı texnoloji proseslərin layihələndirilməsinə aiddir?

- avadanlıqların orta təmirinin həyata keçirilməsinin layihələndirilməsi

- ✓ avadanlıqların seçilməsi və sex meydançalarında quraşdırılmasının layihələndirilməsi
- texniki şərtlərin hazırlanması
- eskiz layihəsinin hazırlanması
- texniki layihənin hazırlanması

410. Marşrut texnologiyası:

- istehsalın və əməyin təşkilinin təkmilləşdirilməsini, on-ların yeni məhsulun, yeni texnika və texnologiyanın hazırlanması şəraitinə uyğunlaşdırılmasını müəyyən edir
- avadanlıqların seçilməsi və sex meydançalarında quraşdırılmasının layihələndirilməsi
- müəssisədə əsas və köməkçi sexləri yerləşməsinə müəyyən edir
- ✓ müəssisədə əsas əməliyyatların yerinə yetirilməsi ardıcılığını və hər bir sexdə bu əməliyyatların hansı konkret qrup avadanlıqlarda yerinə yetirilməsini müəyyən edir
- yeni məhsul növlərinin layihələndirilməsi və hazırlanmasının ayrı-ayrı mərhələlərinin başlanma və son müddətlərini müəyyən edir

411. Aşağıdakılardan hansı keyfiyyətin idarə edilməsi prosesinə aid deyil?

- məhsulun layihələndirilməsi və müqavilələrin bağlanması
- tətbiq olunacaq texnoloji istehsal üsulu, sınaqların aparılması
- hazır məhsulun qablaşdırılması və qorunması
- ✓ işçilərə olan tələbatın müəyyən edilməsi
- istehsalçı və istehlakçıların davranışları, istifadə ediləcək avadanlıq və materialların müəyyən edilməsi

412. Aşağıdakılardan hansı keyfiyyətin təmin edilməsi ilə əlaqədar olan xərclərə aid deyil?

- keyfiyyətə nəzarəti həyata keçirən laboratoriya və digər xidmət sahələrinin saxlanması xərcləri
- zay məhsulla əlaqədar olan xərclər
- reklamasiya hesabına məhsulun qiymətinin aşağı düşməsi
- yoxlama və sınaqların keçirilməsi ilə əlaqədar olan xərclər
- ✓ məhsulun satışı ilə əlaqədar olan xərclər

413. Məhsulun hansı keyfiyyət göstəricisi insan-maşın-mühit sistemini xarakterizə edir?

- texnolojilik göstəriciləri
- məmulatın estetik göstəriciləri
- patent-hüquq göstəriciləri
- ekoloji göstəricilər
- ✓ erqonomik göstəricilər

414. Məhsulun rəqabət qabiliyyəti hansı parametrlər üzrə qiymətləndirilir?

- maddi-texniki və təşkilati parametrlər üzrə
- fərdi və ümumi parametrlər üzrə
- ✓ keyfiyyət və iqtisadi parametrlər üzrə
- makroiqtisadi və mikroiqtisadi parametrlər üzrə
- sosial və iqtisadi parametrlər üzrə

415. Məhsulun rəqabət qabiliyyəti qiymətləndirilərkən hansı xərclər nəzərə alınır?

- məhsulun əldə edilməsinə, daşınmasına və təmirinə çəkilən xərclərin cəmi
- məhsulun əldə edilməsinə və daşınmasına çəkilən xərclərin cəmi
- məhsulun əldə edilməsinə çəkilən xərclər
- ✓ məhsulun əldə edilməsinə çəkilən birləşmiş xərclərlə məhsulun istismarına çəkilən orta məjmu xərclərin cəmi
- məhsulun alınmasına və təmirinə çəkilən xərclərin cəmi

416. Məmulatın estetik göstəriciləri:

- ✓ məmulatın oricinallığı, tam-lığı, mühitə və üsluba uyğunluğu, özünün ifadəliyi, forma səlistliyi, görünüş kimi xassələri özündə birləşdirir
- məmulatın xidmət müddəti ərzində ətraf mühitə təsiri ifadə edən xassəsələrini özündə birləşdirir

- məmulatın istismarının asanlıqını ifadə edən və işçinin əmək məhsuldarlığını yüksəldən xassəsələrini özündə birləşdirir
- məmulatın xidmət müddəti ərzində istismar qabiliyyətini saxlamaq şərtilə onun üçün müəyyən edilmiş funksiyaları icra edə bilmək xassəsələrini özündə birləşdirir
- məmulatın xidmət müddəti ərzində aşınma sürətini ifadə edən xassəsələrini özündə birləşdirir

417. Texnoloji trayektoriya əyrisi nəyi göstərir:

- ✓ məhsulun texniki səviyyəsinin (texniki faydalılıq, güc, məhsuldarlıq və s.) artımı ilə bu məqsəd üçün sərf olunmuş resurslar arasındakı əlaqəni
- məhsulun texniki səviyyəsinin (texniki faydalılıq, güc, məhsuldarlıq və s.) artımı ilə onun qiyməti arasındakı əlaqəni
- məhsulun potensial texniki səviyyəsi (texniki faydalılıq, güc, məhsuldarlıq və s.) ilə onun real məhsuldarlığı arasındakı əlaqəni
- məhsulun texniki səviyyəsinin (texniki faydalılıq, güc, məhsuldarlıq və s.) artımı ilə məhsul satışından əldə olunan gəlirin artımı arasındakı əlaqəni
- məhsulun qiyməti ilə onun istehsalına sərf olunmuş resurslar arasındakı əlaqəni

418. İstehsalın texniki hazırlığının düzgün ardıcılığını seçin

- texnoloji hazırlıq mərhələsi, elmi-tədqiqat mərhələsi, konstruksiya mərhələsi
- texnoloji hazırlıq mərhələsi, konstruksiya mərhələsi, maddi və təşkilati hazırlıq mərhələsi
- ✓ elmi-tədqiqat mərhələsi, konstruksiya mərhələsi, texnoloji hazırlıq mərhələsi
- elmi-tədqiqat mərhələsi, maddi və təşkilati hazırlıq mərhələsi, texnoloji hazırlıq mərhələsi
- elmi-tədqiqat mərhələsi, konstruksiya mərhələsi, maddi və təşkilati hazırlıq mərhələsi

419. İstehsalın konstruktor hazırlığı mərhələsində:

- yeni texnoloji prosesin layihələndirilməsi həyata keçirilir
- istehsalın təkmilləşdirilməsi üzrə təkliflər hazırlanır
- əməyin təkmilləşdirilməsi üzər təkliflər hazırlanır
- əmək, material, yanacaq və enerji məsrəflərinin normalaşdırılması həyata keçirilir
- ✓ yeni məhsulun layihələndirilməsi həyata keçirilir

420. İnnovasiya layihəsi nədir?

- yeiliyin, ixtiranın təsvirini müəyyən edən sənədlər toplusudur
- ✓ konkret məkan və zaman çərçivəsində innovasiya prosesinin təşkili, problemin həlli üzrə elmi əsaslandırılmış məqsədlər və tədbirlər sistemini müəyyən edən sənədlər toplusudur
- konkret məkan və zaman çərçivəsində yeni məhsulun satışı üzrə elmi əsaslandırılmış məqsədlər və tədbirlər sistemini müəyyən edən sənədlər toplusudur
- qeyd olunan bütün variantları birləşdirən sənədlər toplusudur
- ixtiranın tətbiqi çertyojudur

421. Müəssisələrdə məhsulun layihələndirilməsinin başlanğıc mərhələsi hansıdır?

- texnoloji hazırlıq
- ✓ elmi-tədqiqat işlərinin aparılması
- məhsulların reallaşdırılması
- texnikanın istismarı
- məhsulun bilavasitə istehsalı

422. İnnovasiyanın əlaməti hansıdır?

- istehsal prosesində bir dəfə iştirak edir
- yalnız yeni məhsul növləri formasında olması
- əsas fondların dəyərini artırması imkanı
- ✓ kommersion baxımından reallaşdırılması imkanı
- heç vaxt köhnəlməmə imkanı

423. İstehsalın texnoloji hazırlığı mərhələsində:

- yeni məhsulun layihələndirilməsi həyata keçirilir
- tikinti işlərinin layihələndirilməsi həyata keçirilir əməyin təkmilləşdirilməsi üzər təkliflər hazırlanır

- əmək şəraitinin yaxşılaşdırılması üzər təkliflər hazırlanır
- əmək, material, yanacaq və enerji məsrəflərinin normalaşdırılması həyata keçirilir
- ✓ yeni texnoloji prosesin layihələndirilməsi həyata keçirilir

424. İstehsalın maddi hazırlığı mərhələsində:

- yeni məhsulun layihələndirilməsi həyata keçirilir
- yeni texnoloji prosesin layihələndirilməsi həyata keçirilir
- ✓ yeni məhsulun istehsalının maddi-texniki resurslarla təmin olunmasını həyata keçirilir
- əmək, material, yanacaq və enerji məsrəflərinin normalaşdırılması həyata keçirilir
- yeni texnoloji prosesin layihələndirilməsi həyata keçirilir

425. İstehsalın təşkilati hazırlığı mərhələsində:

- yeni məhsulun layihələndirilməsi həyata keçirilir
- tikinti işlərinin layihələndirilməsi həyata keçirilir əməyin təkmilləşdirilməsi üzər təkliflər hazırlanır
- yeni məhsulun istehsalının maddi-texniki resurslarla təmin olunmasını həyata keçirilir
- ✓ istehsalın və əməyin təşkilinin təkmilləşdirilməsi, onunla yeni məhsulun, yeni texnika və texnologiyanın hazırlanması şəraitinə uyğunlaşdırılması
- yeni texnoloji prosesin layihələndirilməsi həyata keçirilir

426. İnnovasiya fəaliyyəti:

- yeni əsas fondlarının yaradılması ilə əlaqədar təşkilati və maliyyə fəaliyyətini özündə birləşdirir
- yeni tikintinin layihələndirilməsi üzrə fəaliyyəti özündə birləşdirir
- müəssisədə əsas və köməkçi sexlərin layihələndirilməsi üzrə fəaliyyəti özündə birləşdirir
- kadrların ixtisaslarının artırılması üzrə fəaliyyəti özündə birləşdirir
- ✓ yeniliyin yaradılması və istehlakçıya çatdırılması və ya tətbiqi ilə əlaqədar elmi-texniki, təşkilati, maliyyə və kommersiya fəaliyyətini özündə birləşdirir

427. Aşağıdakılardan hansı keyfiyyətin təmin edilməsi ilə əlaqədar olan xərclərə aiddir?

- məhsulun istehsalı ilə əlaqədar olan xərclər
- istehsal fəhlələrinin əmək haqqı
- umumzavod xərcləri
- ✓ yoxlama və sınaqların keçirilməsi ilə əlaqədar olan xərclər
- məhsulun satışı ilə əlaqədar olan xərclər

428. Məmulatın etibarlılığı:

- məmulatın xidmət müddəti ərzində istismar qabiliyyətini saxlamaq şərti ilə onun üçün müəyyən edilmiş funksiyaları icra edə bilmək xassəsidir
- məmulatın xidmət müddəti ərzində aşınma sürətini ifadə edən xassəsidir
- məmulatın xidmət müddəti ərzində ətraf mühitə təsiri ifadə edən xassəsidir
- ✓ məmulatın xidmət müddəti ərzində istismar qabiliyyətini saxlamaq şərti ilə onun üçün müəyyən edilmiş funksiyaları icra edə bilmək xassəsidir
- məmulatın xidmət müddəti ərzində istismar xərjlərinin aşağı olmasını şərtləndirən xassəsidir

429. Texnolojilik göstəricilərinə nələr aiddir?

- maşının qabariti, işləmə prinsipləri, qiyməti əməktutumluğu göstəriciləri aid edilir
- ✓ maşının yığılmasının mürəkkəbliyi, material-əmək, fondtutumluğu göstəriciləri aid edilir
- maşının ergonomik və estetik göstəriciləri aid edilir
- maşının istismarının mürəkkəbliyi, sürəti və məhsuldarlığı göstəriciləri aid edilir
- maşının yığılmasının maya dəyəri, ergonomik və estetik göstəriciləri aid edilir

430. Aşağıdakılardan hansı innovasiyanın əlamətləridir?

- texnoloji səmərəlilik, istehsalda tətbiqiliyi, kommersiya baxımından reallaşdırılması imkanı
- elmi-texniki yenilik, sosial səmərəlilik, kommersiya baxımından reallaşdırılması imkanı
- elmi-texniki yenilik, sosial səmərəlilik, texnoloji səmərəlilik

- ✓ elmi-texniki yenilik, istehsala tətbiqiliyi, kommersiya baxımından reallaşdırılması imkanı
- iqtisadi səmərəlilik, istehsala tətbiqiliyi, kommersiya baxımından reallaşdırılması imkanı

431. Məhsul innovasiyası nədir?

- ✓ yeni məhsul növlərinin yaradılması və mənimsənilməsini nəzərdə tutur
- idarəetmənin təşkilinin yeni metodlarının yaradılmasını nəzərdə tutur
- məhsulların satış bazarının genişlənməsini nəzərdə tutur
- məhsul istehsalının həcmnin artırılmasını nəzərdə tutur
- istehsalın təşkilinin yeni metodlarının yaradılmasını nəzərdə tutur

432. Proses innovasiyası nədir?

- yeni məhsul növlərinin yaradılması və mənimsənilməsini nəzərdə tutur
- idarəetmənin təşkilinin yeni metodlarının yaradılmasını nəzərdə tutur
- məhsulların satış bazarının genişlənməsini nəzərdə tutur
- məhsul istehsalının həcmnin artırılmasını nəzərdə tutur
- ✓ istehsalın təşkilinin yeni metodlarının yaradılmasını nəzərdə tutur

433. Yenilik dərəcəsinə görə innovasiyaların növləri hansılardır?

- məhsul və proses innovasiyalara
- məhsul, proses və nisbətən yeni innovasiyalara
- məhsul, proses, yeni və nisbətən yeni innovasiyalara
- sosial, məhsul və proses innovasiyalara
- ✓ yeni və nisbətən yeni innovasiyalara

434. İnnovasiya prosesinin əmtəyə çevrilməsi ilə onun hansı fazaları fərqlənir?

- elmi-tədqiqat işinin aparılması, yeniliyin diffuziyası
- sınaq işlərinin həyata keçirilməsi, yeniliyin diffuziyası
- ✓ yaradılma və yayılma, yeniliyin diffuziyası
- sınaq işlərinin həyata keçirilməsi, yaradılma və yayılma
- elmi-tədqiqat işinin aparılması, sınaq işlərinin həyata keçirilməsi

435. Aşağıdakılardan hansı innovasiya prosesinin gedişat ardıcılığını əks etdirir?

- layihələndirmə; işləmələr; fundamental tədqiqatlar; tətbiqi tədqiqatlar; tikinti; mənimsəmə; sənaye istehsalı; marketing; satış
- işləmələr; tətbiqi tədqiqatlar; fundamental tədqiqatlar; layihələndirmə; tikinti; mənimsəmə; sənaye istehsalı; marketing; satış
- ✓ fundamental tədqiqatlar; tətbiqi tədqiqatlar; işləmələr; layihələndirmə; tikinti; mənimsəmə; sənaye istehsalı; marketing; satış
- tətbiqi tədqiqatlar; fundamental tədqiqatlar; mənimsəmə; işləmələr; layihələndirmə; tikinti; sənaye istehsalı; marketing; satış
- tətbiqi tədqiqatlar; işləmələr; fundamental tədqiqatlar; layihələndirmə; tikinti; mənimsəmə; sənaye istehsalı; marketing; satış

436. Aşağıdakı əlamətlərdən hansı müəssisənin innovasiya fəaliyyətini bilavasitə səciyyələndirmir?

- yeni orijinal ideyanın reallaşdırılması və hazır məhsul şəklində bazara çıxarılması
- yeni idarəetmə üsullarının tətbiqi
- istehlakçıların istəklərinin öyrənilməsi sahəsində tədqiqatlar
- ✓ müəssisənin operativ istehsal fəaliyyətinin planlaşdırılması
- yeni satış bazarlarının və yeni satış üsullarının tapılması

437. İntelektual mülkiyyətə nə daxildir?

- kəşflər, ixtiralar, mal və xidmətlər, modellər, nəzəriyyələr, informasiya məhsulları, inventarlar
- kəşflər, ixtiralar, konsepsiyalar, sənaye məhsulları, xidmətlər, informasiya məhsulları (proqram məhsulları, radio və teleproqramlar), texnika
- ✓ kəşflər, ixtiralar, konsepsiyalar, modellər, nəzəriyyələr, informasiya məhsulları (proqram məhsulları, radio və teleproqramlar), incəsənət əsərləri
- kəşflər, ixtiralar, konsepsiyalar, modellər, nəzəriyyələr, informasiya məhsulları (proqram məhsulları, radio və teleproqramlar), məişət xidməti, lisenziyalar

- kəşflər, ixtiralar, lisenziyalar, mülkiyyət hüquqları, modellər, nəzəriyyələr, informasiya məhsulları, avadanlıqlar

438. Texnoloji parametrlərindən asılı olaraq innovasiyalar aşağıdakı kimi qruplaşdırılır:

- idarəetmə və texnoloji innovasiyalar
- ✓ məhsul və proses innovasiyaları
- məhsul və əməliyyat innovasiyaları
- təşkilati və proses innovasiyalar
- iqtisadi və təşkilati innovasiyalar

439. Aşağıdakılardan hansını innovasiya proseslərinin idarə olunmasının daha vacib məsələsi hesab etmək olar:

- yeniliyin texnoloji potensialının onun iqtisadi potensialına uyğunlaşdırılmasının təmin edilməsini
- yeniliyin texnoloji potensialı ilə onun iqtisadi potensialının yaradılması
- ✓ yeniliyin texnoloji potensialı ilə onun iqtisadi potensialının optimal uzlaşdırılmasının təmin edilməsi
- yeniliyin texnoloji potensialının reallaşdırılması üçün onun iqtisadi potensialının yaradılması
- yeniliyin iqtisadi potensialının onun texnoloji potensialına uyğunlaşdırılmasının təmin edilməsini

440. Aşağıdakı fəaliyyətlərdən hansı biri müəssisənin innovasiya fəaliyyətinə aid edilə bilməz?

- iqtisadi dövriyyədə reallaşdırılacaq yeni yaxud təkmilləşdirilmiş məhsulun və ya texnoloji prosesin yaradılmasına istiqamətlənmiş elmi-tədqiqat, təcrübə-konstruktor və texnoloji işləmələrin yerinə yetirilməsi
- intellektual mülkiyyət obyektlərinə və məxfi elmi və texnoloji informasiyaya hüquqların əldə edilməsi, ötürülməsi və qorunması
- ✓ yeni proseslərin, məhsulların və məmulatların sınağının lisenziyalaşdırılması
- istehsalın texnoloji cəhətdən yenidən təchiz edilməsinin və hazırlığının həyata keçirilməsi
- innovasiya infrastrukturunun yaradılması və inkişaf etdirilməsi

441. Yeniliklərin tətbiqində özəl şirkətlərin son məqsədi:

- satış bazarlarını genişləndirməkdir
- rəqabət qabiliyyətini artırmaqdır
- istehlakçıların tələbatını daha dolğun ödəməkdir
- ✓ öz mənfəətini artırmaqdır
- məhsulun keyfiyyətini yüksəltməkdir

442. Patent nədir?

- məhsulun qiymətli və ya təhlükəsizlik tələblərinə uyğunluğunu təsdiq edən sənəddir
- müəssisənin dövlət qeydiyyatına alındığını təsdiq edən qeydiyyat şəhadətnaməsidir
- ✓ ixtiraya müəllifliyi təsdiq edən və sahibinə bu ixtira ilə bağlı müstəsna hüquqlar verən sənəddir
- müəssisənin sahibkarlıq fəaliyyətlə məşğul olmasına isazə verildiyini təsdiq edən sənəddir
- məhsulun keyfiyyətini təsdiq edən sənəddir

443. İstehsalın texniki hazırlığına aiddir:

- yalnız konstruktor hazırlığı
- təşkilati və maddi-texniki hazırlıq
- ✓ konstruktor və texnoloji hazırlıq
- maddi-texniki və texnoloji hazırlıq
- xammalın istehsalına verilməsinin hazırlığı və texnoloji hazırlıq

444. İnnovasiya layihəsinin bölmələri arasında yoxdur:

- layihənin məqsədlər ağacı və onun reallaşdırılması üçün tədbirlər sistemi
- layihənin kompleks əsaslandırılması
- ✓ məhsulun satış planı
- layihənin reallaşdırılması mexanizmi və motivasiya sistemi
- layihənin həyata keçirilməsinin resurs (kompleks) təminatı

445. Müəssisənin uğurlu innovasiya fəaliyyəti son nəticədə nəyə gətirib çıxarır?

- məhsul istehsalının artmasına və satılmayan məhsulun çoxalmasına
- müəssisənin sənədləşmə işlərinin artmasına
- müəssisənin ölkədə və xaricdə tanınmağına
- əlavə xərclərin artmasına və mənfəətin azalmasına
- ✓ müəssisənin rəqabət qabiliyyətinin güclənməsinə və mənfəətinin artmasına

446. Sertifikasiya:

- məhsullar üçün norma, qayda və xarakteristikaları müəyyənləşdirən fəaliyyətdir
- məmulatların konstruksiyasına daxil olan müvafiq hissələrin eyniləşdirilməsinə yönəldilmiş fəaliyyətdir
- məhsulların istehsalı üçün müəyyən edilmiş normalar əsasında kadrlara tələbatın hesablanmasına yönəldilmiş fəaliyyətdir
- məhsulların istehsalı üçün məsrəf normalarının işlənilib hazırlanmasına yönəldilmiş fəaliyyətdir
- ✓ məhsul keyfiyyətinin standartlarda öz əksini tapmış tələblərə cavab verməsini sınaqdan keçirilməsidir

447. əhəmiyyəti, tətbiq miqyası və məsuliyyət dərəcəsi-nə görə standartlar hansı növlərə bölünür?

- ✓ beynəlxalq, regional, dövlətlərarası, milli standartlara
- məhsul, xidmət, sənaye, ticarət standartlarına
- müəssisədaxili, müəsisələrarası, sahə, milli standartlara
- material, hazır məhsul, xidmət standartlarına
- analitik, ekperimental, statistik standartlara

448. Aşağıdakılardan hansı məhsulun keyfiyyəti göstəricilərinə aid deyil?

- ✓ məhsulun maya dəyəri
- məhsulun estetik göstəriciləri
- texnolojilik göstərijiləri
- standartlaşdırma və eyniləşdirmə (unifikasiya) göstəriciləri
- məhsulun nəql onunma qabiliyyəti

449. Aşağıdakılardan hansı məhsulun keyfiyyəti standartların növlərinə aid deyil?

- beynəlxalq standartlar
- milli standartlar
- ✓ mühasibat standartları
- dövlətlərarası standartlar
- regional standartlar

450. Məhsulun keyfiyyəti:

- satış zamanı formalaşır
- bazarda formalaşır
- tədavül prosesində formalaşır
- məhsula servis prosesində formalaşır
- ✓ istehsal prosesində formalaşır

451. Məhsulun keyfiyyəti:

- məhsulun təyinatına müvafiq istifadə edildiyini göstərən və istifadə səmərəliliyinin yüksəldilməsi imkanlarını müəyyən edən xassələrin məcmusudur
- məhsulun təyinatına müvafiq müəyyən tələbatı ödəməyə yararlı olmasını şərtləndirən və yalnız istesalçı üçün əhəmiyyətli olan xassələrin məcmusudur
- məhsulun qiymətini müəyyən etməklə onun istehsalının rentabelliğini qiymətləndirməyə imkan verən göstəricilərin məcmusudur
- məhsulun təyinatına müvafiq istifadə edildiyini göstərən və materialtutununun aşağı salınması imkanlarını müəyyən edən xassələrin məcmusudur
- ✓ məhsulun təyinatına müvafiq müəyyən tələbatı ödəməyə yararlı olmasını şərtləndirən özünəməxsus xassələrin məcmusudur

452. Məhsulun keyfiyyətinin yüksəldilməsi:

- məhsulların sayının kəmiyyətə nisbi mənada azalması deməkdir
- √ məhsulların sayının kəmiyyətə nisbi mənada artırılması deməkdir
- məhsulların istehsalının faktiki həcmnin artması deməkdir
- işçilərin sayının ixtisar edilməsi deməkdir
- təklifin azılması deməkdir

453. Məhsulun rəqabətqabiliyyəti:

- reallaşdırılmaya çəkilən xərjlərin həmi ilə müəyyən olunur
- onun öz təyinatına müvafiq müəyyən tələbatı ödəməyə yararlı olmasını şərtləndirən, özünəməxsus xassələrin məjmusu ilə müəyyən olunur
- yalnız onun qiyməti ilə müəyyən olunur
- √ alıcıların müəyyən qrupu üçün məqsətlə qəsb edilən və onların müəyyən tələbatlarının ödənilməsinə təmin edən xassələrin məjmusu ilə müəyyən olunur
- döviyyə və tədavül fondları istifadə göstərijiləri ilə müəyyən olunur

454. Standartlaşdırma:

- √ normaların işlənilib hazırlanması (yaradılması) üzrə fəaliyyətdir
- məmulatların konstruksiyasına daxil olan müvafiq hissələrin eyniləşdirilməsinə yönəldilmiş fəaliyyətdir
- məhsulların istehsalı üçün müəyyən edilmiş normalar əsasında kadrlara tələbatın hesablanmasına yönəldilmiş fəaliyyətdir
- məhsul keyfiyyətinin standartlarda öz əksini tapmış tələblərə cavab verməsini sınaqdan keçirilməsidir
- məhsulların istehsalı üçün məsrəf normalarının işlənilib hazırlanmasına yönəldilmiş fəaliyyətdir

455. Müəssisədə qiymətqoymanın metoduna aiddir:

- analitik
- √ orta xərclər üstəgəl mənfəət
- maya dəyəri üstəgəl əmək haqqı
- sex maya dəyəri üstəgəl ümumzavod xərcləri
- müşahidə

456. Qiymət funksiyalarına aiddir:

- uçot, stimullaşdırma və nəzarət
- nəzarət, stimullaşdırma və bölgü
- √ uçot, stimullaşdırma və bölgü
- stimullaşdırma, bölgü və tənzimləmə
- analitik, müşahidə və eksperimental

457. Bazarda qiymətləri formalaşdıran müəssisələrə hansı müəssisələr aiddir?

- təkamil rəqabətli şəraitdə fəaliyyət göstərən müəssisələr
- özlərinin müstəqil qiymət siyasətini həyata keçirmək üçün kifayət qədər bazar imkanlarına malik olmayan müəssisələr
- kiçik və orta müəssisələr
- tam ortaqlıqlar
- √ öz məhsullarına rəqiblərinədən fərqli olaraq qiymət müəyyən edə bilən bazar imkanlarına malik olan müəssisələr

458. Bazarda bazar qiymətlərinə əsaslanan müəssisələrə hansı müəssisələr aiddir?

- bazarda qiymət lideri olan müəssisə
- √ özlərinin müstəqil qiymət siyasətini həyata keçirmək üçün kifayət qədər bazar imkanlarına malik olmayan müəssisələr
- təbii inhisar
- xalis inhisar
- öz məhsullarına rəqiblərinədən fərqli olaraq qiymət müəyyən edə bilən bazar imkanlarına malik olan müəssisələr

459. Aşağıdakılardan hansı müəssisədə qiymətqoymanın metodlarına aid deyil?

- «orta xərjlər üstəgəl mənfəət» metodu
- cari qiymətlər səviyyəsində qiymətin müəyyən olunması metodu

- ✓ ümumxərc xərclər əsasında qiymətin müəyyən olunması metodu
- rəqib məhsulların qiymətini nəzərə alaraq qiymətin müəyyən edilməsi metodu
- "hiss edilən faydalılığı" əsasında qiymətin müəyyən olunması metodu

460. Müəssisənin balansı nəyi göstərir?

- müəssisənin işçilərinin və avadanlıqlarının sayını göstərir
- müəssisənin əmlakının tərkibini və bu əmlakın istifadə istiqamətlərini göstərir
- ✓ müəssisənin əmlakının tərkibini və bu əmlakın yaranma mənbəyini göstərir
- müəssisənin mənfəətinin bölgüsü qaydalarını göstərir
- müəssisənin mənfəəti və zərərini göstərir

461. Müəssisənin likvidliyi nədir?

- müəssisənin qısa müddət ərzində debitor borclarını əldə edə bilmək qabiliyyətidir
- ✓ müəssisənin özünün qısamüddətli öhdəliklərini yerinə yetirə bilmək qabiliyyətidir
- müəssisənin rəqabət apara bilmək qabiliyyətidir
- müəssisənin məhsul istehsal edə bilmək qabiliyyətidir
- müəssisənin innovasiya prosesini həyata keçirə bilmək qabiliyyətidir

462. Müəssisənin maliyyə xidmətinin başlıca vəzifələrinə aiddir:

- ✓ ümumi maliyyə təhlili və qiymətləndirilməsi; müəssisənin maliyyə resursları ilə təmin; maliyyə resurslarının bölgüsü
- uçot və vergi siyasətinin müəyyən edilməsi; istehsal xərclərinin idarə edilməsi
- ümumi maliyyə təhlili və qiymətləndirilməsi, maliyyə resurslarının bölgüsü; dövriyyə vəsaitlərinin idarə olunması
- müəssisənin maliyyə resursları ilə təmin; mənfəətin bölgüsü və istifadəsi siyasətinin seçilməsi
- müəssisənin maliyyə resursları ilə təmin edilməsi, müəssisənin maliyyə-iqtisadi vəziyyətinin təhlili, müəssisənin kredit siyasətinin işlənilib hazırlanması

463. Müəssisənin təcili likvidliyi necə hesablanır?

- müəssisənin qısamüddətli öhdəliklərinin pul vəsaitlərinin, qiymətli kağızların (qısamüddətli maliyyə qoyuluşlarının) və debitor öhdəliklərinin cəmiyyətinə nisbəti kimi müəyyən edilir
- müəssisənin pul vəsaitlərinin qısamüddətli öhdəliklərə nisbəti kimi müəyyən edilir
- müəssisənin qiymətli kağızların qısamüddətli öhdəliklərə nisbəti kimi müəyyən edilir
- müəssisənin qısamüddətli öhdəliklərinin pul vəsaitlərinə nisbəti kimi müəyyən edilir
- ✓ pul vəsaitlərinin, qiymətli kağızların (qısamüddətli maliyyə qoyuluşlarının) və debitor öhdəliklərinin cəmiyyətinin qısamüddətli öhdəliklərə nisbəti kimi müəyyən edilir

464. Müəssisə, bazarda öz satış payını artırmaq məqsədini hansı halda seçmir?

- istehlakçıların tələbi qiymətə görə elastikdir
- satış həcmnin artırılması məhsul vahidinə düşən istehsal və satış xərjlərinin nisbətən azalmasına səbəb olur
- qiymətlərin aşağı salınması müəssisənin bazardakı payına rəqibləri tərəfindən olan təhlükəni aradan qaldırır
- ✓ istehsalın həcmnin artırılması nəticəsində miqyasından qənaət əldə edilmir
- məhsul vahidinin qiymətini azaltmaqla satışın həcmi yükəltmək və bununla da ümumi mənfəəti artırmaq mümkünür

465. Müəssisənin qiymət siyasətinin hazırlanması mərhələlərinə nə aid deyil?

- qiymətməhləgəlmənin vəzifələrinin müəyyən olunması
- Rəqiblərin qiymət və məhsullarının təhlili
- qiymət qoymanın metodlarının seçilməsi
- ✓ maliyyə resurslarının əldə edilməsi formalarının müəyyən edilməsini
- tələbin müəyyən edilməsi

466. Müəssisənin qiymət siyasətinin hazırlanması mərhələlərinə nə aiddir?

- əlavə maliyyələşdirmə mənbələrinin ümumi şəkildə təhlili və qiymətləndirilməsi
- maliyyə resurslarının səmərəli istifadəsinə nəzarət sistemi-nin qiymətləndirilməsi
- maliyyə qoyuluşlarının səmərəliliyinin qiymətləndirilməsi

- maliyyə resurslarının əldə edilməsi formalarının müəyyən edilməsini
- ✓ tələbin müəyyən edilməsi

467. Aşağıdakılardan hansı məhsulun qiymətində güzəştlər sisteminə aiddir?

- ✓ məhsulun qiymətinin nağd pulla, avansla və ya əvvəl-cə-dən ödənilməsini stimullaşdıran güzəştlər
- əmər məhsuldarlığını yüksəltmək üçün işçilərin əməyini stimullaşdıran güzəştlər
- məhsulun qiymətlərinin artırılmasını nəzərdə tutan güzəştlər
- rəqib məhsulların qiymətini artıran güzəştlər
- məhsulun istehsalı planının işçilər tərəfindən yerinə yetirilməsini stimullaşdıran güzəştlər

468. Orta dəyişən xərclər necə hesablanır?

- ümumi dəyişən xərclərin məhsulun miq-də-rinə hasili kimi hesablanır
- ümumi dəyişən xərclərlə sabit xərclərin fərqi kimi hesablanır
- ✓ ümumi dəyişən xərclərin məhsulun miq-də-rinə nisbəti kimi hesablanır
- məhsulun miq-də-rinin ümumi dəyişən xərclərə nisbəti kimi hesablanır
- ümumi dəyişən xərclərin sabit xərclərə nisbəti kimi hesablanır

469. Orta sabit xərclər necə hesablanır?

- ümumi xərclərin məhsulun miq-də-rinə hasili kimi hesablanır
- ümumi dəyişən xərclərlə sabit xərclərin fərqi kimi hesablanır
- ✓ ümumi sabit xərclərin məhsulun miq-də-rinə nisbəti kimi hesablanır
- məhsulun miq-də-rinin ümumi sabit xərclərə nisbəti kimi hesablanır
- ümumi dəyişən xərclərin sabit xərclərə nisbəti kimi hesablanır

470. Müəssisədə cari likvidlik əmsalı necə hesablanır?

- ✓ dövriyyə vəsaitlərinin cəminin qısamüddətli borc öhdəlikləri və kreditor öhdəliklərinin cəminə nisbəti kimi
- xüsusi vəsaitlərin cəminin borc vəsaitlərinin cəminə nisbəti kimi
- dövriyyə vəsaitlərinin cəminin qısamüddətli və uzunmüddətli öhdəliklərin cəminə nisbəti kimi
- xüsusi vəsaitlər və uzunmüddətli borc vəsaitlərinin cəminin aktivlərin cəminə nisbəti kimi
- xüsusi vəsaitlərin cəminin passivlərin cəminə nisbəti kimi

471. Mənfəətin funksiyalarına aiddir:

- vergidəyiciləri ver-gi-lə-ri ödəyirlər; müəssisə və şirkətlər öz məsrəflərini əldə etdikləri gəlirlər hesabına ödəyirlər
- ümumi maliyyə təhlili və qiymətləndirilməsi, müəssisənin maliyyə resursları ilə təmin; maliyyə resurslarının bölgüsü
- ümumi maliyyə təhlili və qiymətləndirilməsi; maliyyə resurslarının bölgüsü; dövriyyə vəsaitlərinin idarə olunması
- alıcılar bağlanmış sazişlərə əməl edirlər və aldıkları əmtəələrin dəyərini ödəyirlər; borcalanlar kredit müqavilələrinin tələblərini pozmuşlar və öz borclarını ödəyirlər
- ✓ müəssisənin fəaliyyəti nəticəsində əldə edilmiş iqtisadi sə-mə-rəni xarakterizə edir, müəssisənin maliyyə resurslarının əsas elementidir, müxtəlif səviyyəli büdcələrin gəlir hissəsinin formalaşması mənbəyidir

472. Müəssisədə müstəqillik əmsalı necə hesablanır?

- xüsusi vəsaitlərin cəminin borc vəsaitlərinin jəminə nisbəti kimi
- dövriyyə vəsaitlərinin cəminin qısamüddətli və uzunmüddətli öhdəliklərin cəminə nisbəti kimi
- dövriyyə vəsaitlərinin cəminin qısamüddətli borc öhdəlikləri və kreditor öhdəliklərinin cəminə nisbəti kimi
- ✓ xüsusi vəsaitlərin cəminin passivlərin cəminə nisbəti kimi
- xüsusi vəsaitlər və uzunmüddətli borc vəsaitlərinin cəminin aktivlərin cəminə nisbəti kimi

473. Müəssisənin xalis aktivləri necə müəyyən olunur?

- müəssisənin ümumi öhdəlikləri ilə ümumi aktivlərinin fərqi kimi müəyyən olunur
- müəssisənin ümumi aktivləri ilə ümumi öhdəliklərinin cəmi kimi müəyyən olunur
- müəssisənin ümumi aktivləri ilə ümumi öhdəliklərinin hasili kimi müəyyən olunur
- müəssisənin ümumi aktivləri ilə ümumi öhdəliklərinin nisbəti kimi müəyyən olunur
- ✓ müəssisənin ümumi aktivləri ilə ümumi öhdəliklərinin fərqi kimi müəyyən olunur

474. Müəssisənin ödəmə qabiliyyəti necə hesablanır?

- √ dövriyyə vəsaitlərinin cəminin qısamüddətli və uzunmüddətli öhdəliklərin cəminə nisbəti kimi
- xüsusi vəsaitlərin jəminin borj vəsaitlərinin jəminə nisbəti kimi
- xüsusi vəsaitlər və uzunmüddətli borc vəsaitlərinin cəminin aktımların cəminə nisbəti kimi
- dövriyyə vəsaitlərinin cəminin qısamüddətli borc öhdəlikləri və kreditor öhdəliklərinin cəminə nisbəti kimi
- xüsusi vəsaitlərin cəminin passivlərin cəminə nisbəti kimi

475. Məhsuluna qiymətinə hansı amil təsir etmir?

- √ hazır məsul anbarının həcmi
- məhsulun maya dəyəri
- məhsulun əvəzədicilərinin qiyməti
- analoji məhsul istehsal edən rəqib müəssisələrin bazardakı davranışları
- inflyasiyanın səviyyəsi

476. Qiymətlərin növlərinə aid deyil?

- nəqliyyat tarifləri
- pərakəndə satış qiymətləri
- √ qarışıq qiymətlər
- topdansatış qiyməti
- tikinti məhsuluna qiymət

477. Oliqopolik sahə:

- müəyyən məhsul istehsal edən və xidmət göstərən bir müəssisənin mövcud olduğu sahədir
- təbii inhisarın mövcud olduğu sahədir
- √ nisbətən az sayda müəssisənin əmtəə və xidmətlər bazarında hakimlik etdiyi sahədir
- eyni olmayan, lakin oxşar məhsullar istehsal edən nisbətən çoxlu sayda müəssisələrin mövcud olduğu sahədir
- standart və ya eynicinsli məhsullar istehsal edən çoxlu sayda müəssisələrin mövcud olduğu sahədir

478. Müəssisələrinin xüsusi vəsaitlərinin formalaşdırılması mənbələri hansılardır?

- nizamnamə kapitalı, əlavə kapital, uzunmüddətli borjlar, qısamüddətli borjlar
- məqsədli maliyyələşmə, bölüşdürülməyən mənfəət, yığım fondları
- əlavə kapital, nizamnamə kapitalı
- √ mülkiyyətçi kapitalı, müəssisə tərəfindən yaradılmış ehtiyatlar
- ehtiyat kapitalı, bank borcları, ianə və yardımlar

479. Müəssisənin balansının aktiv hissəsi nəyi göstərir?

- müəssisənin öhdəliklərini
- √ müəssisənin əmlakının tərkibini
- müəssisənin əmlakının yaranma mənbəyini
- müəssisənin mənfəətinin bölgüsü qaydalarını
- müəssisənin işçilərinin sayını

480. Maliyyələşmə əmsalı necə hesablanır?

- müəssisənin uzunmüddətli borc vəsaitlərinin aktivlərin (və ya passivlərin) cəminə nisbətinin faizlə ifadəsi kimi
- müəssisənin borc vəsaitlərinin xüsusi vəsaitlərinə nisbətinin faizlə ifadəsi kimi
- müəssisənin xüsusi vəsaitləri ilə uzunmüddətli borc vəsaitlərinin cəminin aktivlərin (və ya passivlərin) cəminə nisbətinin faizlə ifadəsi kimi
- müəssisənin xüsusi vəsaitləri ilə qısamüddətli borc vəsaitlərinin cəminin aktivlərin (və ya passivlərin) cəminə nisbətinin faizlə ifadəsi kimi
- √ müəssisənin xüsusi vəsaitlərinin borc vəsaitlərinə nisbətinin faizlə ifadəsi kimi

481. Nizamnamə kapitalının (fondunun) həcmi:

- dövlət qeydiyyatına alındıqdan sonra müəyyən edilir
- Ədliyyə Nazirliyi tərəfindən müəyyən edilir
- müəssisə fəaliyyət göstərərkən onun rəhbərliyi tərəfindən müəyyən edilir
- vergi orqanı tərəfindən müəyyən edilir
- ✓ dövlət qeydiyyatına alınarkən müəyyən edilir

482. Müəssisənin təcili likvidliyi əmsalı necə hesablanır?

- pul vəsaitlərinin qısamüddətli öhdəliklərə nisbəti kimi
- pul vəsaitləri ilə kreditor borcların fərqi qısamüddətli öhdəliklərə nisbəti kimi
- pul vəsaitləri, qiymətli kağızlar və debitor öhdəliklərinin hasilinin qısamüddətli öhdəliklərə nisbəti kimi
- ✓ pul vəsaitlərinin, qiymətli kağızların və debitor öhdəliklərinin cəminin qısamüddətli öhdəliklərə nisbəti kimi
- qiymətli kağızların və debitor öhdəliklərinin cəminin qısamüddətli öhdəliklərə nisbəti kimi

483. Müəssisənin mütləq likvidliyi əmsalı necə hesablanır?

- pul vəsaitləri, qiymətli kağızlar və debitor öhdəliklərinin hasilinin qısamüddətli öhdəliklərə nisbəti kimi
- pul vəsaitləri və tez reallaşdırıla bilən qiymətli kağızların dəyərinin fərqi qısamüddətli öhdəliklərə nisbəti kimi
- ✓ pul vəsaitləri və tez reallaşdırıla bilən qiymətli kağızların dəyərinin cəminin qısamüddətli öhdəliklərə nisbəti kimi
- pul vəsaitləri ilə tez reallaşdırıla bilən qiymətli kağızların dəyərinin hasilinin qısamüddətli öhdəliklərə nisbəti kimi
- pul vəsaitlərinin, qiymətli kağızların və debitor öhdəliklərinin cəminin qısamüddətli öhdəliklərə nisbəti kimi

484. Müəssisənin maliyyəsinin funksiyaları hansıdır?

- vergi ödəmə, əlavə maliyyələşdirmə mənbələrinin ümumi şəkildə qiymətləndirilməsi, tələb olunan maliyyə resurslarının həjmi, kredit alma imkanlarının təhlili
- ümumi maliyyə təhlili, tələb olunan maliyyə resurslarının təhlili və planlaşdırılması
- ✓ müəssisənin istehsal potensialının formalaşdırılması və artırılması, onun optimal strukturunun təmin edilməsi, cari maliyyə-təsərrüfat fəaliyyətinin əmin edilməsi
- dövriyyə vəsaitlərinin optimallığı, ümumi maliyyə təhlili
- ümumi maliyyə təhlili və planlaşdırılması, müəssisənin maliyyə resursları ilə təmin edilməsi, maliyyə resurslarının bölgüsü

485. Müəssisənin balansının passiv hissəsi nəyi göstərir?

- ✓ müəssisənin əmlakının yaranma mənbəyini
- müəssisənin pul vəsaitlərini
- müəssisənin işçilərinin və avadanlıqlarının sayını
- müəssisənin mənfəətinin bölgüsü qaydalarını
- müəssisənin əmlakının tərkibini

486. Franko-anbar (satıcı) nədir?

- məhsul göndərən müəssisə istehlakçı müəssisədə xammal-materialı istehsal istehlakına hazırlayır
- müqaviləyə görə alıcı müəssisə məhsulu əmtəə birjasından təhvil alır
- məhsul göndərən müəssisənin şərtinə görə, yük istehlakçının "məskunlaşdığı" dəmiryolu stansiyasının ünvanına istehsalçı müəssisə tərəfindən göndərilir
- ✓ müqaviləyə görə satıcı məhsulunu öz anbarından alıcı müəssisəyə təhvil verir
- istehsalçı öz məhsulunu istehlakçının "məskunlaşdığı" məkanda onun anbarına təhvil verirsə, bu halda bütün xərclər – yükləmə, nəqli, boşaltma, məhsulun korlanması riski ilə əlaqədar xərclər əmtəənin qiymətinə əlavə edir

487. Konsiqnasiya yolu ilə ixrac əməliyyatları nədir?

- ✓ xarici subyektlərlə bağlanmış müqavilələrə əsasən respublika hüduqlarından kənarda müəyyən müddət ərzində satmaq məqsədilə məhsulların ixrac edilməsidir
- gömrük rejimi ölkə ərazi-sindən aparılmış əmtəələrin müəyyən müddətdə gömrük rüsumları və vergilər alınmadan geri götürülməsinə əsaslanan rejimdir
- əməliyyatları ölkənin gömrük ərazisinə daxil olan xarici mənşəli malları yenidən emal etmədən digər xarici ölkələrə ixracını nəzərdə tutur
- xarici ölkələrdə xidmət göstərilməsi, lizinq əməliyyatlarının aparılması, sərgilərdə, yarmarkalarda iştirakı və s. üçün məhsulların – yenidən işlənmədən – ölkəyə qaytarılması şərti ilə ixracıdır

idxal olunan əmtəələr gömrük rüsumları və vergilər alınmadan, həmçinin iqtisadi siyasət tədbirləri tətbiq edilmədən, yerli məhsullara isə

- ixrac göm-rük rejimi tətbiq etməklə, onların müvafiq ərazi sərhədlərində və ya binalarda (yerlərdə) yerləşdirilməsi və istifadəsinə əsaslanır

488. Təkrar ixrac (reeksport) əməliyyatları:

- gömrük rejimi ölkə ərazi-sindən aparılmış əmtəələrin müəyyən müddətdə gömrük rüsumları və vergilər alınmadan geriye gətirilməsinə əsaslanan rejimdir
- kvotalaşdırma, lisenziyalaşdırma, limit-ləşdirmə, minimum və maksimum qiymətlərin müəyyən edilməsi və s.-dən ibarət olan xarici iqtisadi fəaliyyəti stimullaşdıran və ya məhdudlaşdıran tədbirlər aiddir
- kəşflər, firma nişanları, patent-lər, "nou-hau", müəllif hüquqları və digər-lə-ri-nin istifadəsinə görə vaxtaşırı ödənilən lisenziya haqqıdır
- xarici ölkələrdə xidmət göstərilməsi, lizinq əməliyyatlarının aparılması, sərgilərdə, yarmarkalarda iştirakı və s. üçün məhsulların – yenidən işlənmədən – ölkəyə qaytarılması şərtlə ixracıdır
- ✓ ölkənin gömrük ərazi-si-nə daxil olan xarici mənşəli malları yenidən emal etmədən digər xa-rici ölkələrə ixracını nəzərdə tutur

489. Embarqo:

- müəyyən müddət ərzində konkret əmtəənin idxal və ixracına tətbiq olunan dəyər və natural ifadədə yol verilə bilən məhdudiyətləri əks etdirir
- xarici şirkətin müəyyən haqq müqə-bi-lin-də mineral xammalın kəşfiyyatı və hasilatını aparması üzrə məsələləri əks edirir
- müəyyən müddət ərzində siyahıya daxil edilmiş əmtəələrin maneəsiz idxal və ix-rac olunmasına icazəni əks edirir
- xarici subyektlərlə bağlanmış müqavilələrə əsasən respublika hüdudlarından kə-nar-da müəyyən müddət ərzində satmaq məqsədilə məhsulların ixrac edilməsidir
- ✓ konkret ölkəyə müəyyən məhsul növü-nün və ya bütün növ məhsulların idxalını və ya ixracının, və ya bunların hər ikisinin qadağan edilməsidir

490. Kompensasiya rüsumları hansı halda tətbiq edilir?

- adətən məhsulların idxalının yerli isteh-sal-çı-la-ra ziyan vuran və ya ziyan vura biləcək kəmiyyət və şərtlərlə hə-yata keçirildiyi halda iqtisadi təhlükəsizlik tədbiri kimi və bəzi öl-kələrin və onların ittifaqlarının ölkənin mənafeyinə toxunan ayrı-seçkilik və digər hərəkətlərinə javab tədbiri kimi tətbiq edilir
- idxal olunan məhsulların qiyməti ölkənin gömrük ərazisinə gətirildiyi anda ixraj olunduğu ölkədəki real dəyərindən xeyli aşağı olduğu təqdirdə və belə bir idxal bu qəbildən olan yerli məhsulların istehsalçılara ziyan vurduqda və onların istehsalının təşkilinə və genişləndirilməsinə maneçilik yaratdığı hallarda tətbiq edilir
- konkret ölkəyə müəyyən məhsul növü-nün və ya bütün növ məhsulların idxalını və ya ixracının, və ya bunların hər ikisinin qadağa edilməsi zamanı tətbiq olunur
- gömrük sərhədindən keçirilərkən onlar üçün faktiki ödənilmiş və ya ödənilməli olan sövdələşmə xərclərinə tətbiq olunur
- ✓ ölkənin gömrük ərazisinə gətirilən məh-sulların istehsalı və ixracı zamanı birbaşa və dolayı subsidi-yalar-dan istifadə olun-duqda və bu idxal yerli istehsalçıların iqtisa-di mənafeyinə ziyan vura biləcəyi təqdirdə tətbiq olunur

491. Antidempinq rüsumları hansı halda tətbiq edilir?

- gömrük sərhədindən keçirilərkən onlar üçün faktiki ödənilmiş və ya ödənilməli olan sövdələşmə xərclərinə tətbiq olunur
- konkret ölkəyə müəyyən məhsul növü-nün və ya bütün növ məhsulların idxalını və ya ixracının, və ya bunların hər ikisinin qadağa edilməsi zamanı tətbiq olunur
- adətən məhsulların idxalının yerli isteh-sal-çı-la-ra ziyan vuran və ya ziyan vura biləcək kəmiyyət və şərtlərlə hə-yata keçirildiyi halda iqtisadi təhlükəsizlik tədbiri kimi və bəzi öl-kələrin və onların ittifaqlarının ölkənin mənafeyinə toxunan ayrı-seçkilik və digər hərəkətlərinə javab tədbiri kimi tətbiq edilir
- idxal olunan məhsulların qiyməti ölkənin gömrük ərazisinə gətirildiyi anda ixrac olunduğu ölkədəki real dəyərindən xeyli aşağı olduğu təqdirdə və belə bir idxal bu qəbildən olan yerli məhsulların istehsalçılara ziyan vurduqda və onların istehsalının təşkilinə və genişləndirilməsinə maneçilik yaratdığı hallarda tətbiq edilir
- ✓ ölkənin gömrük ərazisinə gətirilən məh-sulların istehsalı və ixracı zamanı birbaşa və dolayı subsidi-yalar-dan istifadə olun-duqda və bu idxal yerli istehsalçıların iqtisa-di mənafeyinə ziyan vura biləcəyi təqdirdə tətbiq olunur

492. Gömrük ərazisində əmtəələrin emalı rejimi:

- əmtəələrin gömrük nəzarəti altında, ölkənin iki gömrük orqanı arasında, o cümlədən xarici dövlətlərin ərazisindən gömrük rüsumları almadan və həmin məhsullara iqtı-sadi siyasət tədbirləri tətbiq edilmədən keçirilməsindən ibarət olan gömrük rejimidir. Bu rejim ölkə ərazisini tranzit kimi istifadə edərək məhsulların bir xarici ölkədən digər xarici ölkəyə keçirilməsi zamanı tətbiq edilir
- ölkənin gömrük əra-zisində idxal olunan məhsulların gömrük vergiləri və rüsumları alın-madan, həmçinin onlara iqtisadi siyasət tədbirləri tətbiq edil-mədən gömrük nəzarəti altında istifadə edilməsi və sonradan emal məhsullarının sərbəst dövriyyə üçün buraxılışı və ya digər gömrük rejimi altında yerləşdirilməsinə əsaslanır
- ixrac gömrük rejiminə uyğun olaraq emal məhsullarının ölkənin gömrük ərazisinin hüdudlarından kənara aparılması şərtlə, iqtisadi siyasət tədbirləri tətbiq edilmədən və alınmış idxal rüsumları və vergiləri qaytarılmaqla, idxal olunan əmtəələrin ölkənin gömrük ərazisində müəyyən olunmuş qaydada emalına icazə verildiyi gömrük rejimidir
- ✓

əmtəələrdən gömrük rüsumları, vergilər alınmadan və onlara iqtisadi siyasət tədbirləri tətbiq edilmədən ölkənin gömrük ərazi-sində müəyyən olunmuş yerlərdə (mə-sələn, beynəlxalq hava və dəniz liman-larında) onların gömrük nəzarəti altında satılmasını nəzərdə tutur

- gətirilən əmtəələrin anbarlaşdırılması dövrün-də gömrük rüsumları, vergilər alınmadan və onlara iqtisadi siya-sət tədbirləri tətbiq edilmədən gömrük nəzarəti altında sax-lan-ma-sından ibarət gömrük rejimidir

493. Məhsulların tranziti nədir?

- gətirilən əmtəələrin anbarlaşdırılması dövrün-də gömrük rüsumları, vergilər alınmadan və onlara iqtisadi siya-sət tədbirləri tətbiq edilmədən gömrük nəzarəti altında sax-lan-ma-sından ibarət gömrük rejimidir
- iqtisadi siyasət tə-d-bir-ləri tət-biq edilmədən və alınmış idxal rüsumları və vergiləri qay-ta-rıl-maqla, idxal olunan əmtəələrin ölkənin gömrük ərazi-sin-də müəy-yən olunmuş qaydada emalına icazə verildiyi göm-rük rejimidir
- ✓ əmtəələrin gömrük nəzarəti altında, öl-kə-nin iki gömrük orqanı arasında, o cümlədən xarici dövlətlərin ərazisindən gömrük rüsumları almada və həmin məhsullara iqtı-sadi siyasət tədbirləri tətbiq edilmədən keçirilməsindən ibarət olan gömrük rejimidir
- idxal olunan məhsulların gömrük rüsumları və vergilər alınmadan onların gömrük nəzarəti altında məhv edilməsindən ibarət gömrük rejimidir
- ölkənin gömrük əra-zi-sində və ya ondan kənarında gömrük rüsumlarından, vergilərdən ta-mamilə və ya qismən azad olunmaqla, həmçinin iqtisadi siyasət tədbirləri tətbiq etmədən əmtəələrdən istifadə olunmasına yol verilməsindən ibarət gömrük rejimidir

494. Eyni məhsulların sövdələşmə qiyməti:

- qiymətləndirilən məhsulun ixrac edən ölkədə istehsal xərclərinin, ixrac edən öl-kə-dən eyni məhsulları idxal edən ölkəyə satışı üçün səciyyəvi olan xərclərin (nəqliyyat, yükləmə, sığorta və s.), ölkəyə ixracı nəti-cəsində əldə olunan mənfəətin toplanması yolu ilə müəyyən edilir
- istehsal edilmiş məhsulun hər vahidinə düşən əmək məsrəflərini əhatə edir
- gömrük sərhədindən keçirilərkən onlar üçün faktiki ödənilmiş və ya ödənilməli olan sövdələşmə qiymətidir, yəni bu qiymət məh-su-lun alınması və gətirilmə yerinədək çəkilmiş bütün xərcləri əhatə edir
- ✓ qiymətləndirilən əmtəə-lərə hər cəhətdən, o cümlədən fiziki xüsusiyyətlərinə, keyfiyyətinə və bazardakı nüfuzuna, istehsal edildiyi ölkəyə və istehsalçısına görə fərqlənməyən məhsulların sövdələşmə qiymətidir
- bütün xüsusi-yət-lə-ri-nə görə eyni olmayan, lakin qiymətləndirilən məhsullarla iqtisadi təyinatı eyni olan və kom-mersiya baxımından bir-birini əvəz edə bilən əmtəələrin sövdələşmə qiymətidir

495. Royyalti nədir?

- qiymətləndirilən əmtəə-lərə hər cəhətdən, o cümlədən fiziki xüsusiyyətlərinə, keyfiyyətinə və bazardakı nüfuzuna, istehsal edildiyi ölkəyə və istehsalçısına görə fərqlənməyən məhsulların sövdələşmə qiymətidir
- ✓ kəşflər, firma nişanları, pa-tent-lər, "nou-hau", müəllif hüquqları və digər-lə-ri-nin istifadəsinə görə vaxtaşırı ödənilən lisenziya haqqıdır
- kontraktın təklif olunan qiymətidir
- komissiyon şərtləri əsasında həyata ke-çi-ri-lən ticarət növüdür; lakin o, adi komissiyon ticarətindən prin-sipial şəkildə fərqlənir - məhsulun (əmtəənin) qiymətini onu ixrac edən firma deyil, onun satışını həyata keçirən xarici firma müəyyən edir
- bütün xüsusi-yət-lə-ri-nə görə eyni olmayan, lakin qiymətləndirilən məhsullarla iqtisadi təyinatı eyni olan və kom-mersiya baxımından bir-birini əvəz edə bilən əmtəələrin sövdələşmə qiymətidir

496. Kooperasiya əməliyyatları:

- xarici subyektlərlə bağlanmış müqavilələrə əsasən respublika hüdudlarından kə-nar-da müəyyən müddət ərzində satmaq məqsədilə məhsulların ixrac edilməsidir
- əməliyyatları ölkənin gömrük ərazi-si-nə daxil olan xarici mənşəli malları yenidən emal etmədən digər xa-rici ölkələrə ixracını nəzərdə tutur
- ✓ xammal, yarımfabrikatlar, məmu-lat-ların bu və ya digər (təmir, emal, son məhsul şəklinə gətirmə, qab-laşdırma və s.) məqsədlə müvəqqəti olaraq ixracını və ya idxalını nəzərdə tutur
- idxal olunan əm-təə-lər gömrük rüsumları və vergilər alınmadan, həmçinin iqtisadi si-ya-sət tədbirləri tətbiq edilmədən, yerli məhsullara isə ixrac göm-rük re-jimi tətbiq etməklə, onların müvafiq ərazi sərhədlərində və ya bi-nalarda (yerlərdə) yerləşdirilməsi və istifadəsinə əsaslanır
- xarici ölkələrdə xidmət göstərilməsi, lizinq əməliyyatlarının aparılması, sərgilərdə, yarmarkalarda iştirakı və s. üçün məhsulların – yenidən işlənmədən – ölkəyə qaytarılması şərti ilə ixracıdır

497. Kooperasiya əməliyyatları:

- gömrük rejimi ölkə ərazi-sindən aparılmış əmtəələrin müəyyən müddətdə gömrük rüsumları və vergilər alınmadan geriye gətirilməsinə əsaslanan rejimdir
- xarici subyektlərlə bağlanmış müqavilələrə əsasən respublika hüdudlarından kə-nar-da müəyyən müddət ərzində satmaq məqsədilə məhsulların ixrac edilməsidir
- əməliyyatları ölkənin gömrük ərazi-si-nə daxil olan xarici mənşəli malları yenidən emal etmədən digər xa-rici ölkələrə ixracını nəzərdə tutur

- idxal olunan əmtəələr gömrük rüsumları və vergilər alınmadan, həmçinin iqtisadi siyasət tədbirləri tətbiq edilmədən, yerli məhsullara isə ixrac gömrük rejimi tətbiq etməklə, onların müvafiq ərazi sərhədlərində və ya bi-nalarda (yerlərdə) yerləşdirilməsi və istifadəsinə əsaslanır
- √ xarici ölkələrdə xidmət göstərilməsi, lizinq əməliyyatlarının aparılması, sərgilərdə, yarmarkalarda iştirakı və s. üçün məhsulların – yenidən işlənmədən – ölkəyə qaytarılması şərti ilə ixracıdır

498. Xüsusi rüsumlar hansı halda tətbiq edilir?

- √ adətən məhsulların idxalının yerli istehsalçılarına ziyan vuran və ya ziyan vura biləcək kəmiyyət və şərtlərlə həyata keçirildiyi halda iqtisadi təhlükəsizlik tədbiri kimi və bəzi ölkələrin və onların ittifaqlarının ölkənin mənafeyinə toxunan ayrı-seçkilik və digər hərəkətlərinə cavab tədbiri kimi tətbiq edilir
- idxal olunan məhsulların qiyməti ölkənin gömrük ərazisinə gətirildiyi anda ixraj olunduğu ölkədəki real dəyərindən xeyli aşağı olduğu təqdirdə və belə bir idxal bu qəbildən olan yerli məhsulların istehsalçılarına ziyan vurduqda və onların istehsalının təşkilinə və genişləndirilməsinə maneçilik yaratdığı hallarda tətbiq edilir
- konkret ölkəyə müəyyən məhsul növünün və ya bütün növ məhsulların idxalını və ya ixracının, və ya bunların hər ikisinin qadağa edilməsi zamanı tətbiq olunur
- gömrük sərhədindən keçirilərkən onlar üçün faktiki ödənilmiş və ya ödənilməli olan sövdələşmə xərclərinə tətbiq olunur
- ölkənin gömrük ərazisinə gətirilən məhsulların istehsalı və ixracı zamanı birbaşa və dolayı subsidiyalardan istifadə olunanda və bu idxal yerli istehsalçıların iqtisadi mənafeyinə ziyan vura biləcəyi təqdirdə tətbiq olunur

499. Kvota:

- √ müəyyən müddət ərzində konkret əmtəənin idxal və ixracına tətbiq olunan dəyər və natüral ifadədə yol verilə bilən məhdudiyətləri əks etdirir
- dəyəri ödənilmədən ekvivalent məbləğdə qarşılıqlı əmtəə (məhsul) mübadiləsinə əks etdirir
- xarici şirkətin müəyyən haqq müqabilində mineral xammalın kəşfiyyatı və hasilatını aparması üzrə məsələləri əks edirir
- müəyyən müddət ərzində siyahıya daxil edilmiş əmtəələrin maneəsiz idxal və ixrac olunmasına icazəni əks edirir
- müəssisənin istehsal-təsərrüfat fəaliyyəti zamanı məhsul vahidinə material sərfinin yuxarı həddini əks etdirir

500. Barter:

- müəyyən müddət ərzində konkret əmtəənin idxal və ixracına tətbiq olunan dəyər və natüral ifadədə yol verilə bilən məhdudiyətləri əks etdirir
- müəssisənin istehsal-təsərrüfat fəaliyyəti zamanı məhsul vahidinə material sərfinin yuxarı həddini əks etdirir
- müəyyən müddət ərzində siyahıya daxil edilmiş əmtəələrin maneəsiz idxal və ixrac olunmasına icazəni əks edirir
- xarici şirkətin müəyyən haqq müqabilində mineral xammalın kəşfiyyatı və hasilatını aparması üzrə məsələləri əks edirir
- √ dəyəri ödənilmədən ekvivalent məbləğdə qarşılıqlı əmtəə (məhsul) mübadiləsinə əks etdirir